ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM YÖNETİMİ VE POLİTİKASI ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE TEFTİŞİ PROGRAMI

İLKOKUL VELİLERİNİN OKULLARDAN, YÖNETİCİLERDEN, ÖĞRETMENLERDEN BEKLENTİLERİ VE ÖĞRETMENLERİN VE YÖNETİCİLERİN BU BEKLENTİLERİN KARŞILANMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SELİN GALOLAR

ANKARA
TEMMUZ, 2021

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
1946

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM YÖNETİMİ VE POLİTİKASI ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE TEFTİŞİ PROGRAMI

İLKOKUL VELİLERİNİN OKULLARDAN, YÖNETİCİLERDEN, ÖĞRETMENLERDEN BEKLENTİLERİ VE ÖĞRETMENLERİN VE YÖNETİCİLERİN BU BEKLENTİLERİN KARŞILANMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SELİN GALOLAR

DANIŞMAN: PROF. DR. İNAYET AYDIN

ANKARA
TEMMUZ, 2021

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Selin Galolar adlı öğrencinin hazırladığı "İlkokul Velilerinin Okullardan, Yöneticilerden, Öğretmenlerden Beklentileri ve Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Bu Beklentilerin Karşılanmasına İlişkin Görüşleri" başlıklı bu çalışma Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı / Eğitim Yönetimi ve Teftişi Tezli Yüksek Lisans Programı'nda jüri üyelerince oy birliği ile **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

	Jüri Üyeleri	İmza
Başkan	Prof. Dr. İnayet Aydın	……..
Üye	Doç. Dr. Türker Kurt	……..
Üye	Doç. Dr. Pelin Taşkın	……..

ONAY

Bu tez Ankara Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca, jüri üyeleri tarafından 12/07/2021 tarihinde, Enstitü Yönetim Kurulu tarafından ise …/…/2021 tarihinde kabul edilmiştir.

……

Prof. Dr. Yasemin KEPENEKCİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgileri akademik yazım kurallarına uygun biçimde raporlaştırdığımı ve bunları etik ilkelere (atıfta bulunulan tüm yapıtlara kaynaklarda yer verilmesi, tezde kullanılan bilgi ve belgelere resmi yollarla ulaşılması ve bunların aslı bozulmadan kullanılması vb.) uygun olarak elde ettiğimi ve sunduğumu bildiririm.

Selin Galolar

ÖZET

İLKOKUL VELİLERİNİN OKULLARDAN, YÖNETİCİLERDEN, ÖĞRETMENLERDEN BEKLENTİLERİ VE ÖĞRETMENLERİN VE YÖNETİCİLERİN BU BEKLENTİLERİN KARŞILANMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

GALOLAR, Selin
Yüksek Lisans Tezi / Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. İnayet AYDIN
Temmuz, 2021, xii + 120 sayfa

Bu araştırmada, Ankara ilinde Çankaya, Etimesgut ve Mamak ilçelerinde ilkokul öğrencisi velilerinin okullardan, yöneticilerden ve öğretmenlerden beklentileri ile söz konusu bölgelerde çalışan okul yöneticisi ve öğretmenlerin bu beklentilerin karşılanmasına ilişkin görüşlerinin neler olduğunun ortaya konulması amaçlanmıştır. Olgubilim deseni kullanılarak hazırlanan bu araştırma nitel araştırma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın çalışma grubunu, Ankara ilinde Çankaya, Mamak ve Etimesgut ilçelerinin özel ve resmi ilkokullarına devam eden öğrencilerin velilerinden gönüllü olarak araştırmaya katılmayı kabul eden toplam 30 kişi, 10 okul yöneticisi ve 10 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri "içerik analizi tekniğiyle" analiz edilmiş ve raporlaştırılmıştır.

Araştırmada ulaşılan sonuçlara göre, veliler okuldan; çocuklarına iyi bir gelecek sağlamasını, iyi yurttaşlar yetiştirmesini, özgüvenli, kişilik sahibi insanlar yetiştirmesini ve sosyal insanlar olarak yetiştirilmelerinin sağlanmasını beklemektedirler. Velilerin öğretmenlerden ve okul yöneticilerinden çocuklarına akademik başarı sağlamaları, ilgi göstermeleri, sosyal-kültürel etkinliklere katılımın sağlanması, velilere geri bildirimde bulunulması konusunda beklentileri vardır. Velilerin okul yöneticilerinden en fazla beklenti içinde oldukları iki konu temiz bir okul çevresi ve güvenlik konusundadır.

Araştırma sonuçlarına göre veliler temizlik ve güvenlik konusundaki beklentilerinin karşılanamadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenler, velilerin akademik başarı konusundaki en büyük beklentilerinin sınavlardan yüksek not almaları olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenler velilerin beklentilerinin çok fazla olmasının onları sıkıntıya soktuğu konusunda sonuç bildirmişlerdir. Devlet okulu öğretmenleri velilerin çocuklarıyla ilgili en iyi olanı beklemelerini anlaşılabilir bulurken, özel okul velilerinin sınırsız beklenti içerisinde olmalarının onları zor durumda bıraktığını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin hepsi velilerin yüksek akademik başarı beklentisi içinde olmakla birlikte en çok temizlik ve güvenlik konusunda beklenti içerisinde olduklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: veli beklentileri, okul-aile ilişkileri, okul-veli ilişkileri, veli değerlendirmesi

ABSTRACT

EXPECTATIONS OF ELEMENTARY SCHOOL PARENTS FROM SCHOOLS, DIRECTORS AND TEACHERS AND THE OPINIONS OF DIRECTORS AND TEACHERS ABOUT MEETING THESE EXPECTATIONS

GALOLAR, Selin

Master Degree/Dissertation, Department of Educational Administration

Supervisor: Prof. Dr. İnayet AYDIN

July, 2021, xii + 120 pages

In this research, it was aimed to reveal the expectations of elementary school parents from schools, directors and teachers working in the districts of Çankaya, Etimesgut, and Mamak in Ankara province, and the opinions of school directors and teachers about meeting these expectations. The study, which was designed using a phenomenological pattern, was carried out using qualitative research methods.

The study group of the study consists of 30 parents of the students who attend the private and public elementary schools of Çankaya, Mamak, and Etimesgut districts in Ankara, 10 school directors, and 10 teachers, who voluntarily agreed to participate in the study. The data of the research was analyzed and reported by "content analysis technique".

According to the results of the study, parents expect from the schools that they provide a bright future for their children and help them become good citizens and become self-confident individuals with social personalities. Parent expectations from the school directors and teachers include that they provide academic success for their children, they show interest and care for their children, they maintain participation in socio-cultural activites, and they provide constructive feedback to the parents. The two most important items that parents expect from school directors are clean school environment and safety.

Based on the results of the study, the parents stated that their expectations about cleanliness and safety were not met. The teachers stated that the parents' biggest expectation about their children’s academic success consists of getting high grades in

the exams. The teachers also stated that such high expectations from the parents often leave them in a hard situation. While public school teachers find it reasonable that parents expect the best for their children, private school teachers think that parents' endless amount of expectations leave them in a hard situation. All of the school directors who participated in the study stated that while the parents had high expectations of academic success for their children, they had expectations about cleanliness and safety the most.

KeyWords: parent expectations, school-family relations, school-parent relations, parent evaluation

ÖNSÖZ

İlkokulların temel amacı öğrenciler için nitelikli bir eğitim sağlamaktır. Bu amacı gerçekleştirmenin temel gerekliliklerinden biri velilerle etkili bir iletişimi tesis etmektir. Veli beklentilerini bilmek nitelikli eğitimin gerçekleşmesini sağlayacağı gibi velilerle etkili iletişim kurulmasının da önünü açacaktır. Veli beklentilerini bilen okul yöneticileri ve öğretmenler ise hedefledikleri eğitim ve öğretimin amaçlarına çok daha etkili bir şekilde ulaşabileceklerdir.

Yönetici ve öğretmenlerin bu beklentilerin karşılanması konusundaki görüşleri okul ile aile arasında işbirliğinin sağlanmasına aracı olacaktır. Böylece eğitimin hedeflerini gerçekleştirilecek ve eğitim sağlıklı ve yüksek nitelikli bir şekilde yürütülebilecektir.

Araştırma sürecinde bana yol gösteren, çok önemli katkılar sunan, beni destekleyen ve yüreklendiren tez danışmanım ve hocam Prof. Dr. İnayet Aydın'a, yüksek lisans eğitimime en başından beri destek veren hocam Doç. Dr. Şakir Çınkır'a, verileri toplamamda desteğini esirgemeyen Eğitim Bilim Uzmanı Ali Taştan'a teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.

Tezim süresince bana gösterdikleri destek, sabır ve anlayış için anneme, kız kardeşime ve kızım Nefes'e sevgilerimi sunuyor ve teşekkür ediyorum. Onlara çok şey borçluyum.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BİLDİRİMİ ... iii
ÖZET ... iv
ABSTRACT ... vi
ÖNSÖZ ... viii
İÇİNDEKİLER ... ix
TABLOLAR DİZİNİ ... xi
KISALTMALAR ... xii
BÖLÜM 1 ... 1
GİRİŞ ... 1
Problem ... 1
Amaç ... 9
Önem ... 10
Sınırlılıklar ... 11
Tanımlar ... 11
BÖLÜM 2 ... 12
KURAMSAL TEMELLER ... 12
Açık Sistem Olarak Okul ... 12
Okul - Aile İlişkisi ... 13
Okul - Aile İşbirliğinin Önemi ... 17
Okul - Aile İşbirliğinin Önündeki Engeller ... 19
Okul - Aile İşbirliğini Sağlayacak Çalışmalar ... 21
Veli Beklentileri ... 23
Velilerin Okuldan Beklentileri ... 23
Velilerin Öğretmenlerden Beklentileri ... 27
Yöneticilerin Beklentiler Karşısındaki Tutumu ... 28
BÖLÜM 3 ... 30
YÖNTEM ... 30
Araştırmanın Modeli ... 30
Çalışma Grubu ... 30
Verilerin Toplanması ... 34
Verilerin Analizi ... 36
Verilerin Kodlanması ... 36
Kategorilerin Oluşturulması ... 37
Verilerin Kodlara ve Kategorilere Göre Düzenlenmesi ... 37
Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları ... 38
BÖLÜM 4 ... 40
BULGULAR VE YORUMLAR ... 40
Okuldan Beklentilere İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 40
Velilerin, Çocuğunun Eğitimine Yönelik Olarak Okuldan Beklentilerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 40
Öğretmenden Beklentilere İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 43
Velilerin, Öğretmenden Beklentilerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 43
Öğretmenin Hangi Beklentileri Karşıladığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 48

Velilerin, Öğretmenin Hangi Beklentileri Karşıladığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 48
Karşılanamayan Beklentilerin Neler Olduğuna İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 52
Öğretmenin Hangi Beklentileri Karşılayamadığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 52
Okul Müdüründen Beklentilerin Neler Olduğu İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 56
Velilerin, Okul Müdüründen Beklentilerin Neler Olduğu İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 56
Okul Müdürünün Hangi Beklentileri Karşıladığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 62
Velilerin, Okul Müdürünün Hangi Beklentileri Karşıladığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 62
Karşılanamayan Beklentilerin Neler Olduğuna İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 65
Velilerin, Okul Müdürünün Hangi Beklentileri Karşılayamadığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 65
Öğretmenlerin Veli Beklentilerini Karşılama Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 69
Öğretmenlerin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşıladığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 73
Öğretmenlerin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşılamakta Zorlandığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 76
Öğretmenlerin Velilerin Beklentilerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgu ve Yorumlar ... 78
Okul Yöneticilerinin Veli Beklentilerini Karşılama Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 81
Velilerin Okul Yöneticisinden Beklentilerinin Neler Olduğuna Yönelik Bulgu ve Yorumlar ... 81
Okul Yöneticisinin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşıladığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 85
Okul Yöneticisinin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşılamakta Zorlandığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar ... 87
Okul Yöneticisinin Velilerin Beklentilerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgu ve Yorumlar ... 88
BÖLÜM 5 ... 91
SONUÇLAR VE ÖNERİLER ... 91
Sonuçlar ... 91
Öneriler ... 94
KAYNAKLAR ... 95
EK 1. Veli Görüşme Formu ... 110
EK 2. Öğretmen Görüşme Formu ... 113
EK 3. Yönetici Görüşme Formu ... 115
EK 4. Etik Kurul Onayı ... 117
BENZERLİK BİLDİRİMİ ... 119
ÖZGEÇMİŞ ... 120

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo **Sayfa**

Tablo 1 Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine Yönelik Frekans-Yüzde Dağılımları 31
Tablo 2 Çalışmaya Katılan Okul Müdürlerinin Kişisel Bilgilerine Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları 32
Tablo 3 Çalışmaya Katılan Velilerin Kişisel Bilgilerine Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları 33
Tablo 4 Velilerin Okuldan Beklentilerine İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları 41
Tablo 5 Velilerin, Öğretmenden Beklentilerine İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları 44
Tablo 6 Velilerin, Öğretmenin Hangi Beklentileri Karşıladığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları 48
Tablo 7 Velilerin, Öğretmenin Hangi Beklentileri Karşılayamadığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları 53
Tablo 8 Velilerin, Okul Müdüründen Beklentilerin Neler Olduğu İlişkin Görüşlerinden Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları 57
Tablo 9 Velilerin, Okul Müdürünün Hangi Beklentileri Karşıladığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları 63
Tablo 10 Velilerin, Okul Müdürünün Hangi Beklentileri Karşılayamadığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları 65
Tablo 11 Velilerin, Öğretmenden Beklentilerinin Neler Olduğu İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları 70
Tablo 12 Öğretmenlerin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşıladığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları 74
Tablo 13 Öğretmenlerin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşılamakta Zorlandığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları 76
Tablo 14 Öğretmenlerin Velilerin Beklentilerine ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzdelik dağılımları 78
Tablo 15 Velilerin Karşılanamayan Beklentiler Karşısında Öğretmene Ne Gibi Tepkiler Verdiğine ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzdelik dağılımları 80
Tablo 16 Velilerin Okul Yöneticisinden Beklentilerinin Neler Olduğuna Yönelik Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları 81
Tablo 17 Okul Yöneticisinin Velilerin Hangi Beklentileri Karşıladığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik dağılımları 85
Tablo 18 Okul Yöneticisinin Velilerin Hangi Beklentileri Karşılamakta Zorlandığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik dağılımları 87
Tablo 19 Okul Yöneticisinin Velilerin Beklentilerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Frekans ve Yüzdelik dağılımları 88
Tablo 20 Velilerin Karşılanamayan Beklentiler Karşısında Okul Yöneticisine Ne Gibi Tepkiler Verdiğine İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları 89

KISALTMALAR

MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
V	Veli
Ö	Öğretmen
Y	Okul Yöneticisi

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi tanımlanmış, amaçları belirtilmiş, önemi açıklanmış, sınırlılıklarına ve araştırmayla ilgili tanımlara yer verilmiştir.

Problem

Bir toplumun, insanlarının tüm ihtiyaçlarının karşılanarak, sağlıklı bir şekilde işlemesi o toplumun gelişmişliğini ve refah düzeyini gösterir. Gelişmişlik düzeyi yüksek ve refah seviyesinde yaşayan bir toplum olmak ise ancak nitelikli bireyler yetiştirmekle mümkündür. Nitelikli birey yetiştirmek ise nitelikli eğitim gerektirir. Çünkü toplumun ihtiyacı olan hizmet ve ürünün kalitesi ancak insan eğitimli olursa artar.

Eğitimde kaliteyi gösteren en önemli unsurlardan biri eğitimin çıktılarının toplumun ihtiyacını karşılayıp karşılamadığıdır (Bayrak, 2006). Bu anlamda okullar, eğitim sürecini toplumun ihtiyacı olan çıktıları elde etmek üzere örgütlemelidirler. Eğitim alan kişilerin aldıkları bu eğitim sonucunda edindikleri bilgi, beceri ve davranışların toplumun gereksinim ve beklentilerini karşılayabilmesi eğitimin kalitesini gösterir. Eğitim yeri olan okulların bu cevabı verebilmeleri için gerekli olan faktörler; nitelikli öğretmen yetiştirmek, okulların yeterlilik, fiziki yapısı ve donanımı, nitelikli eğitim programları ve metotları ve veli eğitimden anlamaz anlayışı yerine veli ile işbirliğinin esas olduğu faktörlerdir (Bayrak, 2006).

Okulun özerklik kazandırmaktan bilinçlendirmeye, ulusal değerleri korumaktan kendini gerçekleştirmeye kadar birçok kazanımı vardır(Aydın, 2021). Eğitim örgütlerinin bu tür işlevlerini hedeflenen doğrultuda yerine getirebilmeleri için hizmet verdikleri taraflarla etkileşim çabalarında bulunmaları zorunludur (Aydın ve Artar, 2009). Okullar, çevre ile koordinasyonu sağlayarak, çevrelerini yakından takip ederek ve çevre ile olan iletişimlerini okula yansıtarak başarılı olabilirler. Eğitim bir bütün olarak düşünüldüğünde gelecek nesillere istenilen davranışların kazandırılması için sadece okulda verilen bilgilerle yetinip çocukların ailelerini ve yetiştikleri çevreyi dışlayarak amaca ulaşmak mümkün değildir (Yiğit ve Bayrakdar, 2006). Redding'e

göre okul topluluğunun oluşturulması, ailenin okulun bir parçası olduğu varsayımıyla başlar (1991, Akt. Aydın ve Artar, 2009).

Okulun açık sistem olmasının bir gereği olarak, okul-aile işbirliği çerçevesinde velilerin okuldan beklentilerine yönelik çalışmalar kaliteli bir eğitimin ön koşuludur. Okulun açık sistem olması girdisini toplumdan alarak amaçlarına uygun olarak işlemesi ve sonra onu bir çıktı olarak topluma sunması dolayısıyladır (Çalık, 2007). Okulun açık sistem olması okul-veli işbirliğini önemli hale getirmektedir. Okulun girdisi olan insan ise tek başına okulda şekillenmemektedir. Ona şeklini veren temel kurumlardan biri de ailedir. Bu anlamda okul ve aile eğitimi birlikte etkileyen iki unsurudur. Velinin okula ilişkin algısı ve desteği eğitimin kalitesini etkilemektedir. Yamamoto ve Holloway (2010) tarafından yapılan çalışmada eğitime ilişkin yüksek ebeveyn beklentilerinin öğrencilerin akademik başarısını etkilediği ortaya konmuştur. Eğer veli beklentisi düşükse öğrencilerin de toplumun ihtiyaç ve isteklerini karşılayacak nitelikte yetişmeleri mümkün olmayacaktır. Ailelerin okula yeterli desteği sağlamamaları da öğrenme sürecini olumsuz etkilemektedir (Aydın ve Artar, 2009).

Çağdaş yaklaşımlar, okul ve ailenin paylaşılmış sorumlulukları olduğunu, okul ve ailenin birbirini tamamladığını kabul eder (Bursalıoğlu, 1999). Okul ve ailenin işbirliği, çocuğun gelişiminin bütünlük içinde ilerlemesini sağlar. Öğrencinin mevcut başarısının daha ileri düzeye taşınması, motivasyon, katılımı sağlama, özgüven kazandırma, davranış değişikliği yaratma okulun aile ile ilişki kurmasının temel amaçları arasındadır (Aydın ve Artar, 2009). Okulun aile ile işbirlikçi çalışmasının önemli sebeplerinden biri de bu sayede çocukların okula ve öğretmenlere karşı olumlu tutumlar edinmesidir (Redding, 1991; Akt. Aydın ve Artar, 2009).

Ailelerin okul etkinliklerine katılımı öğrenci başarısındaki niteliğin artmasını sağlayacaktır. Ailelerin okul toplantılarına katılmak gibi resmi görevleri, evde çocuklarına ders çalıştırmak gibi evdeki öğretmen rolleri, okulun düzenlediği etkinliklere katılmak gibi okul programlarını destekleme rolleri vardır. Bu roller nitelikli bir eğitimin önkoşullarındandır (Aydın, 1997)

Okul-aile işbirliğinin iki önemli tarafı vardır. Bunlardan ilki ailenin okula olan ilgisinin öğrencinin güdülenmesini sağlaması diğeri okulu bütün yönleriyle bilen ailelerin çocuklarına daha iyi destek olabilecekleridir (Kolay, 2004). Bu işbirliğini geliştirmek, ebeveynlerin beklentilerini bilmeyi gerektirir.

Aile eğitim kurumu olmamakla birlikte çocuğun düşünsel ve duygusal davranışlarının ilk biçimlendiği yerdir. Okuldan önce çocuk aile ortamında şekillenir.

Bu şekillenmeyi de ailenin çocuğun yetişmesine yönelik kendi algıları ve beklentileri belirler. Anne-baba çocukları için bir model konumundadır. Bu özellikleriyle çocuklarının ilgilerinin belirlenmesinde etkin rol oynarlar. Dolayısıyla okul, aile ve toplum işbirliği yaparak bu ilgilerin gelişmesine yönelik planlama yapmalıdırlar (Yavuzer, 2016). Bu da çocuğun ilgilerini birinci dereceden etkileyen ebeveyn beklentilerini bilmeyi gerektirir.

Okul yönetimini önemli kılan unsur onun ayrıcalıklı, faal ve özel olmasıdır (Açıkalın 1997). Bir eğitim organizasyonunun başarısı, onu yöneten yöneticinin nitelikleriyle doğru orantılıdır. Eğitim yöneticileri; eğitimle farklı düzeylerde ilişkili bulunan öğretmen, personel, öğrenci, veli, çevre lideri, yerel yönetici, siyasetçi gibi kişilerle temasta bulunmalı ve bu kişiler arasındaki uyumu sağlayarak yönetimini devam ettirmelidir (Kaya, 1979). Yöneticiler okullarda, öncelikle de ailelerle etkili iletişim ve işbirliğini sağlayabilmek için öğretmenler ve diğer personellerle birlikte ailelere kucak açan, gerektiğinde sorunlarını iletebilecekleri, gerek görülen durumlarda karar verme sürecine katılabilecekleri ortamlar yaratmalıdırlar (Başaran ve Koç, 2001)

Şişman'a (2006) göre ailelerin en büyük beklentisi çocuklarının tehlikelerden uzak güven içinde kaliteli bir eğitim almalarıdır. Ebeveynlerin okul yönetiminden en çok görmeyi beklediği tavır kendileriyle sıcak ilişkilerin kurulması ve bunun devamlı olmasıdır. Bunlardan sonra çocuklarına karşı ilgi gösterilmesi, aileyi tanımak, onlara destek olmak gelmektedir (Bursalıoğlu, 2005).

Green(2013)'in araştırmasında okuldan beklenenler şu şekilde sıralanmıştır: Okullar velileri çocukların eğitiminde partner olarak görmelidirler; okullar velileri çocukları üzerinde daha yüksek beklentilere sahip olması için cesaretlendirmelidirler; okullar çocuklara daha fazla öğrenmeyi kamçılayıcı deneyimler yaşatmalıdırlar; okullar farklı kapasitedeki çocukların öğrenmeleri arasındaki farkı azaltmalıdırlar; okullar velilerin çocukların eğitimini etkileyecek olan görüşlerine nüfuz etmelidirler; okulların velilerin eğitime katılımını sağlayacak güçlü bir programları olmalıdır; okullar velileri çocuklarının eğitimine nasıl katılacakları konusunda eğitmelidirler.

Veli beklentilerini bilmek öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda eğitim verilebilmesinin gereklerinden biridir. Farklı sosyo-ekonomik düzey (SED)'den gelen velilerin beklentileri de farklılık göstermektedir. Aydın ve Artar (2009) araştırmalarında üst SED düzeyinden gelen velilerin beklentilerini iyi bir yabancı dil bilmek, zengin sosyal faaliyetlerde bulunmak, gelecekte onları bekleyen yarışa iyi hazırlanmalarını ve yaşama dair işe yarayacak şeyleri öğrenmelerini sağlamak şeklinde bulgulamışlardır.

Alt SED anneleri ise okulda daha iyi eğitim ve sosyal olanakların sağlanması, eğitim ve öğretim kalitesinin artırılması, başka çocukların eğitim seviyesinden daha aşağıda kalmayacak bir eğitim sürecinin sağlanması gibi beklentiler ortaya koymuşlardır. Farklı SED'in etkisiyle ortaya çıkan bir başka veli beklentisi ise okulun öğrencilerin psikolojik sağlığına iyi gelmesinin sağlanmasıdır. Farklı SED'deki ebeveynler okulun çocuklarını psikolojik olarak rahatlatması konusunda çeşitli görüşlere sahiptir. Düşük SED'deki ebeveynler okulun çocukların psikolojik sağlığını desteklenmediğini düşünmektedirler. Onlar psikolog ya da sosyal hizmetler uzmanının sağlayacağı psikolojik destek hizmetine daha sıcak bakmakta, okuldan bu hizmetin verilmesini beklemektedirler (Green, 2013).

Eğitimden beklentiler özel okul ve kamu okulları arasında farklılık göstermektedir. Özel okulların ücretli olması velilerin beklentilerindeki niteliği artırmaktadır. Ebeveynlerin çocuklarını yanı başlarındaki devlet okuluna gönderebilecekken paralı okulları tercih etmeleri özel okullardaki velilerin beklentilerinin daha yüksek olduğu algısını güçlendirmektedir. (Nartgün, 2016). Velilerin özel okul beklentilerinin başında yabancı dil eğitimi gelmektedir. Tam gün öğretimi, nitelikli öğretmen kadrosu, fizik şartların yeterliliği, sosyal faaliyetlerin yoğunluğu, nitelik artırıcı faaliyetlerde özel okulların tercih nedenleri arasındadır (Açıkalın, 1989). Demir (2002) tarafından yapılan özel ve devlet okulu velilerinin beklentilerinin karşılaştırıldığı çalışmada özel okul velilerinin devlet okulu velilerinden anlamlı olarak daha fazla beklenti içinde oldukları ortaya çıkmıştır. Bu beklentiler arasından okulun fiziki yapısı ve birimleri ön plana çıkmaktadır. Özel okul velileri öğretmenlerin yeterli donanıma sahip olmasını beklemektedir. Aynı beklenti okul personeli içinde geçerlidir.

Okul-aile işbirliğinin tek belirleyicisi sosyo-ekonomik boyut değildir (Gümüşeli, 2004). Ailenin eğitim seviyesinin düşüklüğü, okula karşı olumsuz bir tutum geliştirmiş olması, vaktinin olmaması ve okul yöneticileri ile öğretmenlerin okulla yeterince ilgilenmemesi diğer belirleyicilerdir. Aynı zamanda ebeveynlerin kendi eğitim düzeyleri nedeniyle okulla işbirliği yapma potansiyeline sahip olmadıkları, okulun velilerin çocuklarıyla olan ilişkilerine gereken önemi vermediği, velilerle görüşmelerin sadece mülakat düzeyinde kalması ve bekar (ölü, boşanmış veya ayrılmış) veya düşük gelirli ebeveynlerin ihtiyaç duydukları desteği ve rehberliği sağlayamayacaklarını düşünmeleri, ebeveynleri desteklemenin çekici yollarını bilmeyen yöneticiler, okulda öğrenme ve ebeveynlerle iletişim kurma yeterliklerinin olmaması, ebeveynlerin okula

olumsuz bakmaları, işlerinin olması, okulda yapılacak faaliyetlere vakit ayırmama da işbirliğinin önündeki engeller olarak durmaktadır. Velilerin okuldan korkmasının bir sebebi de para kaynağı olarak görülmelerine dair genel bir inançtır.

Can (2010), tarafından yapılan velilerin ilkokuldan beklentilerine yönelik çalışma velilerin okuldan hem çocuklarına iyi bir meslek kazandırması hem de kişilik ve sosyal gelişimlerini sağlaması beklentisi içinde olduklarını ortaya koymuştur. Bununla birlikte bu beklentilerin önem sırası velilere göre değişmektedir. Velilerin okuldan beklentilerine ilişkin önceliklerinin neler olduğu bu araştırmanın kapsamında yer almaktadır. Farklı olarak akademik başarı, ilgi gösterme, geri bildirimde bulunma, sosyal-kültürel faaliyetlere katılım, disiplin sağlama, temizlik ve güvenlik konularında beklenti düzeylerinin ne olduğu tek tek sorgulanmaktadır.

Öğrencilerin akademik başarısı okuldan beklentiler içerisinde önemli unsurlardan birisidir. Akademik başarıyı etkileyen faktörlerin başında da anne-baba tutumu gelmektedir (Underwood, 2011; Lam ve Ducreux, 2013). Carmichael ve MacDonald (2004), anne-baba beklentilerinin çocukların akademik başarısının önemli bir yordayıcısı olduğunu belirtmişlerdir. Anne-baba beklentisinin yüksek olması çocukları da bu doğrultuda güdülemektedir. Güven (2019) tarafından yapılan öğrencilerin akademik başarısında veli beklentileri ve velilerin eğitime katılımının rolü üzerine çalışmada, anne-babanın eğitim seviyesi arttıkça katılımında arttığı ve bunun da akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği ortaya konmuştur. Raty(2006) tarafından yapılan benzer bir çalışmada ebeveynlerin eğitim durumunun onların okulda alacakları sosyal konumu belirlediğini ortaya koymuştur. Velilerin akademik başarı konusunda okuldan, öğretmenden ve okul yöneticilerinden beklentilerinin içeriği bu araştırmanın ele aldığı konulardan birisidir. Ayrıca okul müdürleri öğrencilere, velilere ve öğretmenlere önderlik eden ve yönlendiren kişiler olarak akademik başarının sağlanmasında önemli bir yere sahiptirler. Şişman (2002)'a göre okul yöneticilerinin öğretimle ilgili alacakları kararlar okulun çıktılarını iyi ya da kötü yönde etkilemektedir. Okuldaki çalışma ortamının gerek öğretmen gerekse öğrenciler tarafından olumlu yönde ilerlemesi okul yöneticilerinin liderlik yeteneklerine bağlıdır (Töremen, 2004). Okul kültürünün öğrenci başarısı üzerinde etkisini gösteren çalışmalar vardır. Demirtaş (2010) tarafından yapılan okul kültürü ile öğrenci başarısına yönelik çalışmada okul kültürü ile akademik başarı arasındaki ilişki işbirlikçi liderlik faktöründe ortaya çıkmıştır. Öğretmenler arasında işbirliğinin sağlanması okul başarısını sağlayacak önemli bir unsur olarak ortaya konmuştur. Hill ve Taylor (2004)'da ailelerin okul

tutumları ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmasında veli ve okulun başarıdaki iki ana unsur olduklarını belirtmişlerdir. Velilerin okul karşısındaki tutumları öğrencilerin akademik başarısını etkilemektedir. Okul yöneticisinden akademik başarı konusunda beklentinin ne doğrultuda olduğu bu araştırmanın kapsamında yer almaktadır. Bu kapsamda velilerin akademik başarının ne olduğu konusundaki görüşlerinin de ortaya konması amaçlanmaktadır.

Bu çalışma kapsamında araştırılan konulardan biri velilerin öğrencilere ilgi gösterilmesine yönelik beklentilerinin neler olduğu ve öğretmen ve okul yöneticilerinin bu beklentiler karşısındaki görüşlerinin neler olduğudur. Hoy ve Miksel (2010)'e göre okul tamamen akılcılık ölçütlerine göre yönetilecek formel bir yapı değildir. Okul yönetiminde informel ilişkiler ağı söz konusudur. Okul gibi açık sistem özelliği gösteren yapılarda insani ilişkiler ön plana çıkmaktadır. Okulun öğrencilere ev sahipliği yapması ve öğrenciler için bir yetişme çevresi olması sosyal ilişkiler yönetimini önemli hale getirmektedir (Balkundi ve Kilduff, 2006). Aynı şekilde öğretmenlerinde çocuklara sevgi gösterme, rahatlamasını sağlama, takdir etme gibi sosyal duygusal davranış özellikleri göstererek çocukta yeterlilik duygusu geliştirmesi veli beklentileri arasında yer almaktadır (Dempo ve Gibson, 1985). Çetin (2001) tarafından yapılan "İdeal Bir Öğretmen Üzerine Araştırma" başlıklı çalışmada da ideal öğretmenin özelliklerinden birisi olarak öğrencileriyle dostça ve işbirliği içinde çalışma alışkanlığı kazanmış olarak iletişimi iyi sağlaması gösterilmiştir. Sürücü ve Ünal (2018) tarafından yapılan "Öğrenci Motivasyonunu Artıran ve Azaltan Öğretmen Davranışlarının İncelenmesine yönelik çalışma da öğretmenin kişisel ilgi göstermesinin öğrenci motivasyonunu arttırdığı bulgulanmıştır.

Velilerin beklentilerine yönelik araştırmalarda ortaya çıkan başlıklardan biri öğrencilerin sosyal-kültürel faaliyetlere katılımı ile ilgilidir. Ayaydın ve Katılmış (2017) tarafından yapılan okullarda eğitim-öğretim faaliyetlerine ilişkin veli görüşlerine yönelik çalışmanın bulgularına göre araştırmaya katılan velilerin tamamına yakını sosyal faaliyet ve projelere katılımı desteklemektedirler. Velilere göre bu tür etkinlikler çocukların kişisel gelişimine katkı sağlamaktadır. Aynı araştırmanın sonuçlarına göre veliler okul gezilerinin de yapılması gerektiğini ancak okulların bu beklentiyi karşılamadıklarını belirtmişlerdir.

Veli beklentileri içerisinde geri bildirimde bulunulması beklentisi bu çalışma kapsamında ele alınan diğer bir konu başlığıdır. John Hattie (1992), yaptığı meta-analiz çalışmasında öğrenciyle ilgili dönüt sağlamanın onların öğrenmesini olumlu yünde

artırdığına dikkat çeker. Kırbaç, Malı ve Macit (2017) tarafından yapılan "Eğitim Sisteminde Geri Bildirimle İlgili Öğretmen Görüşleri" adlı araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenler için de geri bildirimde bulunmak performansı arttırmakta ve sorumluluk duygusunu geliştirmektedir. Günümüzde geri bildirim uygulamaları internet aracılığıyla sağlanmaktadır. Bu şekilde öğrenci ve öğretmenler karşılıklı olarak mesajlaşabilmekte, başarı durumlarının sonuçları, devam-devamsızlık takibini yapabilmekte ve veliler de bu sürece katılabilmektedir. Bayhan (2007) tarafından yapılan öğrencilerin okul içi eğitim durumları ile ilgili geri bildirimin internet aracılığı ile sürdürülmesinin konu olarak belirlendiği çalışmada öğrencilerin hepsi akademik ve sosyal gelişim konusunda geri bildirim almak istediklerini söylerken öğretmenler bu durumun bir yenilik sağlamakla birlikte kendilerine bir iş yükü yarattığını ve çalışma saatlerinin dışına çıkıldığını vurgulamışlardır.

Yapılan araştırmalar velilerin okuldan öğrenciye disiplin kazandırılması beklentisi içerisinde olduklarını göstermektedir. Sadık ve Doğanay (2008) tarafından yapılan Problemli Davranışlarla Baş Etme Sürecinde Öğrenci, Öğretmen ve Veli Beklentileri adlı çalışmada veliler okuldan güvenlik önlemlerini almasını ve sorunlu öğrencilerin okuldan uzaklaştırılması talebinde bulunduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler ise öncelikle okulun fiziksel koşullarının iyileştirilmesini, eksik materyallerin tamamlanmasını ve ebeveynler ile ilişkilerin iyileştirilmesini istemişlerdir. Özbaş ve Badavan (2009) tarafından yapılan "İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Okul-Aile İlişkileri Konusunda Yapmaları Gereken ve Yapmakta Olduğu İşler" adlı araştırmada velilerin yöneticilerden en yüksek düzeyde olan beklentilerinin disiplin olduğu ortaya çıkmıştır. Etkili bir okul hayatının sürdürülmesi için öncelikle disiplin sorununun çözülmesi gerektiği düşünülmektedir.

Okul Yöneticilerinden sahip olması beklenen teknik yeterliliklerden birisi okul binalarının bakımı ve hizmete hazır tutulmasıdır (Töremen ve Kolay, 2003). Sınıflardaki temizlik koşullarının yetersiz olması öğretmen ve öğrencileri olumsuz yönde etkileyen bir unsurdur (Yavuz, 2011). Okulun temiz olup/olmaması, suların akıp/akmaması, tuvaletlerin temizlik durumu, ışıklandırma, gürültü vb. unsurlar ile ilgili konularda sorunlar varsa bu durum birçok çocuğu etkileyecek hastalıklara sebep olup onların gelişimlerini etkileyerek eğitim faaliyetlerinin aksamasına ve öğrenci başarısının düşmesine yol açacaktır (Tekbaş ve Vaizoğlu, 2008). Işık'a (2004) göre sınıfların uygun bir fiziksel düzene sahip olmasının üç ana işlevi vardır. Öncelikle fiziksel düzen öğrenmeyi kolaylaştırdığı gibi öğrencilerinde rahat etmesini sağlar. Ayrıca bu durum

öğrencilerin derse karşı motivasyonunda da önemli bir rol oynar. Akbaba ve Turhan (2016) tarafından yapılan ilköğretim okul binalarının fiziksel problemlerini belirlemeyi amaçlayan çalışmada görüşülen öğretmenlerin yarısına yakını okulda derslik sayısının azlığını dile getirmiştir. Bu durumda mevcut sınıfların kalabalık olmasına neden olmakta ve hijyen sorunu artarak çözümsüz kalmaktadır. Yılmaz (2012) tarafından yapılan "İlköğretim Okullarının Fiziksel Yapılarının Eğitim ve Öğretim Açısından Değerlendirilmesi" ile ilgili çalışmada da öğrenciler okul binalarının eğitim-öğretimin gerçekleşmesi için yetersiz kaldığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Okulların temizlik durumu konusu hem veli beklentisi yönünde hem de okul yöneticilerinin bu beklentileri nasıl karşıladığı yönünde bu araştırmanın kapsamında yer almaktadır.

İnsan için güvenlik temel ihtiyaçlarından birisidir. Maslow'a göre güvenlik nefes alma, yeme-içme gibi temel ihtiyaçlardan sonra ikinci sırada yer almaktadır (Çoban, 2021). Aynı zamanda başarı ve verimliliği de etkilediği için okullarda güvenli ortamların yaratılması zorunludur. Dönmez ve Özer'e (2009) göre okul güvenliği, öğrenci ve okul personelinin okul içinden ya da çevreden kaynaklanan suç, şiddet, saldırganlık, zorbalık, hırsızlık, alkol, sigara ve madde kullanımı, cinsel ve ırksal taciz gibi istenmeyen davranışlara karşı korunmaları ve okulda bir kriz ortamı yaratabilecek olağanüstü hallerde can güvenliğinin en yüksek derecede sağlanmasıdır. Güven (2002) ise okul güvenliğini, okulda öğrenme için uygun bir ortam yaratılması olarak tanımlamaktadır. Jacobs ve arkadaşları (2010) tarafından yapılan çocukların okulda kendilerini güvensiz hissetmelerine yönelik araştırmada 243 öğrenciden 57 tanesi okulda güvensiz hissettiklerini belirtmişlerdir. Peruman-Chaney ve Sutton (2013) tarafından 130 okul üzerinde yapılan okullarda alınan güvenlik tedbirlerinin çocukların güvenlik algısına ilişkin araştırmada metal detektörler ve kapalı kampüs, giysi kodları gibi uygulamaların çocukların güvenlik algısına ilişkin bir etkide bulunmadığı tespit edilmiştir. Turan ve Turhan (2012) tarafından yapılan Türkiye'deki okulların güvenlik durumuna ilişkin çalışmada da okuldaki güvenlik görevlilerinin güvenliği sağlamada yetersiz kaldığı, okul çevresinde yaralama, gasp gibi saldırganlık olaylarının yaşandığı, bağımlılık yaratan maddelerin okul çevresinde rahatlıkla satıldığı tespit edilmiştir. Yıldız Akyol (2015) tarafından yapılan araştırmada da sadece fiziksel güvenlik önlemlerinin değil aynı zamanda psikolojik güvenlik tedbirlerinin de alınması gerektiğinin olumlu bir okul kültürü açısından gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Okul güvenliği ile ilgili yapılan bu çalışmalar incelendiğinde okul güvenliği sorununun

sadece ülkemiz için değil tüm ülkeler için bir eğitim sorunu haline geldiği görülmektedir.

Veli beklentisi, bu çalışma kapsamında, velilerin çocuklarının gelecekteki başarılarını göz önünde bulundurarak oluşturdukları çocuklarına ilişkin inançlarını tanımlamaktadır. Veliler çocuklarının gelecek başarılarıyla ilgili bir inanca sahiptirler. Bu inanç onların okuldan beklentilerinin içeriğini belirler (Green, 2013).

Bu araştırmanın problemi, çocukları kamu ve özel ilkokullarda öğrenim gören velilerin okul, yönetici ve öğretmenlerden beklentileri ve öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin bu beklentileri karşılama konusundaki görüşlerinin neler olduğudur.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, çocukları Ankara ilinde bulunan kamu ve özel ilkokullarda öğrenim gören velilerin okul, yönetici ve öğretmenlerden beklentileri ve okul yöneticilerinin bu beklentileri karşılama konusundaki görüşlerinin ortaya konulmasıdır. Araştırmanın bu genel amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Özel ve kamu İlkokul 1-4. Sınıf velilerinin:

a) Okuldan,

b) Yöneticiden,

c) Öğretmenden beklentileri nelerdir?

2. Velilerin beklentileri:

a) Öğrencilerin akademik başarısına yönelik beklentiler

b) Öğrencilere ilgi gösterilmesine yönelik beklentiler

c) Öğrencilerin sosyal ve kültürel etkinliklere katılımına ilişkin beklentiler

d) Öğrenci gelişimi hakkında geri bildirim verilmesine ilişkin beklentiler

e) Okulun öğrenciye disiplin kazandırmasına yönelik beklentiler boyutlarında nasıldır?

3. Özel ve Kamu İlkokul öğretmenlerinin veli beklentilerini karşılama konusundaki görüşleri:

a) Velilerin öğretmenlerden beklentileri nelerdir?

b) Öğretmenler velilerin ne tür beklentilerini karşılamaktadırlar?

c) Öğretmenler velilerin ne tür beklentilerini karşılamakta zorlanmaktadırlar?

d) Öğretmenlerin veli beklentileri konusundaki görüşleri nelerdir?

e) Karşılanmayan beklentiler konusunda tepki gösteren velilerle ilişkilerinde nasıl davranmaktadırlar?

4. Özel ve Kamu İlkokul yöneticilerinin veli beklentilerini karşılama konusundaki görüşleri:

a) Velilerin yöneticilerden beklentileri nelerdir?

b) Yöneticiler velilerin ne tür beklentilerini karşılamaktadırlar?

c) Yöneticiler velilerin ne tür beklentilerini karşılamakta zorlanmaktadırlar?

d) Veliler karşılanamayan beklentileri karşısında nasıl tepki göstermektedirler?

e) Karşılanmayan beklentiler konusunda tepki gösteren velilerle ilişkilerinde nasıl davranmaktadırlar?

Önem

İlkokulların bütün öğrencilere yönelik olarak iki temel amacı; öğrenciler için nitelikli eğitim sağlamak ve velilerle bu amacı gerçekleştirmeye yönelik etkili bir iletişimi tesis etmektir. Veli beklentilerini bilmek bu iki amacın gerçekleşmesine yardım edecektir. Bu iki amacı gerçekleştirmek isteyen okul yöneticileri ve öğretmenler veli beklentilerini de eğitim süreci içinde göz önünde bulundurarak değerlendirdiklerinde hedeflerine etkili bir şekilde ulaşabileceklerdir.

Nitelikli eğitimin sağlanması, okulların demokratik ilerleyişi okul-çevre-aile işbirliğini gerekli kılmaktadır. Bu işbirliğinin sağlanmasının sacayaklarından biri veli beklentilerinin ne olduğudur. Eğitimin sağlıklı ve yüksek nitelikte yürütülmesi veli beklentilerinin de göz önüne alınarak okulun yeniden yapılandırılmasını gerektirir.

Yöneticilerin bu beklentilerin karşılanması konusundaki görüşleri okul-aile işbirliğinin sağlanmasını önkoşuludur. Eğitimin niteliğindeki artış ancak beklentilerle bu beklentilerin karşılanabilirliğinin birbirlerine uyumlu olmasıyla mümkün olacaktır.

Bu çalışmadan edinilecek bilgiler, eğitimde okulun rolüne ilişkin veli algılarını anlamak için yüksek çaba sarf eden eğitim liderlerine fayda sağlayacaktır. Ayrıca konuyla ilgili literatür incelendiğinde velilerin eğitimden, okuldan, yöneticiden ve öğretmenlerden beklentileri ve okul yöneticilerinin bu beklentileri karşılama konusundaki görüşlerinden çok eğitime ebeveyn katılımı ve bu katılımın sağlanması için yöneticilerin neler yaptıkları konularına daha çok yer verildiği görülmüştür. Bu açıdan bu çalışmanın alandaki bu boşluğu doldurması beklenmektedir.

Bu araştırmadan elde edilecek bilgiler okul yöneticilerinin eksiklikleri görerek geliştirme çalışmalarına yön vermelerini sağlayacağı gibi kendi işleyişlerini de gözden geçirmelerini sağlayacaktır. Gerek okul yöneticileri gerek öğretmenlerin veli beklentilerine duyarlı hale gelmelerini sağlayacaktır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Ankara ili Çankaya, Mamak ve Etimesgut ilçelerinde özel ve kamusal temel eğitim okullarında öğrencisi olan velilerin ve bu okulları yöneten yöneticilerin görüşleri ile sınırlıdır. Görüşmeler yüzyüze planlandığı halde Covid nedeniyle görüşmelerin bir kısmı online olarak yapılmıştır.

Tanımlar

Veli: Çocuktan sorumlu olan anne ve babadır.

Yönetici: Kamu ya da özel ilkokullarını yöneten müdürdür.

Öğrenci: Kamu ya da özel ilkokulların 1., 2., 3. Ve 4. Sınıflarına devam eden öğrencilerdir.

Beklenti: Tecrübeye dayanarak gelecekle ilgili fikir bildirme ve kişinin belirli koşulların ve olayların alacağı şekiller ve başkalarının kendisinden bekledikleri konusundaki öngörüşüdür.

Veli Beklentileri: Velilerin okulun paydaşlarından çocuğunun eğitim ve öğretimi ile ilgili olarak yapılması gerekenleri, olması gerektiği gibi yerine getireceklerine ilişkin güven duygusu ve eğitim-öğretim ile ilgili beklentiler olarak tanımlanmaktadır.

BÖLÜM 2

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde açık sistem olarak okul, okul-aile ilişkisi, okul-aile işbirliğinin önemi, okul aile işbirliğinin önündeki engeller tartışılmıştır.

Açık Sistem Olarak Okul

Eğitimin birden fazla unsurunun bulunması ve eğitim örgütlerinin farklı grupları barındırıyor olması, eğitim örgütlerine sistem yaklaşımını zorunlu kılmaktadır. (Bursalıoğlu, 1978). Sistem, belirli hedeflere ulaşmak için oluşturulan alt sistem veya parçaların karşılıklı ilişkileri ve etkileşimlerinden oluşan organik bütündür (Balcı, 2010). Örgütsel açıdan bakıldığında sistem, çevreleyen sistemlerden girdi alan ve çıktılar vererek onlara hizmet eden birbirine bağlı alt sistemlerden oluşan ve çevresel sistemlerle sınırlı bir bütündür (Başaran, 1982). Tanımından da anlaşılacağı gibi sistem kavramının örgüte kazandırdığı en önemli değişken çevredir. Sosyal sistemler açık sistemlerdir. Sosyal sistem yaklaşımı açısından bakıldığında, okullar belirli bir sosyal çevrede yer almaktadır. Açık sistemi tanımlayan üç temel özellik, girdilerini ortamdan alması, işlemesi ve çıktıları ortama sunmasıdır (Yalçınkaya, 2002). Okulun amaçlarını gerçekleştirmek için girdisini içinde yaşadığı ve kurulduğu toplumdan alması ve bu girdiyi işledikten sonra çıktı olarak topluma sunması, ona açık sistem özelliği kazandırmaktadır (Çalık, 2007).). Parsons, toplumu bir sistem olarak ele alır ve bu sistemin en önemli işlevini "bütünleşme" olarak görür. Sistemin parçaları bütünden ayrı değildir. Sistemin herhangi bir bölümündeki değişiklik tüm sistemi etkiler (akt. Müftüler, 2019). Bu anlamda, her sistem onun sınırlarını belirleyen çevre ile karşılıklı ilişki içindedir. Bu yüzden çevreyle olan ilişkisini dengelemek zorundadır. Ancak bu şekilde varlığını sürdürebilir. Sistem, kendisini çevresinden sağladığı informasyona göre yeniden yapılandırır, günceller, kendini onunla uyuma sokar (Bursalıoğlu, 1995). Eğitim sisteminin belli başlı amaçlarından biri de çevresini dönüştürmek ve çevreye ihtiyaçları doğrultusunda hizmet vermek olduğu için bulunduğu çevreyi iyi tanımak zorundadır. Çevreyi belli bir amaç doğrultusunda dönüştürmek için çevrenin mevcut

düzeyini bilmek gerekir. Eğitim sistemi hizmet verdiği çevrenin koşullarını, yapısını, değişimlerini, dönüşümlerini, sosyolojik ve psikolojik yapısını bilmeden çalışamaz. Eğitim sisteminin girişi bulunduğu çevredeki insandır. O insanın geldiği sosyal, düşünsel, duygusal yapı bilinmeden eğitim yapılandırılamaz.

Sistem modeli açısından tüm örgütlerin olduğu gibi eğitim örgütlerinin de etkililiği bu örgütlerin içsel tutarlılığının sürdürülmesini, kaynaklarını kullanmada etkinliğini ve onun uyum mekanizmalarının başarısının saptanmasını gerekli kılar (Balcı, 2014). Sistem yaklaşımı okul sıkıntılarını onu çevreden ayırmadan çözme konusunda bir bakış açısı geliştirilmesini sağlayacaktır (Bursalıoğlu, 1978). Okul-çevre ilişkisine açık sistem teorisi açısından bakılacak olursak bu ilişki daha fazla önem kazanacaktır. Bu durumda okul sorunları sadece okul içinde aranmayacak okulun etkileşim içerisinde olduğu çevre de incelenecektir.

Okul – Aile İlişkisi

Okulun çevresini oluşturan unsurlardan en yoğun yaşadığı ilişki aile ile olan ilişkisidir. Okulun temel girdisi olan insan öğesinin eğitimi sadece okulun değil, ailenin de dahil olduğu bir süreçtir. Çocuğun ilk eğitimini aldığı ve şekillendiği yer ailedir. Sonra okula gelir. Ailenin çocuğun yetişmesine yönelik tutumu, kültürel yapısı çocuğun yetişmesindeki en etkili unsurdur (Yavuzer, 2016). Bu anlamda eğitim bir bütün olarak düşünüldüğünde, bireyin istediği davranışları kazanması için sadece okulda verilen bilgileri değil, yetişilen aile ve çevre ortamını da göz önünde bulundurmak gerekir (Yiğit ve Bayrakdar, 2006).

"Aile" kavramı toplumsal, davranışçı psikoloji, yaşambilim gibi pek çok bilim dalının araştırma alanına girmektedir (Yıldız, 2017):

> Bir yaşambilimciye göre aile, "genetik olarak birbiri ile ilişkili grup", bir hukukçuya göre, "yasal olarak birbirlerine karşı hakları ve sorumlulukları tanımlanmış, yasal bir evlilik sonucu doğurulan ya da evlat edinilen bir soyun fertleri" olarak tanımlanmaktadır. Bir sosyolog ise aileyi, "toplumun en küçük birimi, geçmişi ve geleceği paylaşan, kendilerine özgü rolleri olan genetik, evlilik ve sadakat bağı ile bağlanmış kişiler" olarak açıklamaktadır. Aile bir üreme sistemidir ve bir çocuğun sosyalleşmesinde en etkili unsurdur. Bir psikoloğa göre aile, "yasal hiç bir zorunluluk hissetmeksizin, aralarında artık hayatta olmayan bireyler olsa dahi, birbirlerine duygusal, zihinsel ve davranışsal olarak bağlanmış bir grup"tur.

Ailenin pek çok bilim dalı tarafından ele alınması ve açıklanması onun toplumun en önemli birimlerinden biri olduğunu göstermektedir (Crosbie- Burnet ve Klein, 2009). Kaya(1997), anne-babaların çocuklarına karşı göstermiş oldukları tutum ve davranışların çocuklar üzerindeki etkisine ilişkin bir araştırma yapmıştır. Buna göre anne baba tutumları, çocuğun kendini gerçekleştirme olanağını, kişisel, sosyal ve genel uyum düzeyini, şizofrenik ve nevrotik bir birey olma potansiyelini ve kaygı düzeyini belirlemektedir.

Bir eğitim örgütünün fonksiyonlarını amaçları doğrultusunda yerine getirebilmesi hizmet verdikleri taraflarla iletişim içinde bulunmalarını gerektirir (Aydın ve Artar, 2009). Okullar, çevre ile koordinasyonu sağlayarak, çevrelerini yakından takip ederek ve çevre ile olan iletişimlerini okula yansıtarak başarılı olabilirler. Eğitim örgütü çocuğun yetişmesine yönelik ailenin yapısına, kültürüne yönelik aldığı enformasyona bağlı olarak hareket etmek zorundadır. Kendisini sürdürebilmek için çevreye uyum sağlaması zorunludur (Bursalıoğlu, 1995). Bu uyumu sağlayabilmek için çevreden gelen beklentileri görmeye çalışır (Yalçınkaya, 2002).

Urie Bronfenbrenner (2005)'in geliştirdiği ekolojik kuram açısından çekirdek aile bireyin gelişimini etkileyen en temel birimdir (Yıldız, 2017). Dolayısıyla çocuğun büyüme çağında onun gelişimine ve eğitimine verilecek destek aileden ayrı düşünülemez. Bronfenbrenner, eğitim programlarının etkilerinin ancak anne babaların da katılımının sağlandığı durumlarda güçlendiğini ortaya çıkarmıştır (Akt. Erkan, 2015). Ekolojik model, dört temel yapısal sistemi ve bunların birbirleriyle ilişkisinin doğasını tanımlayarak sosyo-kültürel ortamı tanımaya çalışır. Bu dört temel yapısal sistemin insan davranışlarını etkilemekle kalmayıp aynı zamanda biçimlendirdiği düşünülmektedir. Bu kurama göre çocuğun öğrenmesinin önkoşulu aile –okul arasındaki iletişimdir (Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010). Bu şekilde, ebeveynler ve öğretmenler, öğrencilerin geçmiş deneyimleri ve öğretim stratejileri hakkında birbirlerinden öğrenirler. Dolayısıyla ev-okul arasında iletişim ağı kurulmuş olur (Akt. Keçeli-Kaysılı, 2008).

Redding'e göre okul toplumunun yaratılması, ailenin okulun bir parçası olduğu sayıltısı ile başlar(Akt. Aydın ve Artar, 2009). Anne-baba çocukları için bir model konumundadır. Bu özellikleriyle çocuklarının ilgilerinin belirlenmesinde etkin rol oynarlar. Bu durum ilgilerin gelişmesi için ailenin okulun ve toplumun, çocuğa bu doğrultuda faaliyet hazırlamasını gerekli kılar (Yavuzer, 2016). Ailenin, bireyin; bilişsel, duyuşsal, bedensel ve sosyal yönden gelişimi üzerindeki etkileri doğumdan

önceki dönemle birlikte başlamakta ve yaşamı boyunca etkisini göstermektedir. Çocukların gösterdiği davranış bozukluklarının en temel etkeninin ebeveyn-çocuk ilişkisi olduğu kanıtlanmıştır(Geçtan, 1989). 0-6 yaş arası anne-babanın çocuk üzerinde en etkili olduğu yaş aralığıdır. Bunun nedeni, bireyin ilk eğitsel yaşantı alanının olmasındandır(Karapınar, 2015).

Çağdaş yaklaşımlar, okul ve ailenin paylaşılmış sorumlulukları olduğunu, okul ve ailenin birbirini tamamladığını kabul eder (Bursalıoğlu, 1999). Coleman (1987)'a göre okullar ailenin daha geniş bir yapısıdır. Okul, ailenin ve toplumun aynasıdır. Okul ailenin değerlerini pekiştirerek aileyi güçlendirir. Sağlıklı bir okul, çevreyle uyum sağlayan ve toplumun beklentilerine cevap verebilen bir okuldur (Giray, 2018). Okul ve ailenin işbirliği, çocuğun gelişiminin bütünlük içinde ilerlemesini sağlar. Öğrencini mevcut başarısını arttırma, motive etme, katılımını sağlama, öz güven kazandırma, davranışlarını değiştirme okul-aile ilişkilerinin temel amaçları arasındadır (Aydın ve Artar, 2009). Çocukların okul ve öğretmenlere ilişkin olumlu tutumlar geliştirmesinde de okul aile işbirliği önemli görülmektedir (Redding, 1991; Akt. Aydın ve Artar, 2009).

Kalburan ve Şahin'in (2009) çalışmasına göre çocuğu tanımak, eğitimde yeni taktikler geliştirmek ve çocukların gelişimini sağlamak için aile-okul işbirliği gereklidir. Okuldaki eğitim okul dışı hayatta da devam ettiğinden aile ile birlikte hareket ederek ebeveynlerin çocuklarının gelişimiyle ilgili sorumluluklarını bilmesi önemlidir. Bu mantıkla, ebeveynlere etkili bir rehberlik eğitimi programı sunmak ve bu süreçteki ihtiyaçlarını tespit etmek için dünya çapında yapılan aile eğitimi çalışmaları ve bunların sonuçları araştırılmıştır. Bu araştırmalarda ailelerin eğitim durumları ve sosyo-ekonomik şartlarından ayrı olarak eğitime ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir. Bu doğrultuda ebeveynlere verilen eğitimlerin sonunda onların çocuklarına olan davranışlarının olumlu olarak değiştiği gözlemiştir. Bu gözlemlerde anne-babaların stres seviyelerinin azaldığı ve kendilerini ebeveynlik konusunda daha yeterli gördükleri belirlenmiştir. Bu çalışmanın sonucunda çocukların kişisel bakımı ve anne-baba-çocuk arasındaki iletişimin sağlıklı gelişimi açısından da olumlu sonuçlar ortaya konmuştur.

Argon ve Kıyıcı'nın (2012) ilkokullarda ailelerin eğitim süreçlerine katılımı konusunda öğretmen görüşlerinin neler olduğuna yönelik yaptığı araştırma ailenin eğitime katılmasının öğrencilerin hem kişisel gelişimini hem de akademik başarılarını arttırdığını ortaya koymuştur. Eğer ailenin eğitime katılımı düşük düzeydeyse öğretmenin de verimi düşmekte ve öğrencilerde disiplin sıkıntıları, akademik başarıda düşüş, güven bunalımı gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu araştırmanın sonuçları

ailelerin eğitim seviyelerinin ve gelir durumunun düşük olmasının, yoğun çalışma yaşamlarının ve hane içindeki sorunlarının onların eğitime katılımını engellediğini ortaya koymuştur. Ailelerin eğitime katılmasını sağlamak için evleri ziyaret etme, toplantılar düzenleme, çeşitli faaliyetler organize etme gibi aile ile birlikte çeşitli faaliyetler düzenlenmelidir. Bu araştırmaya katılan öğretmenlerin % 64'ü çocukların başarısı, sağlıklı gelişimi ve okula uyum sağlaması için ailenin eğitime katılması gerektiğini belirtmiştir.

Eğitim sürecinde aile ve okul arasında etkili bir iletişim ve etkileşim sürecinin ve ailenin eğitim sürecine katılımının hem öğrenci başarısı hem de okul başarısı açısından pek çok faydası olduğunu çeşitli araştırmalar göstermiştir. Birçok araştırma göstermiştir ki aile ve okul arasındaki iletişim ve etkileşim öğrencilerin okul başarısını olumlu yönde etkilemektedir. Diaz(1989), bu konudaki çalışmasında akademik başarısı yüksek ve sınıf kalma ihtimali düşük olan öğrencilerin en önemli ayırt edici özelliğinin anne-baba ilgisi ve desteği olduğunu ortaya koymuştur. Oktay vd. (2003), aile katılımı ile aile ve okul ortamının ortak bir noktada birleştirilmesinin öğrenciyi daha özgüvenli, uyumlu ve mutlu kıldığını, etkinliklere daha kolay katıldığını ve davranışları kalıcı olarak öğrenmede başarılı olmak açısından büyük faydalar sağladığını ifade etmiştir. Ayrıca aile eğitim programlarının ebeveyn-çocuk iletişimi ve çocuk bakımı üzerindeki olumlu etkileri tespit edilmiştir.

Okul çevresine aile birimi bağlamında yaklaşan Milli Eğitim temel Kanunu'nda okul-aile arasında işbirliği sağlanması Milli Eğitimin temel ilkeleri arasında gösterilmektedir. (1739 – Md. 16). Bu kanunun 16. Maddesine göre, eğitim kurumlarının hedeflerine ulaşabilmesi için okul-aile işbirliği gerçekleştirilir. Bu hedef doğrultusunda okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Bu birlikler, eğitim ve öğretimin daha verimli olmasını sağlamak ve yoksul öğrencilerin gereksinimlerini karşılamak için; ayni ve nakdi bağış kabul edebilir, gelir elde etmek için faaliyetler düzenleyebilir, okula dahil olan alanları işletmeye açabilirler. Burada da görüleceği gibi okulun amaçlarını gerçekleştirebilmesi için ailenin okuldaki eğitim sürecine katılarak destek vermesi gerekmektedir.

Okul-Aile İşbirliğinin Önemi

Okul-aile işbirliğinin sağlanması, bu işbirliğinin tutarlı, sürekli, karşılıklı anlayışa dayanan bir yapıda olması, eğitimin önünün açılmasında çok önemli bir adımdır. Okulların etkililik göstergelerinden biri de kontrol edebilecekleri ortamın boyutudur (Başar, 1999). Bunun anlamı okulun sadece kendi bünyesindeki öğrencileri değil; bütün çevresini eğitmesidir. Okulun uzak çevresi de eğitilirse öğrencilerin olumsuz davranışları da okula başlamadan değiştirilebilir. Gerek eğitimle ilgili değişimlerin gerek toplumsal değişimlerin hız kazanması okul-aile yakınlığını daha gerekli hale getirmiştir. Bu yakınlaşma okulun çocuğun okul dışındaki hayatını, ailesinin onunla nasıl ilişki kurduğunu öğrenmesini sağlar. Böylece çocuğun gelişimi için neler yapması gerektiğine dair daha sağlıklı bilgi edinilmiş olur. Bunun için, velilerin okula gelmesi sağlanmalı ve onların eğitim paydaşları ve okulun fiziksel ortamı ile ilgili görüşleri alınmalıdır (Başar, 1999).

Okul-aile işbirliğinin iki önemli tarafı vardır. Bunlardan ilki ailenin okula olan ilgisinin öğrencinin güdülenmesini sağlaması diğeri okulu bütün yönleriyle bilen ailelerin çocuklarına daha iyi destek olabilecekleridir (Kolay, 2004). Okul, ebeveyn ve içinde yaşanılan toplumla ortaklıklar geliştirmenin sağladığı yararlar vardır. Bu ortaklıklar okulların hazırladığı eğitim programının geliştirilmesini ve okulun iyileştirilmesini sağlar. Aynı zamanda aileye destek sağlar ve anne-baba rollerini geliştirmelerini ve liderliklerini artırmalarını sağlar. Bu şekilde aileler toplumun diğer kesimleriyle bağlantıya geçebilir ve öğretmenlere destek olabilirler. Bütün bunların amacı öğrencilerin gelecekteki yaşamlarında başarılı olmalarını sağlamaktır. Tüm eğitim paydaşları ve ebeveynler birbirlerini eğitimde ortaklar olarak algılarlarsa, öğrenciler sevgi dolu bir topluluk tarafından sarmalanmış olacaklardır (Goleman, 1996).

Ailelerin okulda eğitim, öğretim ve yönetim faaliyetlerine katılma nedenleri şu şekilde sıralanmıştır (Chan & Chui, 1997):

1. Çocuklar ilk olarak anne-babaları tarafından eğitildikleri için katılmalıdırlar. Aile bir eğitim kurumu olmasa da çocuğun entelektüel ve duygusal davranışlarının ilk oluştuğu yerdir. Okul öncesi çocuk aile ortamında şekillenir. Bu oluşumu, ailenin çocuğun yetiştirilmesine yönelik kendi algıları ve beklentileri belirler.

2. Ebeveynlerin çocukları için uzun vadeli sorumlulukları vardır. Araştırmalara göre ebeveynlerin faaliyetlere katılımı öğrencilerin okuldan ayrılma oranları ile

ilişkilidir. Okuldan ayrılan öğrencilerin ebeveynlerinin okullarda yapılan etkinliklere ender olarak katıldıkları veya ev çalışmalarına nadiren yardım ettikleri bulunmuştur.

3. Ebeveyn katılımı, öğrencinin öğrenmede başarı şansını artırabilir. Gerektiğinde öğrenme deneyimleri için yardım sağlayan aileler, çocuklarını eğitim faaliyetlerine hazırlar ve okula geçişlerini kolaylaştırırlar.

4. Katılım ebeveynlerin bir hakkıdır.

5. Ebeveyn katılımı, okul yönetiminin demokratikleşme sürecinin bir parçasıdır. Demokratik okullarda yönetişim ve politika oluşturmaya geniş katılım beklenmektedir. Kurullar, komisyonlar ve okul çapında sadece öğretmenler ve yöneticiler değil, aynı zamanda öğrenciler, veliler ve okul topluluğunun diğer üyeleri de karar verme sürecine katılır. Böylece yürütülen etkinlikler müfredat içindeki demokrasi kültürünü desteklemektedir.

Goleman (1996), çalışmasında okul aile işbirliğinin en önemli etkilerinden birisi olarak çocuktaki duygusal zekanın gelişimini ortaya koymuştur. Aile aracılığıyla birey kendini nasıl hissettiğini, hissettiklerine başkalarının nasıl tepki verdiğini; bu hisler hakkında nasıl düşünmesi gerektiğini ve tepki vermekte hangi seçeneklere sahip olduğunu; beklenti ve korkularımızı nasıl okuması ve ifade etmemiz gerektiğini öğrenir. Eğer okul ve aileler işbirliği yaparlarsa çocukların başkalarıyla ilişkilerinde ve duygularıyla başa çıkmada sağlıklı gelişim gösterebilirler. Ebeveynler sosyal ve duygusal öğrenme konusunda donanımlı öğretmenlerle iletişim kurma olanaklarına sahip olurlarsa çocuklarıyla ilgili yaşadıkları sorunları paylaşabilir ve bu sorunlar üzerinde nasıl çalışabileceklerini öğrenebilirler.

Michigan Üniversitesi'nden araştırmacılar Pamela ve Davis-Kean (2002)'e göre, okullar ve aileler çocuğun sağlığının gelişiminde ortak bir role sahiptir. Aileler ve okullar birlikte çalıştıklarında, bunun öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal gelişimine katkısı artar. Öğrencilerin sosyal, duygusal ve akademik becerilerini geliştirmek için birlikte çalışan ebeveynler ve okullar, tek başına çalışan gruplardan çok daha fazlasını başarabilir. Hem okullar hem de veliler, ortaklığı verimli kılmak için benzersiz şekillerde katkıda bulunabilirler. Okullar aileler ve toplumla ortaklıklar kurduğunda bundan çocuklar yararlanır(Epstein,2004).

Ulusal ebeveyn – öğretmen birliği olan PTA'nın (2000) araştırmasına göre başarılı bir aile – okul ortalığı gerçekleştiren ebeveynler aileleri hakkında karar verirken daha özgüvenli hareket etmekte ve çocuklarıyla daha sağlıklı ilişki kurmaktadırlar. Bu ebeveynler çocukların sosyal, duygusal ve entelektüel ihtiyaçları na

karşı daha duyarlılık geliştirmekte, daha şefkatli davranmakta, çocuklarına karşı ceza yöntemini daha az kullanmakta ve öğretmenlerle daha olumlu iletişim kurmaktadırlar.

Gelir kaynakları oldukça kısıtlı olan Türkiye'deki devlet okullarında okul-aile işbirliğinin güçlendirilmesi okullara gereken kaynak sorunun çözülmesi için de önemli görülmektedir (Çalık, 2007). Devlet kaynaklarından eğitime ayrılan gerçek payın her geçen gün azaldığı ülkemizde, eğitime ihtiyaç duyan yaş nüfusu hızla artmakta, ailelerin okulların işleyişi için sağlayabilecekleri ekonomik, sosyal ve kültürel destek ve katkılar büyüktür (Aydın, 2004).

Okul - Aile İşbirliğinin Önündeki Engeller

Okul aile işbirliği önemli olmakla birlikte bu iletişimin önünde engeller vardır. Öğretmenler ve birçok anne-baba ebeveynlerin çocuklarının akademik veya sosyal gelişimine rehberlik etmede anlamlı bir rol oynayabileceğine inanmamaktadırlar. Öğretmenlerin çoğu zaman aileleri işbirliğine davet etme yolları konusunda hiçbir eğitimi yoktur. Bazı ebeveynler de kendi çocukluklarında eğitimle ilgili olumsuz deneyimler yaşadıklarından okulla olan etkileşimlerinde kendilerini tehdit altında hissetmektedirler. Çoğu zamanda ebeveyn ve öğretmenler işbirliğinin önemine inanıyor olsalar bile kendi yoğun gündelik yaşantıları nedeniyle bu işbirliğine vakit ayıramamaktadırlar.

Ülkemizde bürokratik engeller, ekonomik olanakların sınırlı olması, öğretmenlerin haftalık ders yükünün gereğinden fazla olması ve çok kalabalık sınıf ortamlarında ders yapmaları, idarecilerin tutum ve davranışları, okulun çevreye açılmasını engelleyen etmenlerden bazılarıdır (Erkan, 2015).

Aile-okul işbirliğini ve katılımını etkileyen başka faktörler de vardır (Gümüşeli, 2004). Bunlar, ailenin düşük eğitim ve kültür düzeyi, ailenin okul-veli işbirliğine yönelik olumsuz tutumunun olması ve öğrenciye destek olmaması, ailenin zamanının kısıtlı olması, okul yöneticileri ve öğretmenlerin veli katılımına ve desteğine önem vermemeleri ve bu konuda ailelere yardımcı olmamaları, okulun kaynaklarının yetersiz olması, velilerin kendi eğitim düzeyleri nedeniyle okulla işbirliği yapma potansiyeline sahip olmadıkları inancı, okulun velilerin çocukları ile ilişkilerine gerekli önemi vermemeleri ve velilerle yapılan görüşmelerin sadece görüşme düzeyinde kalması, bekar (ölü, boşanmış veya ayrılmış) veya düşük gelirli ebeveynlerin çocuğun ihtiyaç

duyduğu desteği ve rehberliği sağlayamaması, yöneticilerin okulda öğrenmenin yollarını bilmemeleri, velilerin desteğini almamaları ve velilerle iletişim kurma yetkinliğine sahip olmamaları, ebeveynlerin okula yönelik olumsuz tutumları, anne babanın okul korkusu, velinin bir para kaynağı olarak görülmesi olarak sayılabilir.

Etkili ebeveyn katılımı, belirli miktarda mali kaynak gerektirir. Okul, ailelere yönelik eğitim faaliyetleri düzenlemek, sosyal ve kültürel faaliyetler düzenlemek veya en azından ebeveyn katılımını ve desteğini artırmak için ailelerle düzenli bir iletişim sistemi kurmak için yeterli mali kaynaklara sahip olmalıdır. Bu durum devlet okulları açısından çok önemli bir etkiye sahiptir.

Öğretmenlerin görüşüne göre aileler okula yeterli desteği vermemekte, okulların amacını ve ne yapmak istediklerini önemsememekte ve bu da okuldaki öğrenme sürecini olumsuz etkilemektedir. Öte yandan birçok aile, öğretmenlerin çocuklarına temel akademik beceriler kazandırmadığından şikayet etmektedir. Ayrıca bazı aileler okulları, çocukları sorunlardan ve olumsuzluklardan korumayan, tanıtan yerler olarak görmektedir. Öte yandan birçok öğretmen, sosyal ve ailevi sorunların okuldaki öğretim sürecini engellediğini düşünmektedir (Aydın, 2004). Bunlara öğretmen ve yöneticilerin ailelere yönelik olumsuz tutumlarını, okula ulaşımın güçlüğü gibi etkenleri eklemek mümkündür (Gümüşeli, 2004).

Nayır ve Çınkır (2017), ilkokullarda öğrencisi olan ebeveynlerin, okul-aile işbirliğine yönelik olarak oluşturulmuş standartlarla ilgili fikirlerini tespit etmek için bir araştırma yapmışlardır. Bu araştırmanın bulgularına göre veliler bu standartları önemli görmekte ama bunların gerektiği gibi uygulanmadığını düşünmektedirler. Velilerin görüşlerinde etkili olan değişkenler yaşları, cinsiyetleri, eğitim durumları, çocuk sayıları ve okula giden çocuklarını sayılarıdır. Nitel verilerin analiz sonuçları incelendiğinde ebeveynlerin okul-aile birliklerinin eğitime bir destek sağlamadığı yönünde görüşleri olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, velilerin çoğunluğu okulda herkese eşit muamele edildiğini ve aile dostu bir ortam olduğunu kabul ederken, okulun ailelere ait olduklarını hissettirmek için düşük düzeyde çaba sarf ettiğini düşünmektedir. Bununla birlikte veliler okula gitmeyen çocuklar için ne gibi öğrenme imkanlarının var olduğu konusunda okulun kendilerini yeterince bilgilendirmediğini düşünmektedirler. Ebeveynler, okulun toplumla işbirliğine girmek konusunda yetersiz olduğunu düşünmektedirler.

Okul – Aile İşbirliğini Sağlayacak Çalışmalar

Tüm engellere rağmen, çoğu ebeveyn ve öğretmen, çocukların sağlıklı gelişimini ve okul başarısını destekleyen daha iyi işbirliği yöntemleri oluşturmak istemektedir. Hemen hemen tüm öğretmenler ve idareciler ailelerin okul katılımını istemekte ancak birçoğu bunun nasıl yapılacağını bilmemektedir. Herhangi bir ebeveyn katılımı taktiğine destek veren bir araştırma olmamasına rağmen, ebeveyn katılımı seviyesini yükseltme çabaları için iki önemli taktik görünmektedir. Bunlar (Caplan ve diğerleri, 1997); ebeveynlere evde öğrenme konusunda desteklemek, eğitim değeri olan davranışları sürdürmeye teşvik etmek ve öğretmen-ebeveyn ilişkilerini destekleyen okul faaliyetleri düzenlemektir. Araştırmalar göstermektedir ki ebeveynler çocukların eğitim etkinlikleri için yüksek standartlar belirleyip, ev ortamında öğrenmeyi desteklediklerinde; çocuklarla ev ödevleri ve okul programları gibi okulla ilgili konularda iletişim kurduklarında; çocukların ev ödevi, televizyon izleme ve okul sonrası süre gibi etkinliklerini denetlediklerinde; ebeveynlik atölyelerine katılmak gibi okul etkinliklerine gönüllü olarak katıldıklarında çocuklara sosyal, duygusal ve akademik olarak fayda sağlamaktadırlar(Epstein, 2004).

Ailelerin okula katılması için beş görev belirtilmiştir. Bu beş görev ailelerin okulla ilgili yükümlülüklerinin temelini oluşturmaktadır (Tschannen-Moran, 2001). Bunlardan biri okul hazırlığıdır. Diğer bir görev okulla iletişimdir. Epstein'e (2004) göre, ebeveynleri, öğretmenleri ve okul yöneticilerini içeren aile-okul ekipleri, ebeveynler ve okullar arasındaki ilişkiyi güçlendirmenin kanıtlanmış yollarından biridir. Genellikle bu ekipler, ebeveyn katılımı ve öğrenci desteği için programlar tasarlamak ve uygulamak hakkında karar almaktadırlar. Üçüncü görev okuldaki etkinliklere katılımdır. Okula katılımın beş türünden ikisi de evdeki öğrenme çalışmaları ve karar alımıdır. Ebeveynler okul uygulamaları hakkında karar vermede aktif olarak yer aldıklarında, onlar ve diğer ebeveynler ihtiyaçlarını tam olarak karşılayan program ve etkinliklerden yararlanıp bundan keyif almaktadırlar. Ebeveynler ve öğretmenler birlikte çalıştıklarında çocuklar hem evde hem okulda öğrenmenin ve çalışmanın önemi konusunda ve kabul edilebilir davranışlar konusunda aynı mesajları duymaktadırlar. Ortak beklentilere sahip olmak, öğrencilerin akademik olarak başarılı olmalarını ve daha sorumlu ve kendinden emin olmalarını çok daha kolaylaştırmaktadır (Epstein, 2004). Araştırmaların büyük bir kısmı, okul merkezli aile katılım faaliyetlerini iki uçtan değişen boyutlarda dört şekilde ele almaktadırlar. İlk boyuttaki yaklaşım okulun karar

verme sürecine fazla etkisinin olmadığını düşünen ve aile katılımını evdeki eğitim ortamını düzenlemekle sınırlandıran yaklaşımdır. İkinci boyutta, ailelerin okuldaki çalışmalara, sosyo-kültürel aktivitelere ve çocuk gelişim etkinliklerine katılması söz konusudur. Üçüncü seviyede, ebeveynler sınıfta öğretmenlerin destekçileri olarak hareket eder, veli-öğretmen derneklerine katılır ve karar alma komisyonları gibi okul tarafından belirlenen hedefleri desteklemektedir. Bu sürekliliğin diğer ucunda aileler, okuldaki sorunların çözülmesinde, okulun örgütlenmesine yardım etmede, yeniden yapılandırma stratejileri ve reformlarının değerlendirilmesi ve uygulanmasında ortak olarak hareket ederler (Lawson, 2003).

Çetinkaya (2017)'ya göre, ebeveynlerin okullardaki eğitimle ilgili etkinliklere katılması iki düzeyde olabilmektedir. Birinci düzey, velilerin okulla ve öğretmenle çok daha yakın olmaları olabilir. Bunun için koşulların çok zorlayıcı olmaması, herhangi bir sorun çıkmasını beklemeden istekte bulunulabilmesi veya öğretmen-veli toplantısı gibi mevcut fırsatlardan memnun olunması gerekir. Bu maksatla, okul-aile birlikleri bu konuda gerekli bir yapı oluşturabilir ve ebeveynlerle çocukları ile ilgili olarak işbirliği yaparak ve tecrübelerini paylaşarak okulda neler olduğundan ve öğretmenlerin neler yaptığından daha iyi haberdar olabilirler. İkinci düzey, velilerin çocuğun gelişimini destekleyici bir ev ortamını kurmasıdır. Bu ortamın kurulması çocuğun sadece okuldaki başarısı için değil, tüm yaşamında başarı sağlaması için önemlidir. Bu tür bir geliştirici ev düzeni sağlamak ebeveynlerin ana görevi olmalıdır.

Epstein (2004) çalışmasında okulları, aileler ve topluluklarla daha sistematik bağlantılar kurmaya yönlendirmeye yönelik ülke politikası ve programlarından bahsetmektedir. Bu politika ve programların altını çizdiği nokta: çocukların öğrenmesi için okul, aile ve toplum ortaklıklarının temel bileşenlerinin bir çerçevesi, bu bağlantıların öğrenciler, aileler ve okullar için olumlu ve olumsuz sonuçları üzerine artan literatür ve iyi programların nasıl organize edileceğine dair bir anlayıştır. Okullar, aileler ve topluluklar arasındaki sık etkileşimler sayesinde, daha fazla öğrencinin, çeşitli insanlardan okulun önemi, çok çalışmanın, yaratıcı düşünmenin, birbirlerine yardım etmenin ve okulda kalmanın önemi hakkında ortak mesajlar alma olasılığı daha yüksektir.

Epstein'in "Alanlar Örtüşmesi" kuramı ortaklık fikrinin altyapısında yer almaktadır. Bu teorik açıklama ile ebeveyn, okul ve yakın çevre arasındaki ilişkiyi anlamlandırmak için psikolojik, eğitimle ilgili ve toplumsal görüşler birleştirilmiştir (Keçeli ve Kaysılı, 2008). Epstein(2004)'e göre çocukların eğitimin ve

toplumsallaşmasını etkileyen üç unsur; okul, aile ve çevredir. Bu üç unsur çocukların hem içinde yetiştiği hem de öğrendiği alanlardır ve bunlar birbirlerine yakınlaştırılabildiği gibi uzaklaştırılabilir. Bu kuramda okul, aile ve toplum farklı uygulamalar yaptığı gibi ortaklaşa çalışmalar da yaparlar. Bu üç alandaki uyumluluk çocuğun gelişimini en üst seviyede artıracaktır (1987: aktaran Driessen, Smith ve Sleegers, 2005).

Christenson ve Sheridan'ın (2004) aile ve okul işbirliğini temel aldığı üç özellikten ilki, öğrenci merkezli bir felsefe olmasıdır. Buradaki amaç, öğrencilerin akademik, sosyal, duygusal ve davranışsal yetkinliklerini, eğitim süreçlerini ve öğrenme fırsatlarını desteklemektir. İkincisi, çocukların eğitimi ve sosyalleşmesi için gerekli kaynakları sağlayarak ailelerin ve ebeveynlerin sorumluluklarını paylaşmasıdır. Üçüncüsü, çözüme odaklanan, öğrencilerin sorumluluk almaları ve gelişmeleri için koşullar yaratan çabadır.

Veli Beklentileri

Veli beklentilerini bilmek öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda eğitim verilebilmesinin gereklerinden biridir.

Velilerin Okuldan Beklentileri. Okul çevresinden sürekli ve düzenli olarak girdi sağlama bir anlamda öğrenci sağlama potansiyeline sahiptir. Okulun varlığını devam ettirmesi bu potansiyeli kullanma düzeyiyle ilişkilidir (Gümüşeli, 2004). Yüksek potansiyel kullanım, ailelerin istek ve beklentilerini okulun amaçları ile dengeleyecek bir işbirliği sistemi kurmakla ilgilidir. Bu işbirliğinin en klasik ve etkili örneği, ailelerle ilişkiler kurmak ve onların evde ve okulda çocukların eğitimi için ihtiyaç duydukları rolleri öğrenmelerini ve yerine getirmelerini sağlamaktır. Diğer ve daha ileri örnekler, aileleri okulla ilgili çeşitli faaliyetlere ve kararlara katmak şeklinde uygulanır.

Titiz ve Tokel (2015) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre, okul yöneticilerinden beklentiler ise şu şekilde sıralanmıştır: ebeveynlerin okul yönetimine aktif olarak dahil edilmesini sağlamak, okuldaki eğitimin kalitesini artırmak için çalışmalar yapmak, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere daha fazla yer vermek, Ebeveynlerin öğretmenlerle görüşmeleri için haftalık programlar hazırlamak, okul

ortamının hijyen ve temizliğine özen göstermek, düşük ekonomik koşullu öğrencileri desteklemek, veli öğretmen görüşmeleri için okulda uygun yerleri düzenlemektir.

Cinsiyet rolleri çocuğun eğitimine yönelik beklentileri etkilemektedir. Özellikle kız çocuklarının ileride evlenerek ev işlerine yönelecek olması ve anne babaya yaşlanınca bakacak kişiler olarak görmeleri kız çocuklarına yönelik okuldan beklentilerin düşmesine; erkek çocuklarının ise evi geçindirecek kişiler olarak görüldükleri için beklentinin artmasına sebep olmaktadır. Kağıtçıbaşı (1982) tarafından yapılan çalışmada çocuğa verilen değerin sosyoekonomik faktörler nedeniyle kişilerin algılarını ve değerlerini etkilediği ve bu durumun aile ilişkilerine de yansıdığı belirtilmiştir. Çocuğa verilen değer, sosyo-ekonomik gelişme ve eğitim ile birlikte ekonomik niteliğini de kaybetmektedir. Buna göre çocuk sayısının az veya çok olması çocuğa verilen ekonomik değere bağlıdır. Çocuk ekonomik olarak değerli görüldüğü için aileler daha çok erkek çocuğu tercih etmektedir. Kağıtçıbaşı bu durumu gelecekte ekonomik rahatlığı sağlayacak unsurun özellikle kadınlar için erkek çocuk olarak görülmesine bağlamaktadır. Ülkemizde 1991 yılında yapılan bir araştırma da aile ilişkilerinde cinsiyete bağlı farklılıklara dikkat çekmektedir. Bu çalışmada Türk gençliğinde anne ile ilişkinin önemi vurgulanmış ve annelerin her iki cinsiyetle daha fazla ilişkiye sahip olduğu belirtilirken, babaların erkeklerle kızlara göre daha yakın ilişki içinde oldukları belirtilmiştir (Recepov, 2000).

Şişman'a (2006) göre veliler, öğrencilerinin başarıları hakkında daha fazla bilgi sahibi olmayı, okulda ve sınıfta karşılanmayı ve çocuklarının okulda başarılı olmalarına nasıl yardımcı olabilecekleri konusunda bilgilendirilmeyi, çocuklarının her türlü risk ve tehditten uzak, güvenli bir ortamda olmalarını ve kaliteli bir eğitim almalarını beklemektedir. “Ana-babanın okul yöneticisinden beklediği davranışların başında, iyi ilişkilerin kurulması ve sürdürülmesi gelmektedir. Bunu, öğrencilerle ilgilenmek, ana-babayı tanımak ve onlara yardımcı olmak davranışları izlemektedir” (Bursalıoğlu, 2005).

Aslan ve Yıldırım'ın (2004) araştırmasında okul müdürlerinden beklentiler şu şekilde sıralanmıştır: Yapılan işin takipçisi olmak, okulda eğitim ve öğretim adına rekabet ortamının oluşturulmasını sağlamak, disiplini farklı yaklaşımlarla sağlamak, kaba kuvvet, öğrenci ve veli arasında ayrım yapmamak, öğrencilerin sorunlarına duyarsız olmamak, öğrenci sorunlarını velilere bildirirken endişelenmemek, okul çevresindeki yabancılara duyarlı olmak, okulda sosyal faaliyetlere önem vermek sınıfta

öğretim davranışlarını takip etmek, velilere ve çevreye personel ile aynı amaçta olduklarını hissettirmektir.

Nural (1987), "Okul Yönetiminden Ebeveynlerin Beklediği Davranışlar" adlı araştırmasında, ebeveynlerin yönetici ve öğretmenlerle nadiren görüştüğünü bulmuştur. Çocuklarıyla ilgilenmeyen veliler yöneticiler tarafından uyarılır, velilerin okulda rahat konuşabilecekleri bir ortam sağlanması, yöneticilerin velilerin kusurlarına gösterdikleri hoşgörü, velilerin yöneticilerden bekledikleri davranışlardır. Veliler, yöneticilerin bu davranışları yeterli düzeyde gösteremediklerini belirtmişlerdir.

Arıkan (2007) tarafından ebeveynlerin çocuklarına yönelik eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi ve bu eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasında okulların mevcut durumunun belirlenmesi amacıyla bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada elde edilen bazı önemli sonuçlar şu şekildedir: Ebeveynlerin görüşlerine göre; etkili çalışma yöntemleri ve çocuklarla sağlıklı iletişim, ihtiyaç duydukları eğitim konuları arasındadır. Velilerin ihtiyaç duydukları eğitim konularını okul tarafından sağlananlardan farklı ortamlarda almak istedikleri belirlenmiştir. Okulda veli eğitim programı düzenlenmesi durumunda velilerin katılmak istedikleri belirlenmiştir. Uzmanların davet edildiği veli toplantıları, konferanslar ve seminerler yoluyla bilgi almayı çok sevdikleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin yoğun ders saatlerinin ebeveyn eğitimine yönelmelerini engellediği belirlenmiştir. Okullarda idari iş yoğunluğunun ve sınıflarda öğrenci sayısının fazla olmasının yöneticilerin veli eğitimine yönelmesini engellediği görülmüştür.

Akbulut'un (2013) araştırmasından öğretmenlerin çocuklara bilgiye ulaşmanın yolunu göstermesi, öğretim kadar eğitime de önem vermesi, demokratik tutumu benimsemesi, farklı öğretim yöntemlerini kullanması, neşeli olması, farklılıklara saygı duyması, önemsemesi, ahlaki gelişimi sağlaması, kurallara özen göstermesi, örnek davranışlarda bulunması ve ailelere karşı dostane davranışları göstermesi gibi veli beklentilerinin karşılandığı anlaşılmaktadır. Velilerin fiziksel durum ve donanım beklentileri ise okul bahçesinin yeşillendirilmesi, okul revirinin düzenlenmesi, okulun sürekli temiz tutulması, spor salonunun olması, konferans salonu ve laboratuvarların varlığı ve güvenlik sorunlarının olmamasıdır. Veliler, okul yönetiminin düzenli olarak seminerler düzenlemesinden, sergi, çarşı, tiyatro gibi sosyal etkinlikler düzenlemesinden, binaların düzenli bakım ve onarımını yapmasından ve okul hakkında bilgi vermesinden memnuniyet duymaktadırlar. Okul yönetiminin velilere ve öğrencilere yönelik beklentilerini karşılamaya yönelik velilerin beklentileri dikkate alındığında, okul yönetiminin velilere ve öğrencilere karşı dostça tutum sergilemesi,

demokratik tutumda bulunması ve okul gelişimi ile ilgili bilgiler vermesi velileri sevindirmektedir.

Green (2013)'in araştırmasında okuldan beklenenler şu şekilde sıralanmıştır: Okullar velileri çocukların eğitiminde partner olarak görmelidirler, okullar velileri çocukları üzerinde daha yüksek beklentilere sahip olması için cesaretlendirmelidirler, okullar çocuklara daha fazla öğrenmeyi kamçılayıcı deneyimler yaşatmalıdırlar, okullar farklı kapasitedeki çocukların öğrenmeleri arasındaki farkı azaltmalıdırlar, okullar velilerin çocukların eğitimini etkileyecek olan görüşlerine nüfuz etmelidirler, okulların velilerin eğitime katılımını sağlayacak güçlü bir programları olmalıdır, okullar velileri çocuklarının eğitimine nasıl katılacakları konusunda eğitmelidirler.

Farklı sosyo ekonomik düzey (SED)'den gelen velilerin beklentileri de farklılık göstermektedir. Daha ekonomik olarak baskı altında olan topluluklardaki okullar, öğrencilerin olumlu başarılarıyla ilgili temasları içeren dengeli ortaklık programları geliştirmek için çalışmadıkça, ailelerinin çocuklarının yaşadığı sorunlar ve zorluklarla daha fazla uğraşmaktadır (Epstein, 2004). Aydın ve Artar'ın (2009) araştırmasında üst SED düzeyinden gelen velilerin beklentilerini iyi bir yabancı dil, zengin sosyal faaliyetler, gelecekte onları bekleyen yarışa iyi hazırlanmaları, yaşama dair işe yarayacak şeyleri öğrenmeleri olarak bulgulamışlardır. Alt SED anneleri ise çocuklarına okulda daha iyi eğitim ve sosyal olanakların sağlanması, eğitim ve öğretim kalitesinin artırılması, başka çocukların eğitim seviyesinden daha aşağıda kalmayacak bir eğitim sürecinin sağlanması gibi beklentiler ortaya koymuşlardır. Farklı SED'in etkisiyle ortaya çıkan bir başka veli beklentisi ise okulun öğrencilerin psikolojik sağlığına iyi gelmesidir. Farklı SED'deki ebeveynler okulun çocuklarını psikolojik olarak rahatlatması konusunda çeşitli görüşlere sahiptir. Düşük SED'deki ebeveynler okulun çocukların psikolojik sağlığının desteklenmediğini düşünmektedirler. Onlar psikolog ya da sosyal hizmetler uzmanının sağlayacağı psikolojik destek hizmetine daha sıcak bakmakta, okuldan bu hizmetin verilmesini beklemektedirler (Green, 2013).

Eğitimden beklentiler özel okul ve kamu okulları arasında farklılık göstermektedir. Özel okulların ücretli olması velilerin beklentilerindeki niteliği artırmaktadır. Ebeveynlerin çocuklarını yanı başlarındaki devlet okuluna gönderebilecekken paralı okulları tercih etmeleri özel okullardaki velilerin beklentilerinin daha yüksek olduğu algısını güçlendirmektedir (Nartgün, 2016). Velilerin özel okul beklentilerinin başında yabancı dil eğitimi gelmektedir. Tam gün öğretimi, nitelikli öğretmen kadrosu, fizik şartların yeterliliği, sosyal faaliyetlerin

yoğunluğu, nitelik artırıcı faaliyetlerde özel okulların tercih nedenleri arasındadır (Açıkalın, 1989).

Velilerin Öğretmenlerden Beklentileri. Titiz ve Tokel (2015) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre ebeveynlerin öğretmenlerden okul ve aile ilişkilerini geliştirmeye yönelik beklentileri; öğretmenlerin ebeveynlerle sürekli iletişim kurması, ebeveynleri okula çekecek etkinlikler düzenlemesi, öğrencilere rehberlik etmeleri ve çalışmalarında yapıcı olmaları, öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurmaları, öğretmenlerin davranışlarıyla rol modeli olmaları, ev ziyaretleri yaparak öğrencileri ev ortamında gözlemeleri, şiddete karşı çocukları korumalarıdır.

Öğretmenlerin mesleki özelliklerinin yanı sıra kişisel özellikleri de öğrencilerin başarısını arttırmada ve etkili bir eğitim sunmada çok önemlidir. Kellough (2005), profesyonel özelliklerle ilgili dört kategoriyi tanımlamaktadır. Bunlar, etkili karar vermeyi göstermek, öğrencilere, okulun misyonuna ve mesleğine bağlı olmak, etkili direktifler vermek, öğrencilerin temellerini bilmek, öğrencilerin ilgisini öğrenmek, okulu ve bölgeyi öğrenmek ve anlamak, öğrenme ortamlarını düzenlemek, mesleki toplantılara katılmak, ebeveynlerle öğrenciler ve meslektaşlarla toplantı yapmaktır. Sınıf öğretmenlerinin sahip olması gereken kişilik özeliklerine ilişkin bir literatür taramasında şu sonuçlara ulaşılmıştır: sabır, sevgi, anlayış, açık fikirlilik, cesaretlendirici ve destekletici yaklaşım, nesnellik, demokratik ve modern zihniyet ve yeniliklere açıklık. Ayrıca, öğretmenlerin enerjik, sağlıklı ve üretken olmaları için iyi gelişmiş bir özgüven duygusuna sahip olmaları gerektiği ortaya konmuştur(Gökçe&Gürkan, 1999; Kellough, 2005)

Bıkmaz ve Güler (2002) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre devlet okulu öğrencilerinin ebeveynlerinin yaklaşık yüzde 50'si, öğretmenlerin modern, yaratıcı ve yeniliklere açık, sabırlı, neşeli, samimi ve dürüst olmalarını beklemektedir. Bu gruptaki az sayıdaki ebeveyn, öğretmenlerin işlerini sevmelerini, kararlı olmalarını ve iyi organize olmalarını ve iyi gelişmiş bir özgüven duygusuna sahip olmalarını beklemektedir. Özel okul öğrencilerinin ebeveynlerinin ise yarısından fazlası öğretmenlerin neşeli, samimi ve dürüst olmasını beklemektedir. Benlik saygısına sahip olmak, işi iyi organize etmek ve sevmek göreceli olarak daha az beklenen özelliklerdir. Mesleğe özgü beklentiler açısından ise, her iki grupta da ebeveynlerin düşük beklentilere sahip olduğu bulunmuştur. Bu bölümde, devlet okulu ebeveynleri için öğretmende en çok aranan özellikler, sınıf gelişimi ve psikolojisine hakim olmak ve

sınıfı kontrol altında tutarak disiplini sağlamaktır. Dersi kontrol altında tutabilmek, disiplin sağlamak, teknolojik gelişmeler ve güncel gelişmeleri takip etmek ve bu gelişmelerin sürekliliğini sağlamak ise özel okul öğretmenlerinin yarısından fazlasına yönelik beklentilerdir. Ayrıca, devlet okullarının velileri, her şeyden önce öğretmenlerin sürekli bir iletişim akışı sağlamasını beklerken, özel okul öğrencilerinin ebeveynleri, öğretmenleri onlara samimiyet ve nesnellikle muamele etmelerini tercih etmektedirler.

Kağıtçıbaşı (1996) tarafından yapılan Türkiye ve Amerika arasında karşılaştırmalı bir çalışma, Türk aile yapısının kısıtlayıcı fakat sevgi gösteren bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun sonucu olarak öğretmenlerden de çocuklarına karşı sevgi, anlayış ve şefkat göstermeleri beklenmektedir. Aile çocuğa nasıl bir yaklaşım sergiliyorsa okulun da aynı şekilde yaklaşmasını beklemektedir.

Yöneticilerin Beklentiler Karşısındaki Tutumu

Veli beklentileri kadar önemli bir konu da yöneticilerin bu beklentileri karşılama konusundaki görüşleridir. Okul yöneticileri, okulun ve eğitim sisteminin hedeflerine ulaşmada kilit kişilerdir. Bu nedenle okul yöneticileri, insan gücünü ve diğer kaynakları rasyonel kullanmak için yönetim süreçlerini uygulayan kişilerdir. Sosyal bilimlerin yönetime girmesiyle birlikte yönetsel davranışın grup davranışı olduğu anlaşılmış ve düzenin yerini etkileme, uzlaştırma gibi taktiklere bırakmıştır (Bursalıoğlu, 1978). Okul müdürleri, okullarında sürekli olarak farklı kişiliklerle karşı karşıya kaldıkları için, bunların neden olduğu sorunları çözmek, onların istek ve beklentilerine cevap vermek, farklı kişilikleri bir bütün olarak okulun etkililiği ve verimliliği için harekete geçirmek, onları ortak bir etrafında birleştirmek, istek ve beklentileri arasında bir ortaklık belirlemek ve okulun hedeflerini belirlemek gibi görevleri vardır (Sarıtaş 1991). Okul, değişim gruplarının beklentilerinin ve baskılarının yoğunlaştığı bir organizasyondur. Bu anlamda okullardaki yöneticiler, öğretmenler ve veliler arasında diğer örgütlere göre daha canlı etkileme etkinliklerinin olduğu söylenebilir (Erçetin, 1993b).

Yapılan bir araştırmada okul yöneticileri söz konusu edilen görevlerini gerçekleştirirken karşılaştıkları sorunları şu şekilde ortaya koymaktadırlar: Okul-aile birliği yeterince aktif ve işlevsel değildir. Güvenlik, personel yetersizliği ve temizlik gibi sorunlar yüzünde okul öğrenci, veli ve çevre halkına tam gün açılamamaktadır. Okul topluluğundan maddi destek sağlayabilecek gönüllü kişi ve kuruluşların sayısı son

derece düşüktür. Okullar, çevrenin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimini desteklemek gibi görevleri yerine getirmede sınırlıdır (Bozkurt, Bayar ve Üstün, 2018).

Yönetici ve öğretmen görüşlerine yönelik yapılan bir başka araştırmada (Özgan ve Aydın, 2010) yönetici ve öğretmenler, velilerin kendilerine yeterince destek vermediklerini, sadece çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda okula geldiklerini ve bu konuda bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. En çok yaşanan sorunların tespiti için yönetici ve öğretmenin görüşleri doğrultusunda yapılan analiz sonucunda şu sorun tespit edilmiştir: Ebeveynler parasal konularda sorun yaratmaktadır. Çocuklarının eğitimi konusunda cahildirler. Okulla sadece çocuklarıyla ilgili bir sorun olduğunda konuşmak istemektedirler. Veli-öğretmen derneğine dair herhangi bir bilgileri yoktur. Okulu, programı ve öğretmeni yeterince tanımamaktadırlar. Çocuklarına yeterince zaman ayırmamaktadırlar. Okul-aile birliğini önemsememektedirler. Ebeveynlerin eğitim düzeyi düştükçe okulla ilişkileri azalmaktadır. Okula yeterince destek vermemektedirler..

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Bu başlık altında araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracının geliştirilmesi, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

İlkokul velilerinin eğitimden, okuldan ve öğretmenlerden beklentilerini ortaya çıkarmak ve bu beklentilerin karşılanmasına yönelik yönetici ve öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanan bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim kullanılmıştır. Çünkü olgubilim araştırma deseninde bireyin davranışlarını anlamada bireyin kendine özgü algı ve deneyiminin bilinmesi savunulmaktadır. Bu tasarımda, farkında olan ancak ayrıntılı bilgiden yoksun olgulara odaklanır (Ersoy ve Yalçınoğlu 2014). Bu olgular olaylar, algılar, kavramlar, deneyimler şeklinde olabilir. Günlük hayatta bu olaylarla karşılaşmak mümkündür ama bu gerçeklerin iyi bilindiği anlamına gelmez. Bu nedenle olgubilim araştırma tasarımı, pek bilinmeyen bu olguları incelemeyi amaçlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Olgubilim araştırmalarda veri kaynakları, araştırmanın odaklandığı olguyu deneyimleyen ve bu olguyu ifade edebilen veya yansıtabilen kişi veya gruplar olup, temel veri toplama aracı görüşmedir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu araştırmadaki olgu da 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Ankara ili temel eğitim okullarında öğrencisi olan velilerin okul, öğretmen ve yöneticilerden beklentilerine ilişkin görüşleri ve yöneticilerin bu beklentiler konusundaki görüşleridir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Ankara ilinde Çankaya, Mamak ve Etimesgut ilçelerinin özel ve resmi ilkokullarına devam eden öğrencilerin velilerinden gönüllü olarak araştırmaya katılmayı kabul eden toplam 30 kişiden oluşmaktadır. Araştırmanın dış geçerliliğini sağlamak için ayrıntılı betimleme ve amaçlı örnekleme yöntemlerine

başvurulmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Amaçlı örnekleme kapsamında araştırmaya dahil edilen yönetici ve velilerin mümkün olduğunca farklı veri kaynaklarını temsil edecek şekilde seçilmesine özen gösterilmiştir. Görüşülen 30 velinin 15'i çocukları resmi okulda birinci sınıf, ikinci sınıf, üçüncü sınıf ve dördüncü sınıf düzeyinde okuyan veliler ve 15'i çocukları özel okulda birinci sınıf, ikinci sınıf, üçüncü sınıf ve dördüncü sınıfta okuyan velilerden oluşmuştur.

Çalışmanın ikinci bölümünde özel ve kamu ilkokul yöneticilerinin veli beklentilerine yönelik görüşleri alınmıştır. 5'i resmi, 5'i özel okulda olmak üzere toplam 10 yönetici ile görüşülmüştür.

Çalışmanın üçüncü bölümünde özel ve kamu ilkokullarında görev yapan öğretmenlerin veli beklentilerine yönelik görüşleri alınmıştır. 5'i resmi, 5'i özel okulda olmak üzere toplam 10 öğretmen ile görüşülmüştür.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin kişisel bilgilerine yönelik frekans-yüzde dağılımları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1

Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine Yönelik Frekans-Yüzde Dağılımları

Değişkenler	Öğretmen	Devlet	Özel	*f*	%
Cinsiyet	Kadın	4	4	8	80
	Erkek	1	1	2	20
Medeni Durum	Evli	4	4	8	
	Bekar	1	1	2	20
Okuttuğu Sınıf Düzeyi	1. sınıf	1	1	2	
	2. sınıf	2	1	3	30
	3. sınıf	1	1	2	20
	4. sınıf	1	2	3	30
Eğitim Durumu	Lisans	3	2	5	50
	YL	2	3	5	50
	Doktora				
Çalıştığı İlçe	Mamak	2	2	4	40
	Çankaya	2	2	4	40
	Etimesgut	1	1	2	20

Tablo 1 incelendiğinde çalışmaya katılan öğretmenlerden devlet okulu öğretmenlerinin dördü kadın, biri erkek; özel okul öğretmenlerinin dördü kadın biri erkek katılımcıdan oluşmaktadır. Katılımcıların medeni durumları incelendiğinde devlet okulu öğretmenlerinin dördü evli, biri bekar; özel okul öğretmenlerinin dördü kadın biri

erkek olarak görülmüştür. Katılımcıların sınıf düzeyine bakıldığında devlet okulu öğretmenlerinden bir kişi birinci sınıf, iki kişi ikinci sınıf, bir kişi üçüncü sınıf ve bir kişi dördüncü sınıf olarak; özel okul öğretmenlerinden bir kişi birinci sınıf, bir kişi ikinci sınıf, bir kişi üçüncü sınıf ve iki kişi dördüncü sınıf olarak belirlenmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin eğitim durumlarına bakıldığında devlet okulu öğretmenlerinden iki kişi yüksek lisans yapmış, üç tanesi lisans mezunu olmuş; özel okul öğretmenlerinden üç tanesi yüksek lisans yapmış, iki tanesi lisans mezunu olmuştur. Çalışmaya katılan öğretmenlerden devlet okulu öğretmenlerinin ikisi Mamak, ikisi Çankaya, biri Etimesgut'ta; özel okul öğretmenlerinden ikisi Mamak, ikisi Çankaya, biri Etimesgut'ta çalışmaktadır.

Çalışmaya katılan okul müdürlerinin kişisel bilgilerine yönelik frekans ve yüzde dağılımları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2

Çalışmaya Katılan Okul Müdürlerinin Kişisel Bilgilerine Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişkenler	Okul Müdürleri	Devlet	Özel	*f*	%
Cinsiyet	Kadın	4	3	7	70
	Erkek	1	2	3	30
Mesleki Kıdem	1 yıl	1		1	10
	4 yıl	1	2	3	30
	5 yıl		1	1	10
	9 yıl	2	1	3	30
	10 yıl		1	1	10
	12 yıl	1		1	10
Yöneticilik yılı	3 yıl	1		1	10
	5 yıl	3	1	4	10
	8 yıl	1	1	2	20
	10 yıl		2	2	20
	11 yıl	1	1	2	20
Eğitim durumu	Lisans	1	1	2	20
	YL	3	2	5	50
	Doktora	1	2	3	30
Çalıştığı İlçe	Mamak	2	1	3	30
	Çankaya	1	3	4	40
	Etimesgut	2	1	3	30
TOPLAM		5	5	10	100

Tablo 2 incelendiğinde çalışmaya katılan okul müdürlerinden devlet okulu müdürlerinin dördü kadın, biri erkek; özel okul müdürlerinin üçü kadın ikisi erkek katılımcıdan oluşmaktadır. Katılımcıların mesleki kıdemi incelendiğinde devlet okulu

müdürlerinin biri bir yıl, biri dört yıl, biri sekiz yıl, biri oniki yıl; özel okul müdürlerinin ikisi dört yıl, biri beş yıl, biri dokuz yıl, biri on yıl kıdeme sahiptir. Katılımcıların yöneticilikte geçirdiği yıllara bakıldığında devlet okulu müdürlerinin kıdemleri 1-5 yıl; özel okul müdürlerinin kıdemleri 1-10 yıl olarak gözlenmiştir. Çalışmaya katılan müdürlerin eğitim durumlarına bakıldığında devlet okulu müdürlerinin üçü yüksek lisans; biri lisans ve biri de doktora mezun iken özel okul müdürlerinden ikisi yüksek lisans; biri lisans, ikisi doktora mezunudur. Çalışmaya katılan müdürlerinden devlet okulu müdürlerinin ikisi Mamak, biri Çankaya, ikisi Etimesgut'ta; özel okul müdürlerinden biri Mamak, üçü Çankaya, biri Etimesgut ilçesinde çalışmaktadır.

Araştırmaya katılan velilerin kişisel bilgilerine yönelik frekans ve yüzde dağılımları Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3

Çalışmaya Katılan Velilerin Kişisel Bilgilerine Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişkenler	Veliler	Devlet	Özel	*f*	%
Cinsiyet	Kadın	12	11	23	76,6
	Erkek	3	4	7	23,3
Medeni Durum	Evli	9	12	21	70
	Bekar	6	3	9	30
Mesleğiniz	Muhasebeci	3	1	4	13,3
	Peyzaj mimarı		1	1	3,3
	Eğitim uzmanı	2	2	4	13,3
	Öğretmen	1	1	2	6,66
	Sigortacı		2	2	6,66
	Satış Uzmanı		2	2	6,66
	Öğr. Görevlisi		1	1	3,3
	Eczacı		1	1	3,3
	Kuaför	1		1	3,3
	Garson	1		1	3,3
	Esnaf	1		1	3,3
	Banka müdürü		1	1	3,3
Eğitim Durumunuz	Lise	9	4	13	43,3
	Önlisans	1		1	3,3
	Lisans	5	9	14	46,6
	YL		2	2	6,6

(Devam ediyor)

Tablo 3 (Devam)

Çalışmaya Katılan Velilerin Kişisel Bilgilerine Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişkenler	Veliler	Devlet	Özel	*f*	%
Ailenin Geliri(TL/Aylık)	5000'den az	8		8	26,6
	5001-6500 arası	7	6	13	43,3
	6500-8000 arası		7	7	23,3
	8000 ve üstü		2	2	6,6
İlkokula giden çocuğun sınıf düzeyi	1. sınıf	3	4	7	23,3
	2. sınıf	5	3	8	26,6
	3. sınıf	2	3	5	16,6
	4. sınıf	5	5	10	33,3
Bulunduğu İlçe	Mamak	7	2	9	30
	Çankaya	5	9	14	46,6
	Etimesgut	3	4	7	23,3
TOPLAM		15	15	30	100

Tablo 3 incelendiğinde çalışmaya katılan velilerden devlet okulu müdürlerinin dördü kadın, biri erkek; özel okul müdürlerinin üçü kadın ikisi erkek katılımcıdan oluşmaktadır. Katılımcıların mesleki kıdemi incelendiğinde devlet okulu müdürlerinin kıdemleri 1-12 yıl; özel okul müdürlerinin kıdemi 4-10 yıldır. Katılımcıların yöneticilikte geçirdiği yıllara bakıldığında devlet okulu müdürlerinin süresi 1-5 yıl; özel okul müdürlerinden süresi 1-10 yıldır. Çalışmaya katılan müdürlerin eğitim durumlarına bakıldığında devlet okulu müdürlerinden üç kişi yüksek lisans yapmış, bir tanesi lisans mezunu olmuş, bir tanesi doktora mezunu; özel okul müdürlerinden iki tanesi yüksek lisans yapmış, bir tanesi lisans mezunu olmuş, iki tanesi doktora mezunu olmuştur. Çalışmaya katılan müdürlerinden devlet okulu müdürlerinin ikisi Mamak, biri Çankaya, ikisi Etimesgut'ta; özel okul müdürlerinden biri Mamak, üçü Çankaya, biri Etimesgut'ta çalışmaktadır.

Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veriler veli, öğretmen ve okul yöneticileriyle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, yapılandırılmış görüşme tekniğinden biraz daha esnektir. Bu teknikte, araştırmacı önceden sormayı düşündüğü soruları kapsayan görüşme protokolünü hazırlamakta, aynı

zamanda görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin seyrini etkileyebilmekte ve böylece bireyin cevaplarını detaylandırmasını sağlayabilmektedir. Eğer birey görüşme sırasında belirli soruların cevaplarını diğer soruların içerisinde cevaplamış ise araştırmacı bu soruları sormayabilir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği sahip olduğu belirli düzeyde standartlık ve aynı zamanda esneklik nedeniyle eğitimbilim araştırmalarına daha uygun bir teknik görünümü vermektedir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya kazandırdığı en önemli kolaylık ise görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme prensiplerine sadık kalınarak devam ettirilmesi sebebiyle daha sistemli ve mukayese edilebilir veri sağlamasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu haliyle yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin bu çalışmaya uygun bir araştırma tekniği olduğu söylenebilir.

Bu araştırma kapsamında ilkokul velilerinin okuldan yönetici ve öğretmenlerden beklentileri ve öğretmenler ile okul yöneticilerinin bu beklentileri karşılama konusundaki görüşlerini ortaya koymak amacıyla veli görüşlerini derinlemesine incelemek ve özel ve kamu ilkokul yöneticilerinin veli beklentilerine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış üç görüşme form taslağı oluşturulmuştur. Taslak formlar oluşturulmadan önce literatür taranmış ve konu ile alakalı çalışmalarda kullanılan veri toplama araçları incelenmiştir Hazırlanan görüşme form taslakları kapsam geçerliliği için uzman[1] görüşlerine sunulmuştur. Uzmanların görüş ve önerileri doğrultusunda gerekli değişiklikler yapılarak EK-1(Veli Görüşme Formu) , EK-2 (Öğretmen Görüşme Formu) ve EK-3'de (Yönetici Görüşme Formu) ter alan görüşme formları oluşturulmuştur. Daha sonra yapılan pilot uygulama ile soruların anlaşılırlığı ve araştırma amaçlarına uygunluğu test edilmiştir. Görüşme formu oluşturulduktan sonra, Ankara Üniversitesi Etik Kurulu'ndan (EK-4) ve MEB'in ilgili biriminden (EK-5) gerekli izinler alınmıştır. Çalışma grubunu oluşturan ve araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen yönetici, öğretmen ve velilerin istedikleri yer, zaman ve mekânlarda görüşmeler yapılmıştır.

Görüşme öncesinde görüşülen kişilere çalışma hakkında ön bilgi verilmiş ve isimlerinin gizli tutulacağı ve cevapların çalışma dışında hiçbir yerde kullanılmayacağı belirtilmiştir. Katılımcıların görüşme formundaki soruları cevaplama süresi 25-40

[1] Prof.Dr. İnayet AYDIN, Prof.Dr. Ali Balcı, Prof. Dr. Yasemin KARAMAN KEPENEKÇİ, Prof.Dr. Kasım KARAKÜTÜK, Doç. Dr. Pelin TAŞKIN, Arş. Gör. Özge ERDEMLİ, Arş. Gör. Tuğba GÜNER DEMİR, Arş. Gör. Burcu TOPTAŞ'a teşekkür ederim.

dakika arasında değişmektedir. Katılımcılar tarafından yapılan görüşmeler hiçbir değişiklik yapılmadan elektronik ortama aktarılmıştır.

Verilerin Analizi

Görüşme kayıtlarından elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın güvenirliğini sağlamak için verilerin analizinde uzman görüşüne başvurularak uzmanlar arası görüş birliği yüzdesi hesaplanmıştır. Nitel verilerin düzenlenmesi, işlenmesi, kodlanması, yorumlanması ve yazılmasına ilişkin süreç, farklı kaynaklarda farklı basamaklar halinde açıklanmaktadır. Bu süreç 13 aşamada özetlenebilir (Yıldırım ve Şimşek 2005):

1. Verilerin yazıya geçirilmesi;
2. Verilerin düzenlenmesi;
3. Anlamlı veri birimlerinin saptanması;
4. Verilerin kodlanması;
5. Taslak temaların belirlenmesi;
6. Taslak temalara göre kodların düzenlenmesi;
7. Taslak tema ve kodlara göre verinin düzenlenmesi;
8. Taslak temaların kontrol edilmesi ve kesinleştirilmesi;
9. Temalar arasındaki ilişkilerin saptanması;
10. Temaların araştırma soruları altında örgütlenmesi;
11. Kod ve tema kitapçığı oluşturularak bu kitapçığa göre verilerin örgütlenmesi;
12. Kod ve temalara göre verilerin betimlenmesi, alıntılara yer verilmesi, örneklendirilmesi, açıklanması, yorumlanması ve görsel hale getirilmesi;
13. Araştırma sonuçlarının yazılması.

Yukarıdaki basamaklarlar doğrultunda veli, öğretmen ve okul yöneticisi görüşmeleri kategorilere ayrılarak analiz edilmiş, bulgu ve sonuçları verilip yorumlanmıştır.

Verilerin Kodlanması

Araştırmaya katılan veli, okul müdürleri, öğretmen ve müdür yardımcıları ile yapılan görüşmelerden araştırmaya yönelik ifade ve veriler bire bir kağıda aktarılmıştır.

Kağıtlara aktarılan ifadeler dikkatli bir şekilde çözümlenerek veri haline getirilmiş ve bu veriler tek tek incelenerek verilen cevaplar, uygun kategorilere ayrılarak kodlanmıştır. Araştırmaya katılan okul yöneticilerine "Y", öğretmenlere "Ö" velilere ise "V" şeklinde gösterilmek üzere bir kod numarası verilmiştir. Dinleme ve yazıya dökme işlemlerinden sonra alınan notlar tekrar okunmuş ve araştırmanın amacına yönelik olarak önemli olanlar belirlenmeye çalışılmıştır.

Kategorilerin Oluşturulması

Aslan ve Tavşancıl'a (2001) açısından kategoriler içerik analizinde kıymetlidir çünkü araştırmanın onay alması için kullanılan kategorilerin uygun olması gerekir. Araştırmacı kategorileri bulurken edindiği bilgileri inceler ve bu bilgileri anlamlı bütünlere ayırmaya ve kavramsal olarak her bir parçanın ne anlama geldiğini bulmaya çalışır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırmanın hedefleri kategoriler bulunduktan sonra ilerletilecektir. Bu nedenle seçilen kategorilerin birbirlerinden ayrı olması gerekir. Kategoriler teorilerden türetilmez, araştırılan belgenin incelenmesi ve içerdiği ortak noktalar belirlenerek geliştirilir (Balcı, 2015). Velilerin okullardan, yöneticilerden, öğretmenlerden beklentilerine ilişkin görüşlerinden tema ve kategoriler oluşturulurken; veli olarak çocuklarının eğitimine yönelik beklentilerin neler olduğu, öğretmenden beklentilerin neler olduğu, öğretmenin hangi beklentileri karşıladığı, karşılanamayan beklentilerin neler olduğu, okul müdürünün hangi beklentileri karşıladığı, okul müdürünün karşılayamadığı beklentilerin neler olduğu, okul müdürünün beklentileri karşılayamaması durumunda neler yapıldığı olmak üzere yedi temada ele alınmıştır. Öğretmenlerin ve yöneticilerin bu beklentilerin karşılanmasına ilişkin görüşlerinden tema ve kategoriler oluşturulurken altı boyutta ele alınmıştır. Bunlar; beklentilerin neler olduğu, ne tür beklentilerin karşılanabildiği, ne tür beklentilerin karşılanmakta zorlandığı, beklentilere ilişkin görüşlerin neler olduğu, karşılanamayan beklentiler karşısında tepkilerin neler olduğudur. Her düzey için belirlenen tema ve kategoriler ile birbirinden ayrı çizelgeler oluşturulmuştur.

Verilerin Kodlara ve Kategorilere Göre Düzenlenmesi

Bu adımda elde edilen veriler oluşturulan kategorilere göre düzenlenmiştir. Kategori ve temalara göre kodlama yapılırken ilgili konunun anlamını en iyi şekilde

yansıtmak için kullanılan kavrama dikkat edilmiştir. Kategorilerin düzenlenmesi aşamasında okul müdürleri, öğretmen veliler için ayrı ayrı tablolar oluşturulmuştur. İlk bölümde velilerin veli olarak çocuklarının eğitimine yönelik beş başlık altında; öğretmenden beklentilerin neler olduğu beş başlık altında; öğretmenin hangi beklentileri karşıladığı beş başlık altında; karşılanamayan beklentilerin neler olduğu, 5 başlık altında; okul müdüründen beklentilerin neler olduğu yedi başlık altında; okul müdürünün hangi beklentileri karşıladığı yedi başlık altında; okul müdürünün karşılayamadığı beklentilerin neler olduğu yedi başlık altında; öğretmenler için beklentilerin neler olduğu beş başlık altında, ne tür beklentilerin karşılanabildiği beş başlık altında, ne tür beklentilerin karşılanmakta zorlandığı beş başlık altında, beklentilere ilişkin görüşlerin neler olduğu beş başlık altında, (5) karşılanamayan beklentiler karşısında tepkilerin neler olduğu üç başlık altında; okul yöneticileri için beklentilerin neler olduğu beş başlık altında, ne tür beklentilerin karşılanabildiği beş başlık altında, ne tür beklentilerin karşılanmakta zorlandığı yedi başlık altında, beklentilere ilişkin görüşlerin neler olduğu dört başlık altında, karşılanamayan beklentiler karşısında tepkilerin neler olduğu üç başlık altında, karşılanmayan beklentiler konusunda tepki gösteren velilerle ilişkilerde neler yapıldığı iki başlık altında toplanmaktadır.

Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Geçerlilik için güvenilirlik gereklidir, ancak tek başına yeterli değildir. Geçerlilik, güvenilirlik için bir ön koşuldur. Geçerlilikte, aynı yapıyı ölçen iki ölçü arasındaki ilişki araştırılır. Her ölçümün gönüllü hatası farklı olabilir ancak aynı yapıyı ölçmeyi amaçladıkları için aralarındaki ilişki geçerlilik verir. Bu nedenle, bir araç her zaman aynı sonucu elde edebilir, ancak ölçülemeyen bazı şeyleri ölçebilir. Sonuç olarak her iki ölçümde de hatasız ölçülmek istenen yapının geçerli ölçümlerine ulaşılırsa aralarındaki ilişki mükemmeldir (Balcı, 2015). Bu bağlamda araştırmanın geçerliliği için veri elde etme sürecinin tüm aşamaları açıklanmıştır. Daha sonra veri analizi ile kavramsal kategoriler oluşturulurken nelere dikkat edildiği açıklanmıştır. Creswell (2007), geçerliliğin doğrulanması için araştırma alanındaki uzmanların fikir birliğine varılması gerektiğini belirtmektedir. Bu nedenle veriler eğitim yönetimi alanında çalışan

iki araştırmacı[2] tarafından bağımsız olarak analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir. Araştırmanın güvenirliğini test etmek için Miles ve Huberman (1994) tarafından belirtilen aşağıdaki formül kullanılmıştır:

$$Uzlaşma Yüzdesi\ (P) = \frac{\text{[Görüş Birliği (Na)]}}{\text{Görüş Birliği (Na) + Görüş Ayrlığı (Nd)}} \text{ x100}$$

Miles ve Huberman (1994) nitel araştırmalarda uzlaşma yüzdesinin en az %70 olması gerektiğini belirtmektedir. Bu araştırmada birinci kodlayıcı ile araştırmacı arasındaki uyum %76 iken, ikinci kodlayıcı ile araştırmacı arasındaki uyum %80 olarak belirlenmiştir.

[2] Arş. Gör. Özge ERDEMLİ ve Arş. Gör. Tuğba GÜNER DEMİR'e teşekkür ederim.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde, veliler, okul yönetici ve öğretmenlerden elde edilen verilere ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir. Bulgular, araştırmanın amaçları doğrultusunda okul yöneticilerin için yedi; öğretmenler için altı; veliler için yedi temel başlık altında incelenmiştir. Bu temel başlıklar; veliler için (1) veli olarak çocuklarının eğitimine yönelik beklentilerin neler olduğu, (2) öğretmenden beklentilerin neler olduğu, (3) öğretmenin hangi beklentileri karşıladığı, (4) karşılanamayan beklentilerin neler olduğu, (5) okul müdüründen beklentilerin neler olduğu, (6) okul müdürünün hangi beklentileri karşıladığı, (7) okul müdürünün karşılayamadığı beklentilerin neler olduğu; öğretmenler için (1) beklentilerin neler olduğu, (2) ne tür beklentilerin karşılanabildiği, (3) ne tür beklentilerin karşılanmakta zorlandığı, (4) beklentilere ilişkin görüşlerin neler olduğu, (5) karşılanamayan beklentiler karşısında tepkilerin neler olduğu; okul yöneticileri için (1) beklentilerin neler olduğu, (2) ne tür beklentilerin karşılanabildiği, (3) ne tür beklentilerin karşılanmakta zorlandığı, (4) beklentilere ilişkin görüşlerin neler olduğu, (5) karşılanamayan beklentiler karşısında tepkilerin neler olduğu, (6) karşılanmayan beklentiler konusunda tepki gösteren velilerle ilişkilerde neler yapıldığı şeklindedir.

Okuldan Beklentilere İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde velilerin, çocuğunun eğitimine yönelik olarak okuldan beklentilerine ilişkin görüşlerine ilişkin bulgu ve yorumlar yer almaktadır.

Velilerin, Çocuğunun Eğitimine Yönelik Olarak Okuldan Beklentilerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Velilerin, okuldan beklentilerine ilişkin bulgular Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4

Velilerin Okuldan Beklentilerine İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Kamu	İyi bir gelecek sağlaması	*V5: Çocuğuma ileride konfor içinde yaşayabileceği, rahat edeceği, maddi sıkıntı çekmeyeceği, itibar göreceği bir gelecek sağlasın.*	14	50
	İyi yurttaş yetiştirilmesi	*V8: Vatanına, milletine saygılı çocuk olsun. Sahip çıksın. Anaya babaya da saygıyı da öğrensin.*	8	26,3
	Özgüvenli, kişilik sahibi insanlar yetiştirmesi	*V12: Biz cahil insanlarız. Çok ezik büyüdük. Çocuğum isterim ki toplum içine girdi mi kendine güveni tam olsun, dik dursun, kendini ezdirmesin. Okul bunu sağlasın. Biz bilemiyoruz.*	7	20
	Sosyal insanlar olması	*V3: İyi bir çevresi olsun isterim. Sonra topluluk içinde rahatça konuşabilsin. İyi-kötü insanı ayırt edebilsin. Mesafelerini doğru ayarlasın.*	5	16,6
	Toplam		34	18,8
Özel	İyi bir gelecek sağlaması	*V5: En iyi üniversitelere gidip ona göre bir çevre hayat edinmesi çok önemli. Hayatını öylesine yaşasın istemem.*	12	80
	Yeteneğine Göre Eğitilmesi	*V7: Çocuğumun neye yeteneği var. Bu fark edilsin ve eğitim hayatı buna yönlendirilsin isterim. Çocuğumun yetenekleri gelişme fırsatı bulsun.*	11	40
	Özgüvenli insanlar yetiştirmesi	*V9: Sırf bu yüzden çocuğumu özel okula gönderiyorum. Devlet okulunda akademik bilgi verip bu arada özgüvenini tepetaklak ediyorlar.*	3	10
	Sosyal insanlar olması	*V3: Eğitim dediğin şey ders öğretmek değil sadece. Bu çocuk başarılı olacaksa önce başkalarıyla ilişkisini anlayacak, belirleyecek. Eğitim bu beceriyi edindirmeli. Yoksa ne bilse boş.*	5	16,6
	Toplam		31	17,2
	Genel Toplam		65	100

Tablo 4 incelendiğinde velilerin okuldan beklentileri kamu okullarında dört, özel okullarda dört tema altında toplanmıştır. Çocuğu kamu okulunda okuyan velilerin beklentileri arasında ilk sırayı, "okulun çocuklarına iyi bir gelecek sağlaması" beklentisi almıştır (*f* =14). Bunu okulun "iyi yurttaş yetiştirilmesi" beklentisi (*f* =8) takip etmektedir. Kamu okulu velilerinin beklentileri "özgüvenli, kişilik sahibi insanlar yetiştirmesi" (*f* =7) ve "sosyal insanlar olması" (*f* =5) şeklinde sıralanmıştır. Çocuğu özel okulda okuyan velilerin beklentilerinde birinci sırada "okulun çocuklarına iyi bir gelecek sağlaması" görüşü vardır(*f*=12). Bu beklentiyi "yeteneğine göre eğitilmesi" beklentisi takip etmektedir (f=11). Daha sonra "özgüvenli insanlar yetiştirmesi" ve "sosyal insanlar olması" beklentisi gelmektedir.

“Okulun çocuklarına iyi bir gelecek sağlaması” beklentisini dile getiren veliler, bu beklenti ile ilgili görüşlerini aşağıdaki ifadelerle dile getirmişlerdir:

> V1: İlerde iyi bir meslek olsun isterim. Bunun içinde okulun gerekli altyapıyı çocuğumda sağlamasını isterim.
> V3: İyi bir gelecek vermesini isterim. Bundan kastım günümüz koşullarında maddi sıkıntı yaşamayacağı bir meslek sahibi olması, doğru eş ve çevreyi seçebileceği beceriyi vermesidir.
> V8: Gerek derslerinde gerek arkadaşlarıyla olan ilişkilerinde iyi yetişmiş bir çocuk gelecekte de sıkıntı yaşamaz. Bu becerileri ve bilgiyi kazandırmasını beklerim.
> V9: Dünya hızla değişiyor ve değişik bir yere gidiyor. Eğitimin bu gelişmeleri yakından takip ederek çocuğuma da onları edindirmesini beklerim ki ileriki şartlara ayak uydurabilsin.
> V8: İlerde rahat etmesi için iyi bir donanıma sahip olmasını isterim.

Tyler (1993)’a göre eğitimin amaçlarından biri nitelikli bir işgücüne sahip olmak için gerekli olan becerileri geliştirmek; iş ve meslek konusunda seçim yapma yeteneğini geliştirmektir. Bu tespit velilerin okulun çocuklara iyi bir meslek edinmesi ve mesleğini iyi yapması konusundaki beklentisi ile örtüşmektedir.

Önal(1994) çalışmasında, yeni teknolojilerin yaşam içinde yaygın kullanımının bilgi iletişimini çok hızlandırdığını ve böylece bilgiye ulaşmak kolaylaşırken bilgiye ilk sahip olan ve onu kullanabilenin öne geçtiğini ortaya koymaktadır. Çağımızda artık çok bilen değil, bilginin yerini ve nasıl kullanılacağını bilen insan önem kazanmıştır. Araştırmaya katılan veliler bu başlık altında çocuklarının çağın gereklerine uyması için gerekli eğitimi vermesi beklentisini ortaya koymuşlardır.

Devlet okulu velilerinin okuldan beklentileri konusunda ikincisi sırada iyi yurttaş yetiştirilmesi yer almaktadır. Bu tema altında görüş bildiren bir veli şunları söylemiştir:

> V6: Eğitimin çocuğuma nasıl mutlu olunması gerektiğini öğretmesini, iyi insan olmanın önemini kavratmasını, doğaya ve insanlara saygıyı öğretmesini bekliyorum. Ayrıca eğitim sistemine soru işareti olarak başlayan çocuğumu noktaya dönüştürmemesini bekliyorum.

Özel okulda çocuğu okuyan veliler ikinci sırada okuldan yeteneğe göre eğitilmesini beklemektedir. Bunun nedeni devlet okulunda çocuğu okuyan velilerin toplum merkezli düşünürken; özel okulda çocuğu okuyan velilerin birey merkezli düşünmesi olabilir. Bu tema altında görüş bildiren veliler şunları söylemişlerdir:

> V2: Hayatta mutlu olmasını sağlayacağı en önemli becerebileceği şeyi yapmasıdır. Bu yüzden yeterlilikleri neyse ona göre eğitim verilmeli.

V5: Çocuğun yeteneği, becerisi ne ise ona göre kişisel eğitim verilmeli. Her çocuğun kapasitesi, anlayışı farklı. Tornadan çıkmıyorlar ki. İnsan bu. Eğitim bireysel olmalı.

Goodwin (2017), eğitimi en üst düzeyde bireysel gelişimi sağlayan sosyal bir süreç olarak tanımlamıştır. Ona göre, birey eğitim ile aynı zamanda içinde hayatını geçirdiğini toplum için değerli olan yetenek, tutum ve davranış şekillerini geliştirir. Good'un bu görüşü buradaki bulgularla örtüşmektedir.

Özgüvenli çocuk yetiştirilmesi konusunda devlet okulunda çocuğu okuyan velilerin beklentileri, özel okulda çocuğunu okutan velilere göre daha yüksektir. Bu devlet okulunda çocuğu okuyan velilerin buna daha çok ihtiyaç duymasından kaynaklanıyor olabilir. Araştırmaya katılan devlet okulunda çocuğu okuyan velilerden bir kişi şunları söylemiştir:

V11: Bizim oğlan pek pısırık bir oğlandı. Okul onu açar diye pek umutluyduk. Gerçekten de öyle oldu. Şimdi her konuda fikri var. Susturamıyoruz.

Araştırmaya katılan özel okulda çocuğu okuyan velilerden bir kişi şunları söylemiştir:

V9: Ben çocuğumun özgüvenli, kişilik sahibi bir insan olarak yetişebileceği ortamı sağlıyorum. Eğitimden beklentim bu özgüveni sarsacak bir girişimde bulunmaması.

Hem özel okul hem devlet okulunda çocuğu okuyan velilerin eğitimden özgüvenli çocuk yetiştirmesi konusundaki beklentisi Kaya ve Taştan (2020)'ın çalışmasındaki görüşlerle uyuşmaktadır. Kaya ve Taştan (2020)'a göre bireyin bir şeyi yapabileceğine ilişkin inancı onun yapacağı işlerdeki başarısını etkileyecektir. Bu yüzden bireyin gelişimi açısından çok büyük bir öneme sahiptir.

Öğretmenden Beklentilere İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde çocuğu devlet okulunda ve özel okulda okuyan velilerin, öğretmenden beklentilerine ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgu ve yorumlar yer almaktadır.

Velilerin, Öğretmenden Beklentilerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Velilerin, öğretmenden beklentilerine ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5

Velilerin, Öğretmenden Beklentilerine İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Kamu	Eğitimde Rekabet Anlayışını Geri Planda Tutma	*V1: Akademik olarak kendi ile yarış halinde olmasını, kendi temposunda bir akademik eğitim verilmesini beklerim*	4	13,3
	Akademik Başarı	*V4: Yazılı ve deneme sınavlarında çok yüksek not almalıdır.*	13	43,3
	İlgi gösterilmesi	*V8: Çocuğumun öğretmenden gördüğü ilgiye göre okula gitme isteği belli oluyor.*	7	23,3
	Sosyal–Kültürel Etkinliklere Katılım	*V9: Biz çalıştığımız için çocuğu gezdirmeye fazla vakit bulamıyoruz. Öğretmen müze, eğlence, sinema, tiyatro gibi geziler düzenlemesi çocuklar için çok iyi oluyor.*	8	26,6
	Geribildirim verilmesi	*V3: Baktık çocuğun dersleri yolunda gitmiyor, toplantı dışında gidip durumunu anlamak istiyoruz.*	7	23,3
	Disiplin kazandırılması	*V6: Mesela bizim çocuk erken yatmayı, vaktinde derse oturmayı bilmez. Bizi de dinlemez. Öğretmen söylerse dinliyorlar. Kurallar koyup takip etsin isterim bu yüzden.*	13	43,3
	Toplam Görüş		46	25,5
Özel	Eğitimde Rekabet Anlayışını Geri Planda Tutma	*Akademik başarı önemli tabi ama rekabete sokulmasını istemem. Öğretmen konusu neyse onu tam olarak versin ama çocukları kıyaslamasın.*	12	42
	Akademik başarı	*Rekabete sokmadan, bilginin eksik verilmesini isterim*	13	43,3
	İlgi gösterilmesi	*V7: Özel okulda sınıflar daha az olur ve çocuğumuzla daha detaylı bir şekilde ilgilenir. Huyunu, anlayışını bilir. Ona göre davranır diye düşündük.*	9	30
	Sosyal –Kültürel Etkinliklere Katılım	*V9 : Hayatı en iyi yaşayarak öğrenir. Çevresini anlar, fark eder, ufku gelişir. O yüzden bence derslerle ilgili bütün konular mümkün olduğunca sosyal kültürel etkinliklerle yapılmalı.*	9	30
	Çocukla ilgili sorunların okul tarafından halledilmesi	*V2: Özel okula o kadar para verip daha sonra o yok bu eksik denmesinden hoşlanmıyorum. O eksiği halletsinler diye orada zaten.*	4	13,3
	Geri bildirim verilmesi	*V15: Çocuğumla ilgili geri bildirimler benim onda neyi düzeltmemle ilgili olmasın. Onlar benim çocuğum için ne yaptı şeklinde olsun.*	8	26,6
	Disiplin Kazandırılması	*V5: Ölçülü bir disiplin uygulansın, isteriz. Okul burası, askeriye değil.*	10	33,3
	Toplam Görüş		40	22,2
	Genel Toplam		86	100

Tablo 5 incelendiğinde velilerin öğretmenden beklentileri altı tema altında toplanmıştır. “Eğitimde Rekabet Anlayışını Geri Planda Tutma” beklentisi kamu ve özel okullarda 16 görüş düzeyindedir. “Akademik Başarı” beklentisi kamu ve özel okullarda on üç görüş düzeyindedir. “İlgi Görme Beklentisi” teması altında kamu okul velileri yedi; özel okul velileri dokuz görüş bildirmişlerdir. “Sosyal-kültürel katılım” başlığı altında kamu okul velileri yedi görüş; özel okul velileri dokuz görüş bildirmişlerdir. “Çocukla ilgili sorunların okul tarafından halledilmesi” beklentisi özel okullarda mevcut olup dört görüş düzeyindedir. “Geri bildirim” beklentisi kamu okullarında yedi görüş; özel okulda ise sekiz görüşle dile getirilmiştir. Son olarak “ disiplin kazandırılması” temasında kamu okul velileri on üç görüş; özel okul velileri on görüş bildirmişlerdir.

“Eğitimde Rekabet Anlayışını Geri Planda Tutma” beklentisi özellikle özel okul velilerin talep ettikleri bir beklentidir. Araştırmaya katılan veliler bu tema altında şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> V5: Akademik eğitim sağlansın ama çocuğumuz bu konuda diğer çocuklarla kıyaslanmasını istemem. Üstelik başarılı da. Bu sefer başarılı diye dışlanıyor.
> V9: Akademik başarı maalesef önemli. Keşke daha çok kişisel yetenek göz önünde bulundurulsa, en azından yarıştırılmasınlar.
> V10: Rakip yapılmadıkları bir akademik eğitimi önemsiyorum.

Akademik başarıya ilişkin beklentilerin özel ve kamu okullarında çok yüksek olduğu söylenebilir. Bu beklentiler incelendiğinde çocuğu devlet okulunda okuyan velilerin akademik başarı ölçütünün deneme ve yazılı sınavlarında yüksek not almak olduğu görülmektedir. Sarıer (2016) çalışmasında eğitimde başarı kavramının genel olarak, okulda işlenen derslerde geliştirilen ve öğrenciler tarafından takdir edilen, notlar, test puanları veya her ikisi ile kazanılan beceri veya bilgilerin ifadesi olan akademik başarıyı ifade ettiğini belirtmektedir. Bu tespit bu araştırmanın sonuçlarıyla da örtüşmektedir. Araştırmaya katılan veliler bu tema altında şu şekilde görüş bildirmişlerdir:

> V6: Öğretmen çocukları her ay düzenli olarak deneme sınavlarına soksa o zaman ne kadar şey öğrenip öğrenmediklerini anlaşılır.
> V8: Resmi, bedeni kendi de yapıyor evde. Önemli olan sınava girince alacağı notlar.

Özel okullarda ise akademik başarı bilginin eksiksiz verilmesi olarak görülmektedir. Bu konuda bir veli şu görüşü dile getirmiştir:

> V1: Doğru, yanlışsız bilgiyi tam doğru olarak sunmasın beklerim.

Sarıer (2016) akademik başarının, öğrencilerin mesleki ve sosyal hayata iyi donanımlı olmalarını sağladığı ve geleceklerini şekillendirdiği için aileleri ve çevresi için çok önemli görüldüğünü belirtmektedir.

Özel okul velileri aynı zamanda akademik konularda çocuklarının diğer çocuklarla rekabete sokulmamasını istemektedirler. Bu konuda bir veli şu görüşü dile getirmektedir:

> V2: Akademik olarak kendi ile yarış halinde olmasını, kendi temposunda bir akademik eğitim verilmesini beklerim.

Akademik başarı için rekabetçi öğrenmenin gerekli olduğunu gösteren çalışmalar vardır. Whittemore (1924), rekabetçi bir öğrenme ortamında öğrencilerin başarılı olmak için daha fazla çaba göstereceklerini ve daha iyi performans göstereceklerini belirtmektedir. Eğitimcilerin temel amaçlarından birinin bilimsel motivasyonu geliştirmek olduğu ve bu motivasyonu artırmak için kullanılan etkili araçlardan birinin yarışma olduğu belirtilmektedir (akt. Ökmen, Şahin, Boyacı ve Kılıç, 2019). Rekabetin başarıyı olumsuz etkilediğini öne süren çalışmalar da mevcuttur. Öğrenciler ile diğer öğrenciler arasındaki sürekli rekabet, onlara kin, nefret, kıskançlık, yaramazlık gibi duyguları körükleyebilir ve sürekli başarısız olan öğrencilerin mücadeleden vazgeçmelerine neden olabilir (Çamlıyer, 1997). Bu tespit, araştırmanın bulguları ile örtüşmektedir.

"İlgi Görme Beklentisi" teması altında kamu okul velileri yedi; özel okul velileri dokuz görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan veliler bu beklenti ile ilgili görüşlerini aşağıdaki ifadelerle dile getirmişlerdir:

> V5: En basta çocuğumun kendini güvende hissettirmesini ve sevgi ihtiyacını karşılamasını beklerim.
> V7: Çocuğumu değerli hissettirecek ilgiyi göstermesi gerekir. Diğer yandan arkadaşlarının da değerli olduğunu ve ayrıcalıklı olmadığını da hissetmeli çocuğum.
> V11: Öğretmenden beklentim, özgüvenini kazanma noktasında destekleyici olması.

Veliler öğretmenden "Sosyal-Kültürel Etkinliklere Katılım" konusunda beklenti içerisindedirler. Arvasi'ye (1998) göre okul, çevresini laboratuvar olarak kullanmalı, zaman zaman eğitim gezileri düzenlemeli ve sosyal, kültürel, ekonomik ve doğal çevrenin hammaddelerini bir öğretim aracı olarak değerlendirmelidir. Öğrencilere toplumsal yaşamın çeşitli yönlerini ve toplumsal işbölümünün önemini kavramalarını sağlayacak gözlem yapma fırsatı verilmeli, çocuklara gelecekte katılacakları toplumsal

yaşamın sorunlarını hissettirmeli, bu konular sınıfta tartışma alanı olarak seçilmelidir. Bu tespit çocuğu özel okulda okuyan velilerin beklentileriyle örtüşmektedir. Çocuğu devlet okulunda okuyan velilerin sosyal-kültürel etkinliklere katılım konusundaki beklentilerinin ise daha çok arkadaşlarıyla ilişki kurup, eğlenmek için gezmesi amaçlı görünmektedir. Bu konuda bir veli şu görüşü dile getirmiştir:

> V5: Çocuk özel hayatımızda birkaç arkadaşıyla görüşüyor. Öğretmen geziler düzenlerse hem bütün sınıf arkadaşlarıyla daha kalabalık sosyal ortama girebiliyor, hem de öğretmen kontrolünde kalıyor.

"Çocukla İlgili Sorunların Okul Tarafından Halledilmesi" konusunda özel okul velileri beklenti içerisindedirler. Bu konuda görüş bildiren veliler şunları dile getirmişlerdir:

> V3: Sürekli geribildirim istemem. Çocuğumda neler yapması gerekiyorlarsa yapsınlar.
> V9: 15 günde bir çocuğun durumuyla ilgili rapor verme toplantıları yapılıyor. Bu kadar sık yapılmasını anlamlı bulmuyorum. Genelde aynı şeyler söyleniyor. 15 günde bir ne değişebilir ki zaten. Okul gerekeni kendi yapmalı. Bensiz olmayacak durumlar için çağırılmalıyım.

"Geri Bildirim Verilmesi" konusundaki beklentiler devlet okulunda velilerin istedikleri zaman öğretmenle çocukları hakkında görüşebilme beklentisi olarak yorumlanabilir. Özel okul velileri ise daha çok öğretmenin çocuklarında ne gibi ilerlemeler kaydettiğini bildirilmesini beklemektedir. Araştırmaya katılan veliler bu beklenti ile ilgili görüşlerini aşağıdaki ifadelerle dile getirmişlerdir:

> V5: Bireysel özelliklerine uygun geri bildirimler vermeli. Yeteneklerini keşfetmede rehber olmalı.
> V8: Dönem ortası ve sonu gibi genel bir değerlendirme ve aralarda da öğretmenin dikkatini çeken durumlarla ilgili geri bildirimler önemli.
> V14: Bu konuda beklentim yüksek. Çocuğumun sınıf içerisindeki davranış gelişimi, arkadaşları ile ilgili diyaloğu, öğretmenine karşı tutumu konularında sık geri bildirim almak istiyorum.

"Disiplin kazandırılması" teması ile ilgili olarak devlet okulu velileri çocuklarına kişisel sorumluluklarını yerine getirmede katı kurallar uygulanmasını beklerken; özel okul velileri ölçülü bir disiplin beklentisi içindedirler. Araştırmaya katılan veliler bu beklenti ile ilgili görüşlerini aşağıdaki ifadelerle dile getirmişlerdir:

> VK1: Disiplin, hayatta başarılı ve mutlu olması için önemli. Bu yüzden okulun da rolü büyük bence.
> VÖ6: Saç, baş yerine; akademik anlayışı kazandırma üzerine kurulu bir disiplin anlayışı bekliyorum.
> VK4: Disiplin kazanması yönünde takipçi ve istikrarlı olmalı.
> VÖ5: Tatlı, sert bir disiplin anlayışı bekliyorum. Yanlış bir şey yaptığında hemen azarlamasın. Önce konuşsun.

VK9: Sınıfta öğretmenin sözü geçmeli. Çocuklar öğretmenden korkmalı. Korkarsa gereken her şeyi yapar.

Erzurum ve Kır (1999) çalışmalarında disiplinin, katı davranış ve sert ceza verme gibi anlamları düşündürtse de, gerçekte bir zor kullanma, cezalandırma ve baskılama demek olmadığını dile getirmektedirler. Araştırmaya katılan devlet okulu velilerinde ise zorlama ile çocuklara gerekenin yaptırılması beklentisi olduğu gözlenmektedir. Özel okul velisi ise destekleyici disiplin beklentisi içinde bulunmaktadır.

Öğretmenin Hangi Beklentileri Karşıladığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde velilerin, öğretmenin hangi beklentileri karşıladığına ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgu ve yorumlar yer almaktadır.

Velilerin, Öğretmenin Hangi Beklentileri Karşıladığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Velilerin, okuldan beklentilerine ilişkin bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6

Velilerin, Öğretmenin Hangi Beklentileri Karşıladığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Kamu	Akademik başarı	*V2: Sürekli deneme sınavlarına sokuyor. Çocukta kazanacağım diye evde hep çalışmak zorunda kalıyor.*	11	36,6
	İlgi gösterilmesi	*V7: Okulda ve sınıfta ilgilendiği için derse katılma isteği arttı.*	7	23,3
	Sosyal–Kültürel Etkinliklere Katılım	*V4: Evet, sürekli tiyatro, sinema, müze, bazen piknik her yere götürüyor. Çocuklar çok eğleniyor. Çok memnunuz.*	3	10
	Geribildirim verilmesi	*V6: Ben bir sorun yaşarsam, hani çocukta eksik, tuhaf bir durum gördüm, hemen giderim. Geri çevirmez, konuşur.*	4	13,3
	Disiplin kazandırılması	*V5: Çok disiplinli. Kimsenin dersi bozmasına izin vermiyormuş. Çocuk anlatıyor eve gelince, gözümü tahtadan ayıramadım ki.. diye.*	6	20
	Toplam Görüş		*31*	17,2

(Devam ediyor)

Tablo 6 (Devam)

Velilerin, Öğretmenin Hangi Beklentileri Karşıladığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Özel	İlgi gösterilmesi	*V8: Çocukların akademik başarıları ile ilgili gelişmelerle ilgileniyor. Eksiklikleri bildiriyor.*	12	40
	Sosyal – Kültürel etkinliklere Katılım	*V9: Sosyal- kültürel aktiviteler sık sık düzenleniyor.*	6	20
	Geri bildirim verilmesi	*V15: Geri bildirimleri düzenli olarak alıyoruz. Özellikle rehberlik servisi sürekli bildirimde bulunuyor.*	7	23,3
	Disiplin kazandırılması	*V6: Bu yaşta kuralcı oluyorlar zaten. Disiplin gerektirecek bir sorun yaşandığını düşünmüyorum.*	10	30
	Eğitimde Rekabet Anlayışını Geri Planda Tutma	*V1: Bu herkesin kendiyle yarışı vurgusunu çok yapıyor. Sınav sonuçlarını kişisel mesele gibi gösteriyor. Memnunuz.*	5	16,6
	Toplam görüş		41	27,2
	Genel Toplam		72	100

Tablo 6 incelendiğinde velilerin öğretmenden beklentileri beş tema altında toplanmıştır. Çocuğu kamu okulunda okuyan velilerden on bir kişi öğretmenlerinin "Akademik Başarı" beklentisini, yedi kişi "İlgi Gösterilmesi" beklentisini, üç veli "Sosyal Kültürel Etkinliklere Katılım" beklentisini, dört öğrenci "geri bildirim verilmesi" beklentisini, sekiz veli "Disiplin Kazandırılması" beklentisini karşıladığını belirtmiştir. Araştırmaya katılan çocuğu özel okulda okuyan velilerin yedi tanesi öğretmenlerinin "Akademik Başarı" beklentisini karşıladığını; on iki tanesi "ilgi gösterilmesi" beklentisini, altı veli "Sosyal Kültürel Etkinliklere Katılım" beklentisini, yedi öğrenci "Geri Bildirim Verilmesi" beklentisini karşıladığını, dokuz veli "Disiplin Kazandırılması" beklentisini karşıladığını belirtmiştir. Ayrıca çocuğu özel okulda okuyan velilerden "Eğitimde Rekabet Anlayışını Geri Planda Tutma" beklentisi beş görüş düzeyindedir.

Araştırmaya katılan veliler "Akademik Başarı" konusundaki beklentilerin karşılandığını belirtmişlerdir. Bu beklenti ile ilgili görüşlerini aşağıdaki ifadelerle dile getirmişlerdir:

V3:Dersleriyle çok ilgileniyor. Ödevlerini hep kontrol ediyor.
V8: Akademik anlamda düzenli çalışma yapıyor. Ders kitaplarını işliyor. Ek çalışmalarla pekiştiriyor.

Seginer (1983), velilerin eğitimden beklentilerinin öğrencilerin akademik başarılarını hem etkileyen hem de ondan etkilenen bir yapıya sahip olduğunu belirtmiştir. Eğitim Reformu Girişimi kapsamında Işıl Oral ve Eileen McGivney tarafından hazırlanan "Türk Eğitim Sisteminde Eşitlik ve Akademik Başarı" başlığını taşıyan inceleme raporuna göre, Türkiye'de akademik başarı ile sosyal ve ekonomik durum arasında bir ilişki vardır. Sosyal ve ekonomik durumu iyi olmayan öğrencilerin akademik başarısı fazladır ancak bunlar kayıt yaptıramamaktadırlar.

Öğretmenin "İlgi Göstermesine Yönelik" beklentilerde ise çocuğu kamu okulunda okuyan veliler ilgi gördüklerini ve bunun öğrencinin derse katılımından anladıklarını belirtmişlerdir. Bu konuda görüş bildiren velilerden bir kişi şunu söylemiştir:

V8: Çocuğun okula gidip gitmeme isteği öğretmenin ilgi göstermesinden belli oluyor.

Çocuğu özel okulda okuyan veliler ise büyük oranda çocuklarının sadece akademik başarılarına yönelik çalışmalarla ilgilenildiğini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin okulda başarılı olmasını sağlayan öğretmen özellikleri hoşgörü sahibi olma, sabır gösterme, değişik fikirlere açık olma, uyum sağlama, sevgi dolu, güler yüzlü, esprili olma, öğrenciyi motive etme ve onu desteklemedir (Erden, 1998). Öğretmenin bu özelliklere sahip olması öğrencilerin de onlardan beklenen davranışları göstermesini sağlayacaktır(Sadık, 2002). Kızıldağ'a göre (2009), öğretmenlerin çocuklara destek vermesi, öğrencilerin başarılı olmasını sağlamaktadır. Çocuklar eğer okul ortamını güven verici bulurlarsa, okul başarıları da artmaktadır. Araştırmalar, öğretmenin sıcakkanlı, sempatik, ilgili, öğrencileriyle sürekli iletişim halinde olan, öğrencilerin haklarını gözeten, rehber olan, geri bildirimde bulunan, düzelten, sınıfta uyulması gereken kuralları öğrencileriyle birlikte karar verip uygulayan öğretmenlerin öğrenci başarısını artırdığını ortaya koymuştur (Sünbül, 1996; Genç, Yıldırım, Kaya ve Kılıç, 2004; Tomakin ve Gurbetoğlu, 2011)

Öğretmenlerin ve öğrencilerin karşılıklı saygı ve sevgi kurdukları sınıflarda verimlilik artar, disiplin sorunları azalır ve eğitim amaçlarına ulaşmak kolaylaşır (Açıkgöz, 1996).

Araştırmaya katılan veliler "Sosyal-Kültürel Etkinliklere Katılım" konusunda beklentilerin karşılandığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu konuda görüş bildiren veliler şunları dile getirmişlerdir:

V1: Evet, sürekli tiyatro, sinema, müze, bazen piknik her yere götürüyor. Çocuklar çok eğleniyor. Çok memnunuz.
V2: Evet özellikle baharda çok fazla sosyal- kültürel etkinlik yapıyorlar.

"Geri Bildirim Verilmesi" konusundaki beklentilerinin karşılandığını söyleyen velilerin görüşleri şu şekildedir:

V1: Öğretmen düzenli toplantı yapıyor.
V4: Dönem ortası ve sonu gibi genel bir değerlendirme ve aralarda da öğretmenin dikkatini çeken durumlarla ilgili geribildirimler veriyor.
V6: Çocuğumun sınıf içerisindeki davranış gelişimi, arkadaşları ile ilgili diyaloğu, öğretmenine karşı tutumu konularında geri bildirim alıyorum.
V8: Sık sık sınav yapıyor. Sonuçlarını hemen bildiriyor. Böylece bizde durumunu takip edebiliyoruz.
V9: Takıldığım bir nokta olduğunda öğretmeniyle irtibat kurarım. Mesaj veya telefon görüşmesi yaparım.

Sadler (1989), geri bildirimi, iyileştirme sağlayan ve istenen ile gerçek performans düzeyi arasındaki boşluğu kapatmak için sağlanan bilgi olarak tanımlamıştır. Carlson (1979), geribildirimi, kurumun hedeflerine ulaşmada bireylere yardımcı olmak ve eğitim faaliyetlerinde çalışmalarını güçlendirmek veya küçük değişiklikler yapmak için otorite tarafından verilen performans hakkında bilgi olarak tanımlamıştır. Geribildirimle ilgili diğer bir tanım ise bilişsel ve davranışsal değişim yaratmak ve öğrenmeyi artırmak için verilen performans bilgisidir (Mory, 1992). Türkiye Zeka Vakfı öğrenciye geri bildirim de bulunurken uyulması gereken altın kuralların; dört ödevden birine dönüt verilmesi, öğrencinin kendisini değerlendirmesinin sağlanması, genel bir değerlendirme şablonu oluşturarak öğrencilerin birbirini değerlendirmesinin sağlanması olduğunu söylemektedir.

"Disiplin Kazandırılması" beklentisinin karşılanması ile ilgili olarak veliler şu bildirimlerde bulunmuşlardır:

V3: Ödevlerini yapamayanları cezalandırıyor.
V9: Öğretmenin kızar dediğimiz zaman hemen yapıyor.
V5: Öğretmenden çekiniyor. Bu anlamda disiplin sağlanıyor ama iç disiplin konusu biraz sıkıntılı.
V7: Öğretmeninin sözünden çıkmaz. Biz dersek yapmaz. Ama o dedi mi akan sular durur.

V6: Akademik konularda sıkı bir disiplin var. Davranış dediniz mi çocuk zaten bunlar.
V5: Derslerini sıkı takip ediyor. Bu yaşta yaramazlık diye ne yapacak ki disiplin gerektirecek.

Disiplin kazandırılması ile ilgili olarak veliler daha çok akademik çalışmalar konusunda öğretmenin gerekli disiplini sağladığını; davranış konusunda ise ilkokul düzeyinde sert disiplin gerektirecek bir durum olmadığını bildirmişlerdir. Literatüre bakıldığında farklı disiplin tanımlarının birleştiği görüş, onun bir davranışın kontrol edilmesi olmasıdır (Çelik, 2007). Hedef, öğrencini tavırlarını kontrol etme ve değerlendirme becerisini edinmesidir. Öğretmenin görevi öğrenciye yapması beklenen davranışı öğretmesi ve bu davranışı uyguladığını gözlemlemesidir (Başaran, 1996). Öğretmen tarafında sınıfta kullanılan disiplin çeşitleri; önleyici, destekleyici ve düzeltici disiplinlerdir (Kır ve Erzurum, 2011).

"Eğitimde Rekabet Anlayışını Geri Planda Tutma" konusunda özel okul velileri beş görüş düzeyinde temsil edilmişlerdir. Araştırmaya katılan veliler bu konuda şu görüşleri bildirmişlerdir:

V3: Akademik anlamda gereken yapılıyor. Bu konudaki başarının altını da çizmeyince rekabet oluşmuyor.
V5: Özele göndermemizin en önemli sebebi o. Kıyaslama da yapılmadığı için çocuk kaygılanmıyor.

Karşılanamayan Beklentilerin Neler Olduğuna İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde velilerin, öğretmenin hangi beklentileri karşılayamadığına ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgu ve yorumlar yer almaktadır.

Öğretmenin Hangi Beklentileri Karşılayamadığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Velilerin, öğretmenin hangi beklentileri karşılayamadığına ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7

Velilerin, Öğretmenin Hangi Beklentileri Karşılayamadığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Kamu	Fazla ödev verilmesi	*V5: Eve çok ödev veriyor. Sınavlara hep biz hazırlıyoruz. Öğretmen nasıl yapılacağını anlatıyor. Dersi derstte öğrensin.*	10	33,3
	İlgi gösterilmesi	*V4: Sınıfa girip girip çıkıyor. Çocuğu soruyoruz. İyi diyip gönderiyor.*	5	16,6
	Sosyal–Kültürel Etkinliklere Katılım Sağlayamama	*V5: Geziler için vermeyeceğimiz paralar toplanıyor. O kadarına gönderme imkanımız yok. Gönderemiyoruz. Daha az para toplansa.*	12	40
	Geribildirim verilmemesi	*V7: Öğretmen sadece veli toplantılarında görüşüyor. Gerekli görürsem ben sizi çağırırım, diyor.*	11	36,6
	Korku Kültürünün Yaratılması	*V11: Disiplin konusundaki beklentimiz karşılanıyor ama biraz sert.*	7	23,3
	Toplam Görüş		45	25
	Fazla ödev verilmesi	*V3: Ödev hiç verilmemeli. Akademik bilgiye bu kadar yüklenilmesin.*	2	13,3
	İlgi gösterilmesi	*V5. Sadece akademik başarıyla ilgileniyor. Diğer konularda rehberlik servisiyle görüşün deniyor. Çocuk arkadaşıyla travmatik bir durum yaşadıysa o konuya öğretmen bakmıyor. Rehbere yönlendiriyor. Halbuki bütün gün sınıfta çocuğu gözleyen öğretmen, bakması lazım.*	9	30
	Okul Dışı Sosyal-Kültürel Etkinliklere Katılım	*Okul imkanları olduğu için daha çok etkinlikleri okula getirme yolunu seçiyor. Oysa çocuğun gidip yerinde görme kültürünü edinmesi gerekir. Bir tiyatroya yerinde gitmeli mesela, hep salonu var diye okula gelmemeli.*	9	30
	Veli İle Görüşmeden Uzak Durulması	*Öğretmenle birebir görüştürülüyor. Toplu toplantılardan kaçınılıyor. O görüşmede de yedi dakika gibi komik bir süre veriliyor.*	8	26,6
	Korku Kültürünün Yaratılması	*Çocukları pek tavlayamıyorlar gibi. Annenle konuşacağım tehdidi çok oluyor. Dışarıdan tehditle istenileni yaptırıyorlar. Çocuk ikna edilmiyor.*	6	20
	Toplam görüş		30	16,6
	Genel Toplam		*75*	100

Tablo 7 incelendiğinde velilerin öğretmenin hangi beklentileri karşılayamadığına ilişkin beklentileri altı tema altında toplanmıştır. “Fazla Ödev Verilmesi” teması altında on iki görüş bildirilmiştir. “İlgi Görme Beklentisi” teması altında kamu okul velileri beş; özel okul velileri yedi görüş bildirmişlerdir. “Sosyal–Kültürel Etkinliklere Katılım Sağlayamama” teması altında kamu okul velileri on iki görüş; “Okul Dışı Sosyal-Kültürel Etkinliklere Katılım” başlığı altında özel okul velileri dokuz görüş bildirmişlerdir. “Geri bildirim Verilmemesi” beklentisi kamu okullarında on bir görüş; ““Geri bildirim Verilmesi” teması altında özel okulda sekiz görüş dile getirilmiştir. Son olarak “ Disiplin Kazandırılması” temasında kamu okul velileri yedi görüş; özel okul velileri altı görüş bildirmişlerdir.

“Fazla Ödev Verilmesi” konusunda görüş bildiren veliler daha çok akademik çalışmaların ev ödevi olarak verildiği, bu beklentilerini kendilerinin karşıladığını belirtmiştir. Öğrencilerin başarılı olması için gerekli çalışmaların verildiğini ancak bunları sınavlarda başarılı olacak kadar öğrenebilmeleri sürecinin eve ödev olarak bırakıldığını dile getirmişlerdir. Bu başlıkta görüş bildiren bir veli şunları söylemiştir:

> V2: Akademik eğitim konusunda temeli veriyor, bizi iyi yönlendiriyor ama okulda öğrenme zayıf.
> V5: Eve çok fazla tekrar ve çalışma veriliyor.
> V4: Çocuğun bilmesi gereken bütün konuları hızlıca veriyor. Ama bunları tam olarak öğrenmesi sürecini bol ödevle eve bırakıyor.
> V7: Derslerin daha çok okulda yapılmasını ya da konuların okulda öğretilmesini, ödevlere yüklenerek evde bizlerin yardımıyla ya da kendi çabasıyla öğrendiklerinin yeterli olduğunu düşünmüyorum.
> V9: Akademik başarı çok iyi takip ediliyor. Ama ödevler yapılmış mı diye. Dersi derstte öğrenmesini isterdik.
> V10: Evde bütün gece ders çalışıyoruz. Öğretmene derstte yapamamış desek doğru düzgün çalışmıyorsunuz diyor. Sınıfta ne yapıyorlar anlamadık.

Bursuck (1994), ödevin öğrencilerin akademik faaliyetlere ayırdığı süreyi artırdığı tespitinde bulunurken; Cooper (2001), öğrencilere ev çalışması verilmesinin çok da yararlı olmadığını; ev çalışması miktarının fazla olmasının öğrencilerin sosyalleşmesine ve dinlenmesine engel olduğu şeklinde tespitte bulunmaktadır. Hoover-Dempsey, Bassler ve Burow, (1995)’da ev çalışmalarına velilerin destek vermesi ile öğrencilerin akademik başarıları arasındaki ilişkinin anlamlı olmadığını çalışmalarında ortaya koymuşlardır. Özellikle ilkokulda öğrencilerin akademik başarısını arttırdığına dair hiçbir bulgu bulunmadığı yönünde tespitler vardır (Kapıkıran ve Kıran, 1999). Alanyazındaki çalışmalarda ev ödevi konusunda ortak bir görüş bulunmamaktadır. Bu

araştırmaya katılan veliler ödev çalışmasıyla akademik başarıyı yakaladıklarını ancak bunu okulda değil de ev ödevi ile sağlanmasının gerektiğini belirtmektedirler.

"İlgi gösterilmesi" teması ilgili olarak kamu okulu velileri öğretmenin genellikle dersleriyle ilgilenmesi olarak algılarken; özel okul velileri daha çok duygusal, sosyal gelişimine ilgi olarak algılamaktadır. Araştırmaya katılan veliler şu görüşleri bildirmiştir:

> V6: Genelde hep akademik etkinlikler yapılıyor. Ben öğretmenden sadece çocuğumun sınıfta olduğunu fark etmesini ve onun nasıl mutlu olduğunu anlamasını bekliyorum. Çocuğumla oyun oynamasını, birlikte eğlenmesini ve sosyal faaliyet yapmasını bekliyorum.
> V11: Kızımın saçlarını çok kısa kestirince sınıfta çok sıkıntı yaşadı, bunalıma girdi, gitmek istemedi. Bütün süreci rehber öğretmenle takip ettik. Sonra bir ara öğretmenle gidip görüşeyim, sınıfta ne durumda acaba dedim. Öğretmenin durumdan haberi bile yok. Abartmayın dedi.
> V8: Benim çocuğum yapı itibariyle duygularını kolay paylaşamadığı için duygusal paylaşımlar konusunda özel bir ilgi iyi olabilirdi.
> V9: Akademik beklentileri karşılıyor. Ama duygusal yetersizlikleri ailenin sorunuymuş gibi görüyor. Çocukla derinleşmiyor. Çocuk utangaç diyorsunuz. Sınıfta nasıl açarız demiyor da psikoloğa, rehberliğe yönlendiriyor. Sadece Türkçe matematik başarısına dönüt veriyor. Sınıfta bir sorun yaşasa öğretmenin haberi yok. Rehber öğretmen ilgileniyor.

Velilerin "ilgi gösterilmesi" beklentisi ile ilgili araştırmalar mevcuttur. Bu araştırma sonuçlarına göre sıcak, motivasyonu yüksek, tertipli, öğrencilere sık sık bildirimde bulunan, iletişim kurmak isteyen, öğrencilerin haklarını gözeten, öğrenciye rehberlik eden, düzenli geri bildirim ve düzelme veren, sınıf kurallarının belirlenmesine öğrenci katılımını sağlayan, öğrencilerle sağlıklı bir iletişimi tesisi eden ve öğrenciyi güvende hissettiren öğretmenler öğrenci başarısının artmasını sağlamaktadırlar. (Sünbül, 1996; Genç, Yıldırım, Kaya ve Kılıç, 2004; Tomakin ve Gurbetoğlu, 2011)

"Sosyal–Kültürel Etkinliklere Katılım Sağlayamama" teması ve "Okul Dışı Sosyal-Kültürel Etkinliklere Katılım" ile ilgili olarak veliler şu görüşlerde bulunmuştur:

> V3: Çok para istiyorlar. Gönderemiyoruz.
> V6: Bu yaşta okul dışına çıkarmak sıkıntı oluyor diye düşünülüyor ama çocukların tam da bu yaşta en sevdikleri şey bu. Öğrenmeleri açısından da çok verimli oluyor. Akıllarında kalıyor.
> V8: Okul gezileri eğitimle alakalı olduğu için bununla ilgili okul bütçesi olmalı. Madem yapılıyor gerekli demek ki. Ama bizim gönderecek durumumuz yoksa ne olacak? Öğrenmeyecek mi?
> V9: Yerinde öğrenme diye bir şey var. Etkinlikleri okulda yapmaktan ziyade dışarıda yapılması daha uygun olurdu.

"Geri bildirimin verilmemesi" ve Veli İle Görüşmeden Uzak Durulması" temaları ile ilgili görüş bildiren veliler şu şekilde konuşmuştur:

> V5: Özel okullarda sanki veliye yüz vermeyelim. Mümkün olunca dışarıda bırakalım havası var. Veli kaygısını dinleyip ona göre davranmayı taviz vermek gibi görüyorlar sanki. Öğretmenle görüşmek istediğimizde ne oldu önemli bir durum mu var gibi tepki alıyoruz. Sanki sadece acil zamanda görüşülürmüş gibi.
> V8: Sorun olduğu zaman ya da kendi toplantı dönemlerinde bildirimde bulunuyorlar. Ama siz görüşme ihtiyacı duyduğunuzda özellikle sınıf öğretmeni görüşse de bu durumdan hiç hoşnut olmadığını bir şekilde gösteriyor.
> V9: Kendi planladıkları görüşme saatleri dışında geri bildirimde bulunmak istemiyorlar. Görüşse de rahatsız olduğunu hissettiren bir hava oluyor. Çekinerek gidiyoruz ya da gidemiyoruz.

Bu görüşler doğrultusunda okullarda okul egemen model anlayışı olduğunu düşünülebilir. Okul Egemen Model, ailelerin okuldan çocuklarıyla ilgili farklı beklentilerine karşı koyarak, bir anlamda ailenin okuldaki eğitim sürecinde etki gücünü azaltarak, okul girdilerinin etkisini artırma fikrine dayanır(Çelik ve Toraman 2018).

"Korku Kültürünün Yaratılması" teması altında görüş bildiren veliler şu şekilde görüş bildirmişlerdir:

> V11: Öğretmenler sınıfta disiplin kurayım derken çocukları korkutuyorlar. Olmaz. Önce çocuğa kendini sevdireceksin. Severse kurallara uyar zaten.
> V8: Disiplin sağlanıyor. Öğretmenden korkuyorlar. Ama öğretmen ortada olmayınca her türlü yaramazlık olabiliyor. Çocukları bir davranışı yapmamaya ikna etmelerini isterim.
> V10: Daha çok korkutma yoluyla sağlanan bir şiddet var. Çocuklar ikna edilmiyor. Yani o davranışı ya da kuralı uymam gerek diye kabul etmiyor, korkusundan yapmıyor.
> V7: Eve gelir gelmez önce derslerini yapar. Öğretmen yapmayanları sıkı takip ediyor.

Okul Müdüründen Beklentilerin Neler Olduğu İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde velilerin, okul müdüründen beklentilerin neler olduğu ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgu ve yorumlar yer almaktadır.

Velilerin, Okul Müdüründen Beklentilerin Neler Olduğu İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Velilerin, okul müdüründen beklentilerin neler olduğu ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8

Velilerin, Okul Müdüründen Beklentilerin Neler Olduğu İlişkin Görüşlerinden Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Kamu	Akademik Başarı için Öğretmenin İhtiyaçlarının Karşılanması	*V7: Yöneticiden akademik başarıya ilişkin bir beklentimiz yok. Öğretmenin bu konuda verimli çalışmasını sağlasın yeter.*	4	13,3
	İlgi gösterilmesi	*V6: Öğrenci sorunlarına duyarlı olmasını beklerim. Bazen öğretmenin göremediğini görüp gerekli müdahaleyi yapabilmeli.*	6	20
	Sosyal–Kültürel Etkinliklere Katılım	*V5: Okul dışı aktivitelerle öğretmen ve velileri bir araya getirilsin.*	4	13,3
	Geribildirim verilmesi	*V8: Daha fazla toplantılar düzenlensin.*	5	16,6
	Disiplin kazandırılması	*V1: Okulun genel kurallarını herkes fark etmeli ve buna göre işleyiş olmalı.*	7	23,3
	Temiz bir çevrenin Kazandırılması	*V13: En önemlisi temizlik ve okul çevre düzenlemesi.*	15	50
	Okul güvenliğinin sağlanması	*V14: Genel olarak çocuğumun güvende olduğunu bilmek tabi ki önceliğim. Çocuğum bir sıkıntı yaşadığında ona yardımcı olacağını bildiğim bir ekibin varlığı önemli.*	13	43,3
	Toplam Görüş		67	37,2
	Öğrencilere Adil Ve Eşit Davranılması	*V5: Öğrencilere eşit davranılsın. Akademik başarıya göre bir seçim olmasın.*	4	13,3
	İlgi gösterilmesi	*V6: Öğrencileri gözlem altında tutmasını, okulda yaşayabileceği her hangi bir sıkıntıya karşı uyanık olmasını beklerim.*	6	20
	Sosyal –Kültürel etkinliklere Katılım	*V9: Okul dışı aktivitelere yönelik organizasyonlar yapmasını beklerim.* *V2: Öğretmenlere zorunlu geziler düzenlesin.*	6 2	20 6,6
	Disiplin kazandırılması	*V9: Çocuklara sert bir disiplin uygulamasın. Onu sevmelerini isterim.*	5	16,6
	Temiz bir çevrenin Kazandırılması	*V6: Temiz bir okul çevresi ile ilgili beklentileriniz yeteri kadar çalışanın olması ve düzenli kontrol sağlanması.*	15	50
	Okul güvenliğinin sağlanması	*V4: Okul güvenliği en öncelikli beklentim. Daha çok küçükler. Sıkı bir güvenlik sistemi olmalı.*	15	50
	Toplam görüş		53	29,4
	Genel Toplam		120	100

Velilerin okul yöneticisinden beklentileri yedi tema altında sorulmuştur. "Akademik Başarı İçin Öğretmenin İhtiyaçlarının Karşılanması" teması altında kamu okullarında dört görüş bildirilmiştir. Özel Okullarda "Öğrencilere Adil ve Eşit

Davranılması" teması dört görüş düzeyinde temsil edilmiştir. "İlgi gösterilmesi" teması altında kamu okullarında altı, özel okullarda altı görüş bildirilmiştir. "Sosyal –Kültürel etkinliklere Katılım" teması altında kamu okullarında dört, özel okullarda altı görüş bildirilmiştir. "Geri Bildirim Verilmesi" teması altında kamu okullarında dört görüş bildirilmiştir. "Disiplin Kazandırılması" teması altında kamu okullarında altı, özel okullarda beş görüş bildirilmiştir. "Temiz Bir Çevrenin Kazandırılması " teması altında kamu okullarında on beş, özel okullarda on beş görüş bildirilmiştir. "Okul Güvenliğinin Sağlanması" teması altında kamu okullarında on beş, özel okullarda on beş görüş bildirilmiştir.

"Öğretmenin İhtiyaçlarının Karşılanması" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> V6: O okulun ihtiyaçlarını karşılasın. Öğretmenleri rahat ettirsin yeter. O ne kadar bunu yaparsa öğretmen o kadar rahat çalışır. Bazen öğretmenleri çok sıkıştırıyorlar. Sürekli bir şey yap deniyor. Öğretmen çocukla ilgilenemiyor. Öğretmeni bölmesinler.
> V9: Çocuğumun öğretmenlerinin mutlu ortamda çalışmasını sağlamalı.

Bu başlık altında velilerin beklentileri daha çok öğretmenin ihtiyaçlarının karşılanması için gerekli desteğin verilmesi yönünde olmuştur. Wubbels, Creton & Hooymayers (1993) tarafından yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre öğrenci başarısının yükselmesi öğretmenlerin desteklendikleri bir atmosferde çalışmasına bağlıdır. Leithwood ve Montgomery (1982) yaptıkları çalışmada müdürün davranışları öğrenmeyi doğrudan etkilememektedir ama okul kültürüne, okulun maksat ve hedeflerine, öğretmenin okula bağlanmasına, öğretimle ilgili yapılan faaliyetlere olan katkısıyla dolaylı yoldan etkilemektedir. Bununla birlikte, yapılan çalışmalar okul yöneticisinin öğrencilerinin yeteneklerinin gelişmesi için çalışmasının, öğretimden sonuç almaya çalışmasının, öğrencileri takip etmesinin, okulun amaçlarına ulaşması için gerekli kaynakları sağlamasının öğrenci başarısının yükselmesini sağladığını ortaya koymaktadır (Gamage, 2009). Buna karşıt olarak Balyer ve Gündüz(2013), öğretim lideri olarak okul yöneticilerinin öğrencilerin akademik başarısı üzerindeki etkisini araştırdıkları çalışmalarında ikisi arasındaki ilişkinin düşük düzeyde olduklarını ortaya koymuşlardır. Bu anlamda okul yöneticilerinden beklenen, öğretimsel liderlik rolünün gereklerini yerine getirerek öğrenci başarısı üzerindeki etkilerini artırmalarıdır. Şişman (2004), okul müdürlerinin öğretmenlerini eğitim alabilecekleri fırsatlardan haberdar ederek onları destekleyebileceklerini dile getirmiştir.

Özel okul velileri sadece akademik değil; sosyal ve duygusal gelişimi de sağlayacak şekilde bütünlüklü bir okul atmosferi kurulması yönünde görüş bildirmişlerdir. Hallinger ve Murphy (1987) okul müdürünün göstermesi gereken öğretimsel liderlik tarzının üç boyutundan birinin okulda olumlu öğrenme iklimi geliştirilmesi olduğunu ortaya koymuşlardır.

Özel okul velileri "Öğrencilere Adil ve Eşit Davranılması" teması altında akademik başarı hedefinin ticari amaçlı olmaması beklentisi içindedirler. Bu konuda görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> V5: Akademik gücü yüksek çocukların ileride okul reklamı için desteklenmesi yönlü bir girişime karşıyım. Adil olunsun. Hedef bu olmasın.
> V4: Öğrencilere eşit davranılsın. Akademik başarıya göre bir seçim olmasın.
> V12: Ticari hedeflerden uzak "eğitim- öğretim"i ön plana alan bir tutum sergilemelerini istiyorum.

Özel okullara yönelik eğitimde fırsat eşitliğini bozduğunu ve haksız rekabet oluşturduğu yönünde olumsuz görüşler vardır(Uygun, 2003). Bozyiğit (2004) özel okullarda okuyan çocukların müşteri gibi görüldüğünü, devlet okullarında okuyan çocukların ise eğitim-öğretim alması gereken kişiler olarak görüldüklerini söylemektedir. Bu tespitler araştırmaya katılan velilerin görüşleriyle uyuşmaktadır.

"İlgi gösterilmesi" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> V5: İletişim halinde olmalarını, isteklerini dile getirme konusunda öz güvenli olmalarının desteklenmesini bekliyorum.
> V8: Çocuklarda okul yöneticisi bilinci yaratacak ilgiyi göstermeli. Okulun yöneten sıfatına sahip birinin onlarla ilgilenmesi çocuklarda güven duygusunu artırıyor.

Öğrenciler yaşayabilecekleri sıkıntılı durumları öğretmenlere veya okul yönetimine yansıtmama çabasında olsalar da okul müdürünün iyi bir gözlemci olması gerekliliği ile öğrencilerin ruh halini anlaması ve gerek gördüğünde öğrencisi ile durumu hakkında özel olarak konuşabilmesi gerekmektedir(Turan, Yıldırım ve Aydoğdu, 2012). Okulun misyonunu tam olarak sağlayabilmesinin gereklerinden biri budur.

"Sosyal–Kültürel Etkinliklere Katılım" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> V4: Özellikle milli bayramları coşku ile kutlamasını, her öğrenciye eşit mesafede olmasını isterim.

V11: Öğretmenleri daha fazla sosyal aktivite yapmaya zorlasın. Her yıl bir aktivite konusu belirlesin mesela. Öğretmenler bunu yapmaya mecbur olsun. Yoksa dersini veren çıkıp gidiyor.
V7: En önemsediğim nokta çocukların tüm gün dört duvar arasına sıkışmadan, betondan kaçabilecekleri yeşil ortamın varlığı. Dersten sıkılan çocukların küçük de olsa doğal alanlara sahip bahçelerinde oynayabilmesi çok değerli. Hatta bazı derslerin dış alanda yapılması, zaman zaman orman ziyaretlerine götürülmesi gerekir diye düşünüyorum.

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği'nin 7. Maddesine göre "okullarda öğrencilerde kendine güven ve sorumlu davranma duygusu geliştirmek, öğrencileri şiddet ve zarar veren bağımlılıklardan korumak, öğrencilere yeni ilgi alanları ve yetenekler kazandırmak, öğrencilerin becerilerini sergilemesine imkân vermek, millî, manevi ve kültürel değerleri yaşatmak, yaymak ve bu değerlerin sonraki kuşaklara aktarılmasını sağlamak, öğrencilerde gönüllülük bilincini imrendirmek, engellilik, ihtiyarlık, insan ve çocuk hakları ile konularında farkındalık oluşturmak amacıyla bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda sosyal etkinlik çalışmaları yapılır." Ders dışında yapılan etkinlikler sosyal yaşam için son derece önemli beceri ve yetkinliklerin gelişimini sağlarken, benlik saygısı ve öz denetim gibi olumlu psikolojik etkilerle öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmelerine yardımcı olur (Akar ve Nayır, 2015). Wilson (2009), farklı müfredat dışı etkinlik türlerine katılımın uzun vadede istenen eğitim hedeflerine katkıda bulunduğunu ve okullarda görülen sorunlu davranışları azalttığını ortaya koymuştur. Ders dışında yapılan faaliyetlerin öğrencilerin üst boyutta düşünme yetenekleri, öğrenmeye güdülenmeleri ve akademik çalışmaları üzerinde olumlu etkisinin olduğu gözlemlenmektedir (Hinck ve Brandell, 1999). Diğer bir deyişle, ders dışındaki faaliyetlere iştirak etme, öğrencileri okul içinde ve dışında faal kişiler haline getirirken, onlara sosyal yeteneklerini geliştirebilme imkanı sağlar. Sosyal ağları çeşitli ders dışı faaliyetlere katılarak artan öğrenciler, farklı kültürlerden öğrencilerle tanışma, arkadaş olma ve olumlu yaşıt ilişkileri geliştirme imkanına sahiptir (Awbrey, Longo, Lynd ve Payne, 2008).

"Geribildirim Verilmesi" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

V12: Sağlıklı bir takip için olumlu ve olumsuz geri bildirimlerin yapılaması şart. Rehberlik Servisinin daha aktif olması sadece sorunlu öğrencilerle ilgilenen bir kurum değil de her çocuğun yardım alacağı bir yer olmalı.
V4: Bu durum daha çok öğretmenden beklentimiz. Ancak okulla ilgili bir sıkıntı olduğunda takip edip sonucu bize de bildirmesini isteriz.
V9: Öğretmen görüşmeleri için daha fazla saat ayarlaması yapılabilir.

Bu görüşlerden velilerin geri bildirim olarak kastettiklerinin yaşanan sorunların sonuçları hakkında bilgi verilmesi olarak ortaya çıkmaktadır. Bu kavramın burada anlaşıldığı anlamıyla sözlük anlamlarından biri "canlılar ve toplumdaki denetimi ve düzeni sağlayan birimleri arasında, etkili bir işleyiş için lazım olan bilgilerin karşılıklı ve daimi olarak iletimi, dönüt"tür (TÜBA, 2013). Yapılan bir davranışın, düzenlemenin sonucu hakkında insanın çevreden edindiği bilgi gibi bir anlama da gelmektedir.

"Temiz bir çevrenin Kazandırılması" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> V5: Çocukların daha güvenli ve sağlıklı bir ortamda büyümelerini arzu ederim. Bu okul yönetiminin Beyaz Bayrak alma gayreti olmamalı gerçekten tüm olumlu koşulların sağlanması için çalışılmalıdır.
> V11: Okul yönetici fiziksel sorunları çözsün. Okulun maddi kaynak bulsun. Hep bizden istemesin.
> V7: Temiz ve güvenli bir okul istiyoruz tabi ki.
> V9: Bir okulun olmazsa olmazı en temelde sağlaması gereken şey temizlik. Çocuklar daha çok küçük. Biz kendi çocuğumuza öğretmiş olsak da ailesinde görüp de öğrenemeyen, tuvaletleri özellikle çok kötü kullanan çocuklar var. Okul idaresi gerekli önlemleri almalı.
> V2: Çocuklar okulda beslenme yapıyorlar. Sınıfın, sıraların, tuvaletin yeteri kadar hijyenik olması çok önemli.
> V10: Sınıflar çok kalabalık. Okulun temiz kalabilmesi için yeteri kadar hizmetli sağlanmalı. Yoksa başa çıkılamaz. Okul yöneticinin bunları denetlemesi de lazım.
> V8: Okul girişinde çöp bidonları var. Çöpler bidonlardan taşıyor. Giriş-çıkışlarda hem koku oluyor hem de küçük çocuklar oynamaya kalkıyor. Gereken tedbirler alınsın istiyoruz.

Sur ve Uz (1994)'a göre öğrenciler ve okul çalışanları hayatlarının önemli bir bölümünü okulda geçirdiklerinden okulun fiziksel çevresi hijyenik olmalı ve öğrencilerinde hijyen konusunda olumlu davranışlar edineceği bir ortam olmalıdır. Eğer okulların fiziksel çevresi sağlıklı olmazsa bu durum öğrencilerin öğrenme kapasitelerini ve okul sağlığını olumsuz etkiler (Juszcak, 1999). Bu maksatla 03.08.2006 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ile eğitim kurumlarında hijyen konusunun özendirilmesi, okul sağlığının daha iyileştirilmesi, hayat niteliğinin yükseltilmesi ve gerektiği gibi eğitim almış sağlıklı kuşaklar yetiştirilmesi ve temizlik konusunda bilinçli bir nesil yetiştirilmesi maksadıyla "Beyaz Bayrak İşbirliği Protokolü" imzalanmıştır. Bu protokolün amacı öğrencilerin ruh ve beden sağlığını kollamak, daha da iyileştirmek, hayat kalitesini geliştirmek ve temizlik konusunda bilinçli nesiller yetiştirmek ve öğrencilerin temiz bir şekilde eğitimlerine devam etmelerini sağlamaktır (MEB, 2019).

"Okul Güvenliğinin Sağlanması" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> V8: Okul girişinde formalite gibi görünen Güvenlik Görevlilerinin daha fazla bilinçlendirilmesi.
> V9: Genel olarak çocuğumun güvende olduğunu hissetmek tabi ki önceliğim.
> V7: Okulun güvenliği en önemli mesele. Mesela veliler içeri alınmamalı. Alınırsa sıkı kontrolden geçirilmeli.
> V12: Okulların en önemli meselesi güvenliktir. Küçücük çocukları büyük bir yapıya emanet ediyoruz. Çocuk okul içinde gördüğü herkesi güvenilir kabul ediyor. Etmezse tedirgin olur zaten. Bu yüzden giren çıkan denetimi çok önemli.
> V5: Okula giriş-çıkış güvenliği önemli tabi. Ama okul içinin de güvenli olması lazım. Demirlere tırmanıyorlar, yerlere düşüyorlar. Buraların güvenli alanlar olması şart.

Literatürde okul güvenliği kavramının çeşitli tanımları vardır. Dönmez (2001) okul güvenliğinin öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer personelin fiziksel, duygusal ve psikolojik özgürlük duygusu olduğunu belirtmiştir. Güven (2002), okul güvenliğini, okulda öğrenmeye uygun bir ortam yaratmak olarak tanımlamaktadır. California Department of Education'ın (1989, aktaran Dönmez ve Özer, 2009) tanımında okul güvenliği, öğrencilerin ve öğretmenlerin fiziksel ve psikolojik zararlardan endişe duymadan özgür bir ortamda öğrendikleri ve öğrettikleri düzenli ve amaçlı yerler olarak tanımlanmaktadır.

Okul Müdürünün Hangi Beklentileri Karşıladığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde çocuğu velilerin, okul müdürünün hangi beklentileri karşıladığına ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgu ve yorumlar yer almaktadır.

Velilerin, Okul Müdürünün Hangi Beklentileri Karşıladığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Velilerin, okul müdürünün hangi beklentileri karşıladığına ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9

Velilerin, Okul Müdürünün Hangi Beklentileri Karşıladığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Kamu	İlgi gösterilmemesi	*V9: Yönetim çocuklara oldukça uzak.*	6	20
	Sosyal–Kültürel Etkinliklere Katılım	*V5: Öğretmenlerin sosyal-kültürel etkinliklerine pek bakmıyor sanırım. Onunla ilgisi yok gibi.*	5	16,6
	Geribildirim verilmesi	*V8: Bir durum oluyor. Gidiyoruz. Bakacağım, ilgileneceğim falan diyor. Sonra bir daha haber gelmiyor.*	6	20
	Temiz bir çevrenin Kazandırılmaması	*V4: Bu konuda beklentimizin çok altında bir durum var.*	11	36,6
	Okul güvenliğinin sağlanmaması	*Okul güvenli bir ortam değil.*	11	36,6
	Toplam Görüş		39	21,6
	İlgi gösterilmesi	*V8: Benim çocuğum hakkında bana teneffüste neler yapıyor, davranış şekli nasıl diye bilgi verebiliyor. İlgili demek ki.*	7	23,3
	Sosyal –Kültürel etkinliklere Katılım	*V5: Okulun yeterince aktivitesi var.*	8	26,6
	Geri bildirim verilmesi	*V4: Sorun takibi var. Hemen geri dönüş alıyoruz.*	6	20
	Temiz bir çevrenin Kazandırılması	*V7: Okulun hijyen koşulları yerinde. Yalnız kantinde daha sağlıklı ürünler satılmalı.*	7	23,3
	Okul güvenliğinin sağlanması	*V12: Sabahları okul yöneticisi, rehber öğretmen ve nöbetçi öğretmenler çocukları karşılıyor. Sonra kapılar kilitleniyor ve veliler kontrollü alınıyor.*	7	23,3
	Toplam görüş		35	19,4
	Genel Toplam		71	100

Velilere okul yöneticisinin hangi beklentileri karşıladığı yedi tema altında sorulmuştur. “İlgi Gösterilmemesi” teması altında kamu okullarında altı görüş bildirilmiştir. “Sosyal –Kültürel Etkinliklere Katılım” teması altında kamu okullarında beş, özel okullarda sekiz görüş bildirilmiştir. “Geri bildirim verilmesi” teması altında kamu okullarında altı, özel okullarda altı görüş bildirilmiştir. “Temiz Bir Çevrenin Kazandırılması ” teması altında kamu okullarında on bir görüş bildirilmiştir. Özel okullarda “Temiz Bir Çevrenin Kazandırılması” teması altında yedi görüş bildirilmiştir. “Okul Güvenliğinin Sağlanmaması” teması altında kamu okullarında on bir görüş bildirilirken, “Okul Güvenliğinin Sağlanması” özel okullarda yedi görüş düzeyindedir.

"İlgi gösterilmesi" teması altında görüş bildiren özel okul velileri şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> V9: Çocuklarla her sorunda yanlarına gidebileceklermiş gibi bir ilişki kurmuş. Odasından çocuk eksik olmuyor tabi.
> V5: Çocuğum müdürü tanıyor. Arkadaşıymış gibi konuşuyor. Buradan ilgilendiğini anlıyorum.
> V6: Talep ettiğimiz zaman görüşebiliyoruz.

"İlgi gösterilmemesi" teması altında görüş bildiren kamu okul velileri ise şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> V5: Okul müdürünün okulda herhangi bir çocuğu tanıdığını düşünmüyorum. Bir sorunun çözümü için gittiğimizde öğretmeniyle görüşürüm, diyor. Daha çok sadece öğretmen denetler bir havası var.
> V9: Benim çocuğum 4. Sınıfta. Okul müdürünü tanımıyor.
> Özel okul velileri çocuklarının okul müdürüyle ilişkilerinde beklentilerinin gerçekleştiğini söylerken; kamu okulu velileri bu konudaki beklentilerinin karşıladığını düşünmemektedir.

"Sosyal –Kültürel Etkinliklere Katılım" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> V13: Geziler düzenleniyor. Okula zaman zaman tiyatro-sinema getiriliyor.

Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü Öğrenci İşleri ve Sosyal Etkinlikler Daire Başkanlığı'nın hazırladığı "100 soruda Sosyal Etkinlik Modülü"(2017)'ne göre sosyal faaliyet, öğretim programlarına eşlik eden toplumsal, kültürle ve sanatla ilgili, spor aktiviteleri içeren öğrenci kulüpleri ile sosyal hizmet ve bu bağlamdaki diğer aktivitelerdir. Burada amaç Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı eğitim kurumlarında bu aktiviteleri Sosyal Etkinlik Modülü ile kayıtlı tutmaktır. Bu sayede toplumsal etkinliklerin daha fazla yapılarak duyurulması, toplumsal faaliyetlere yönelik gözlem ve değerlendirme yapılması ve öğrencileri için yaptıkları bu tür etkinlikleri içeren bir portfolyo hazırlanması amaçlanmıştır. İlkokullarda okul müdürleri bu modül kapsamında öğretmenlerin sosyal-kültürel faaliyetlerle ilgili gerekli çalışmaları yapmalarını sağlamaktadır.

"Geri Bildirim Verilmesi" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> V6: Şu an için bir iletişim gerekmedi ama öğretmen seçimleri, veli geri bildirimlerine değer verme, gelişimlere hızla ayak uydurabilme konularında memnunum.
> V11: Veliye geri bildirimde bulunması gerektiği durumlarda gözlemci konumuna geçiyor.

John Hattie (1992), yaptığı meta-analiz çalışmasında öğrenciye dönüt sağlamanın onların öğrenmesini olumlu yünde artırdığına dikkat çeker. Sadler (1989), süreç değerlendirmenin "öğrenmeyi geliştirmek ve hızlandırmak için performans hakkında geri bildirimi sağlamak için özellikle planlanmasını" savunur.

"Temiz Bir Çevrenin Kazandırılmaması" teması altında görüş bildiren kamu okulu velileri şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> V7: Hiçbir şekilde beklentimizin karşılığı yok.
> V13: Çocukları ıslak mendille gönderiyor, temizlik yapıp oturmalarını telkin ediyoruz. Benim çocuğum bütün gün tuvaletini tutuyor.

"Okul Güvenliğinin Sağlanamaması" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> V10: Bütün gün kapıda, okulun çevresinde beklemek zorunda kaldığım oluyor.
> V6: Güvenlikle ilgili ciddi sıkıntılar var.

Karşılanamayan Beklentilerin Neler Olduğuna İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde velilerin, okul müdürünün hangi beklentileri karşılayamadığına ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgu ve yorumlar yer almaktadır.

Velilerin, Okul Müdürünün Hangi Beklentileri Karşılayamadığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Velilerin, okul müdürünün hangi beklentileri karşılayamadığına ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo10'da verilmiştir.

Tablo 10

Velilerin, Okul Müdürünün Hangi Beklentileri Karşılayamadığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Kamu	Öğretmeni Çalıştırma	*V10: Dediğim gibi bu konuda zaten beklentimiz yok.*	8	26,6
	İlgi gösterilmesi	*V5: Çocuklarla ilgisi yok. Sadece öğretmene ne yapacağını söylüyor.*	4	13,3
	Geribildirim verilmemesi	*V8: Velilere açıklama yapmıyor. Eşit yaklaşım bekliyoruz. Sınıflar bile eşit değil.*	5	16,6

(Devam ediyor)

Tablo 10 (Devam)

Velilerin, Okul Müdürünün Hangi Beklentileri Karşılayamadığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Özel	Temiz bir çevrenin Kazandırılmaması	*V7: Temizliği sağlayamıyor. Okul pis.*	11	36,6
	Okul güvenliğinin sağlanmaması	*V12: Çok zayıf. İsteseniz çok rahat sınıfa kadar girersiniz.*	10	33,3
	Toplam Görüş		44	24,4
	Akademik başarı	*V2: Özel okul akademik başarıyı kendine bir pay olarak gördüğü için bu konuda sivrilen çocukları dikkate alıyor. Ancak eşit davranıştan ödün verilmemeli.*	4	13,3
	İlgi gösterilmesi	*V7: Benim kızımla onu çok seviyor. Ne zaman isterse yanına gidip konuşabildiğini söylüyor.*	5	16,6
	Sosyal Etkinliklerin Etkili Yürütülmemesi	*V8: Gerektiği kadar yapıldığını düşünüyorum.*	6	20
	Geri bildirim verilmesi	*V6: Sürekli bildirim veriliyor.*	4	13,3
	Disiplin kazandırılması	*V7: Okulun genel işleyişinde disiplin hakim, kontrollü bir ortam var. Daha küçükler zaten. Söz dinliyorlar*	6	20
	Temiz bir çevrenin Kazandırılması	*V1: Temizlik gerektiği gibi sağlanıyor*	7	23,3
	Okul güvenliğinin sağlanması	*Güvenlikle ilgili bir sorunumuz yok. Nöbetçi öğretmenler heryerdeler.*	7	23,3
	Toplam görüş		33	18,3
	Genel Toplam		77	100

Velilere okul yöneticisinin hangi beklentileri karşılayamadığı yedi tema altında sorulmuştur. “Öğretmeni Çalıştırma” teması altında kamu okullarında sekiz, “Öğrencilere Eşit Davranılması” teması altında özel okullarda dört görüş bildirilmiştir. “İlgi gösterilmesi” teması altında kamu okullarında altı, özel okullarda yedi görüş bildirilmiştir. “Sosyal Etkinliklerin Etkili Yürütülmemesi” teması altında özel okullarda sekiz görüş bildirilmiştir. “Geri Bildirim Verilmemesi” teması altında kamu okullarında altı, “Geri Bildirim Verilmesi” ” teması altında özel okullarda altı görüş bildirilmiştir. . “Disiplin Kazandırılmaması” teması altında kamu okullarında altı, “Disiplin Kazandırılması” özel okullarda altı görüş bildirilmiştir. “Temiz Bir Çevrenin

Kazandırılması" teması altında kamu okullarında on bir görüş bildirilirken, özel okullarda "Temiz Bir Çevrenin Kazandırılması" teması altında yedi görüş bildirilmiştir. "Okul Güvenliğinin Sağlanması" teması altında kamu okullarında on bir, "Okul Güvenliğinin Sağlanmaması" teması altında özel okullarda yedi görüş bildirilmiştir.

"Öğretmeni Çalıştırma" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> V6: Hizmetli derstte gelip müdür çağırıyor, demiş. Öğretmen sonra dersin sonuna kadar yok. O günün dersleri de kalıyor böylece tabi.
> V5: Öğretmenin tek işi çocuklara eğitim olmalı bence. Diğer işlerle meşgul edilmezse.
> V4: Öğretmenimizi huzursuz eden baskılar olabiliyor bazen. Bir öğrencinin başarısızlığı ona mal ediliyor. Bu da derstteki performansını etkiliyor.
> V3: Bu daha çok öğretmenden beklentimiz ama müdür de öğretmen üzerinden fazla baskı uygulamamalı. Ters tepiyor zaten.

Okul liderleri başarılı olmak için öğretmenlerinin sadece görevlerini yerine getirmekle kalmayıp daha fazlası için çalışmasını teşvik etmelidir. Bu da ancak olumlu bir okul kültürü oluşturmakla olur. Bu kültürü oluşturmak da okulun kuralları, amaçları, politikaları üzerinde etkili olacak taktikler geliştirmekle olur (Cherian&Daniel, 2008:8; Starratt, 2004a). Etkili bir okul yöneticisini diğerlerinden ayıran özellikler öğrencilerin öğrenebilecekleri uygun ve doyurucu öğrenme ortamlarını yaratmak ve öğretmenlerin morallerini düşürmemektir (Balcı, 2001: 114). Bu yüzden okul müdürlerinin bilmesi gereken, iletişim kurulan kişileri etkilemenin önemi ve yöntemleri ve bu yöntemlerle ilgili davranışların neler olduğuna hakim olmaları ve bunları okullarda uygulamalarıdır. Bu da onların bu konuda yeterli donanıma sahip olmalarını gerektirir (Akçay, 2003; Aslan ve Yıldırım, 2004). Kavak ve Özdemir'in (2017) araştırmasına göre okul yöneticileri, öğrencilerin akademik başarıları üzerinde doğrudan değil ama öğretmenler yoluyla dolaylı olarak etkilidir. Hoy ve Sweetland (2000, 2001) kolaylaştırıcı okul sisteminde okul yöneticisi öğretmeni denetleyen ve gözleyen değil; öğretmenin uyumunu sağlamaya çalışan kişidir.

"İlgi Gösterilmesi" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> V1: Çocuklarla ilgisi yok. Sadece öğretmene ne yapacağını söylüyor.
> V2: Çocukları pek tanımıyor. Hatta bu yaştaki çocuklarla nasıl iletişim kurulur, onu bile bildiğini sanmıyorum.

"Temiz bir çevrenin kazandırılmaması" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

V8: Okulun parası yok. Temiz değil. Bahçesinde inşaat var. Ne diyelim.
V6: Okulda doğru dürüst paspas bile yapılmıyor. Sadece süpürme ile olmaz. Yıkanması lazım.
V7: Tuvaletler çok pis kokuyor. Yeterli sayıda tuvalet olmadığı gibi olanda temizlenmiyor.
V9: Hizmetli hortumla uzaktan su tutup çıkıyor tuvaletlere, hiçbir hijyeni yok. Oğlum 3. Derstten sonra zaten kokudan giremediğini söylüyor.
V13: Okul hijyenik değil. Tuvaletlerde sabun yok. Sınıflarda sıralar çok kirli. Her sabah çocuk ıslak mendille kendisi temizliğini yapıp oturuyor.
V14: Sınıflar çok havasız kalıyor. Havalandırma sistemi olmalı. O kalabalıkta o havayı bütün gün soluması hiç sağlıklı değil.
V8: Okulun temizlik problemi çok fazla. Çöp kutuları bile bütün gün değiştirilmiyor. Çöpler dışarı taşıyor. Çöp kovası dolu olunca çocuklarda yerler atıyorlar. Okul çöplük gibi oluyor.
V9: Temizlik sağlanmıyor. Hizmetli sayısı çok az. Okul bütçesi olmadığı için az hizmetliyle çalıştığını söyleyerek para istiyor. Ama bu bizim işimiz değil.
V4: Temizlik konusunda yeterli titizlik gösterilmiyor. Okul kantininde de sağlığa zararlı yiyecekler satılıyor. Bunların engellenmesi çok olmasa gerek.

Türkiye'de değişik çalışmalar sonucunda görülmüştür ki okulların fiziki çevre şartları yeterli değildir. Bu konuda yapılan araştırmalara göre (Topçu, 1978, Aydoğdu, 2007, Babayiğit, Bakır, Tekbaş, Oğur, Kılıç ve Hasde, 2010, Karabayır, 2004, Polat, 1998), Türkiye'de okulların fiziksel çevresi çok sağlıksız olduğu gibi bu durum bugün de devam etmektedir.

"Okul güvenliğinin sağlanmaması" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

V11: Güvenlik de çok sorunlu. Okula giren çıkan belli değil. Hiçbir denetim yok. Çok tedirginiz. 1. Sınıftayken kapıda bekliyorduk bütün gün çocuğun başına bir iş gelmesin diye.
V9: Okul güvenliği ile ilgili veliler okul çevresinde fazla kalabalık yapmasın diye tedbir almalı.
Okul müdürünün karşılamadığı beklentilerle ilgili diğer görüşler şu şekilde dile getirilmiştir:
V5: Okulun çevresinde demir parmaklıklar vardır. Duvarın bir köşesindeki demir parmaklıkları birileri kırmış. Orayı herkes yol yapmış. Bir metre demir parmaklık takılacak. Takılmıyor.

Turhan ve Turan(2012) yaptıkları çalışma ile Türkiye'deki okullarda okul güvenliği ile görevli çalışanların güvenliği sağlamakta yeterli olmadığını, okulun çevresinde şiddet olaylarının çok sık yaşandığını, okulların doğal afetlere hazırlıklı

olmadığını ve okullarda bir takım fiziksel öğelerin tehlikeli olduğunu ortaya koymuşlardır. Türkmen (2004) tarafından yapılan çalışmada erkek ve kız öğrencilerin fiziksel olarak kendilerini güvensiz hissettikleri ve büyük okulların küçük okullara göre daha fazla güvenlik sorunu yaşadıkları ortaya çıkmıştır.

Bu tema altında veliler şu görüşlerde de bulunmuştur:

> V12: Sınıf çok kalabalık. Çöz dedik. Çözmedi. Bir işinize gelirse havası var. Çözemeyeceği birşey olsa gitmeyiz zaten. Okulda sınıf yok. Yeni şube açıyor. Küçücük odalara da bizim çocukları tıkıyor.
> V3: Maddi kaynak sorununu kısmen karşılıyor ama genelde bizden bekliyorlar.
> V6: Okulun kaynakları çok yetersiz. Sürekli bizden isteniyor. Veli para verirse yapılıyor. Yoksa sağlanan bir şey yok.
> V5: Pek karşıladığı bir beklentimiz yok. Öğretmen sayesinde çocuk rahat ediyor. Okula sıra bile getirtilemiyor. Temiz değil. Güvenlik problemi var.

Araştırmanın sonuçlarına bakılacak olursa okulda etkili öğretimi sağlayan temel etkenler öğretmenler ve öğrencilerdir. Popüler kanının aksine, sınıf mevcudu ve benzeri fiziki olanaklar eğitimin kalitesine göre ikincil konumdadır (Balcı, 1991).

Öğretmenlerin Veli Beklentilerini Karşılama Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Velilerin öğretmenden beklentilerine ilişkin öğretmen görüşlerine ilişkin bulgu ve yorumlar Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11

Velilerin, Öğretmenden Beklentilerinin Neler Olduğu İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Kamu	Akademik başarı	*Ö1: Yazılılar ve deneme sınavlarında başarılı olmasını istiyorlar. Öğrencilerin durumları hakkında bilgi sahibi olmamız, iyi bilmemiz isteniyor.*	4	40
	Kendi Çocuğuna Fazla İlgi Gösterilmesini Bekleme	*Ö4: Çocuklarının sürekli ön planda görevlendirilmelerini bekliyorlar. Öğretmenin ilgisi sadece kendi çocuğunda olsun ve sürekli takdir edilsin diye bekliyorlar. Bir başka öğrenciye yapılan olumlu geri bildirimi duyduklarında kendi çocukları için de bekliyorlar. İlgi göstermeyi daha samimi davranışlar olarak bekleyenler de var. Aileler kendileri ile yakın ilişki kuran öğretmenleri daha ilgili bulabiliyor.*	3	30
	Sosyal–Kültürel Etkinliklere Katılım	*Ö1: Yapılacak etkinliğin kendi çocuklarına uygun olup olmaması önemli değil. Çocukların görünür olması ve etkinliklerde en aktif rollerin kendi çocuklarına verilmesini istiyorlar. Tiyatro gösterisinde başrolün ya da sunuculuk görevinin çocuklarına verilmesini bekliyorlar mesela.*	3	30
	Çok Fazla Geribildirim Talep Etme	*Ö3: Her gün geri bildirim isteyen var.*	5	50
	Disiplin kazandırılması	*Ö5: Katı kurallar olmasını bekliyorlar. Kendilerinin kuramadığı düzeni ve otoriteyi okulun/öğretmenin sağlamasını istiyorlar. Hiç ders çalışmıyor, ödevini yapmıyor, kızar mısınız, siz söylerseniz yapar. Ya da erken yatmıyor, yemek seçiyor, siz söylerseniz sizi dinler sözlerini sık duyarız.*	4	40
	Toplam Görüş		12	6,6
Özel	Akademik başarı	*Ö1: Bu başlıkların hepsini en iyi şekilde yap diyor. Bütün iletişim kanalarını aç, her an sana ulaşabileyim. Akademik eğitimi en iyisini ver. Evde çocuğa soru soruyor. Cevaplayamazsa seni arıyor.*	3	30
	İlgi gösterilmesi	*Ö2: İletişim kanallarını sürekli açık tutma, bireysel görüşmeler yapma her türlü sorunda hemen telefonun bir ucunda olma, beklenenler.*	3	30
	Sosyal –Kültürel etkinliklere Katılım	*Ö3: Sosyal ve kültürel etkinliklere katılım hususunda veliler kısmen de olsa istekli ve çocuklarını teşvik ediyorlar. Veliler daha çok akademik gelişimle ilgileniyorlar*	.3	30
	Geri bildirim verilmesi	*Ö1: Sürekli geri dönüt verirsen sıkılıyor. Sen hallet diyor. Vermezsen bilgilendirmedi diyor.*	4	30
	Disiplin kazandırılması	*Ö4: Veliler çocuklarının düzenli olmasını istiyor, ancak öğretmenlerin bu yönde aldığı tedbirlere de ciddi tepkiler gösteriyor.*	4	30
	Toplam görüş		14	7,7
	Genel Toplam		26	100

"Akademik başarı" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> Ö2: Veliler öğrencilerin akademik başarıları ile ilgili tek kaygıları sınavlardan yüksek not almaları. Gerçi bütün eğitim sisteminin kaygısı bu. Çocukların gerçek anlamda öğrenip öğrenmemeleri önemli olmuyor. Yani çocuk bu dersten iyi not aldı ama konuyu öğrenmedi diyen yok.
> Ö4: Veliler öğrencilerinin akademik olarak başarılı olmasını bekliyor. Akademik başarı en öncelikli mesele veliler için. Veli çocukların okuduğunu anlama, kendisini ifade etme gibi yeteneklerinden çok testlerde gösterdiği başarı ile ilgileniyor.
> Ö3: Beklentiler veliye göre farklılıklar gösterebiliyor. Kimi çocuğunun başarısı, kimi de davranışlar açısından bakıyor.
> Ö5: Amaçlı ve bilinçli bir veli gereken ne ise yapıyor ve öğretmenle aynı yönde ilerliyor. Beklentinin tek amacı başarılı olması.
> Ö2: Ezber değil de bilgiye ulaşma yolunu göster istiyorlar. çocuğun ilgisine yeteneğine göre yönlendirme, çocuğun anladığı şekilde ders anlatma, Programın gereğini yap.
> Ö4: Akademik başarısına çok bakmıyor. Güvenmiyor zaten. Hırslıysa özel ders aldırıyor.
> Ö5: Esas beklenti akademik başarı üzerine zaten. Ama bunu verirken çocuğu eğlendirerek hiç sıkıntıya sokmadan yapmamız bekleniyor. Çocuğa karşı çok duyarlı anlayışlı şefkatli davranarak tam akademik eğitim.

Yıldız'ın (2014) ortaya koyduğu sınava hazırlık teknikeri öğretmeni tipolojisine dayalı modele göre öğretmen, yalnızca akademik bir bilgi aktarıcısı, sınav başarısı dışında sosyal sorumluluğu olmayan mekanize bir kişidir; Bu anlayışa göre öğretmen ve öğrenci değil sistem merkeze alınır.

"Kendi Çocuğuna Fazla İlgi Gösterilmesini Bekleme" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> Ö3: Bir öğretmen her çocuğa gereken ilgiyi zaten gösteriyordur diye düşünüyorum. Fakat bazen ilginin abartılı olmasını isteyen de var.
> Ö5: Sürekli çocuğum ilgi görüyor mu kaygısı var. Başkalarıyla ilgileniyor da benimkiyle ilgilenmiyor mu acaba diye sürekli gözlem yapılıyor.
> Ö2: Sınıfta şefkatli ve bireysel özelliklerine karşı duyarlıyımdır. Ancak rehberlik servisiyle görevlerimizi karıştırdıkları oluyor. Bütün pedagojik sıkıntalara hakim olmamız bekleniyor.

"İlgi Gösterilmesi" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> Ö1: İletişim kanallarını sürekli açık tutma, bireysel görüşmeler yapma her türlü sorunda hemen telefonun bir ucunda olma, beklenenler.
> Ö5: Yumuşak olma gülümseme sürekli, demokratik olma beklentisindeler. İlgiye çok önem veriyorlar. Duygusal bağ kurmamızı istiyorlar.

Başar (1999) açısından öğretmen, öğrencileriyle onların gereksinimlerine göre hareket edecek arkadaş, yönetici ve anne-baba rolündedir. Hotaman (2011)'a göre öğretmende olması gereken özellikler nitelikli iletişim kurabilme, hevesli olma, sosyal becerilere sahip olma, anlayışlı, sabırlı, farklı görüşlere açık olma, sevecen, komik, motive edici ve destekleyici olmaktır. Çelik ve Hotaman (2018) tarafından yapılan araştırmada sınıf öğretmenlerinden beklenen dördüncü sıradaki özellik çocuklara karşı ilgi göstermesidir. Araştırmaya iştirak eden sınıf öğretmenleri de anne-babaların kendilerinden çocuklarına karşı özel ilgi beklediklerini söylemişlerdir.

"Sosyal-kültürel faaliyetlere katılım" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> Ö2: Bazı veliler okuldaki spor ve kültürel etkinliklerin çok fazla olmasını istiyor. Bazıları ise sadece akademik eğitimin olsun gerisi boşa zaman kaybı. Öğretmen geçiştiriyor diyorlar.
> Ö3: Birçok veli bu tür faaliyetlere katılmasını istiyor fakat sonrasında benim çocuğum niye arkadaydı gibi anormallikler de olmuyor değil.
> Ö1: Geziyle dertleri yok. Alasını yapıyorlar.
> Ö4: İlkokulda daha çok sosyal ortamı, gezi gözlemi sürekli çocuk hakkında bilgi verilmesini psikolojisini, önemsiyorlar. Özel olunca aktivitesi bol olsun isteniyor.

Okullarda sosyal-kültürel faaliyetler, öğrenci kulüpleri oluşturularak, bilim, kültür, sanat, spor çalışmaları yaptırılması ve gönüllü olarak toplum hizmeti yaptırılması şeklinde olmaktadır. Kulüp, takım ve etüt gibi sosyal-kültürel faaliyetler eğitimin genel amaçlarına hizmet ettiği için okullarda yapılmaktadır. Araştırma kapsamındaki öğretmenler velilerin okullardaki yılsonu gösterileri, milli bayram gibi kutlamalara katılım açısından sosyal-kültürel etkinlikleri değerlendirmişlerdir. Covay ve Carbonaro(2010)'da çalışmalarında bu tür sosyal-kültürel etkinliklerin sabır gösterme, grupla çalışma, yönergeleri izleme, otorite figürleri ile anlaşma ve yaşıtlarla uyum sağlama gibi becerilerin gelişmesini sağladığını ve bunun sonraki hayatları için önemli deneyimler sağladığını ortaya koymuşlardır.

"Çok Fazla Geribildirim Talep Etme" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> Ö2: Öğretmenin mümkünse okulda neler yaptığını aileye günlük rapor vermelerini bekliyorlar. Bugün nasıldı, ne yaptı sorularını her günün sonunda duymak mümkün.
> Ö3: Hep merak halindeler, fakat bunu çok sık tekrarlamamızı, durmadan ona açıklama yapmamızı isteyen de var.
> Ö2: Sabah derse gireceğiz mesela, kapıda bir şey sorucaktım diyen eksik olmuyor.

Ö3: Geri bildirim meselesinde sen hallet işte sürekli bana rapor verme diyen de var. Hergün arayıp bugün nasıldı diye konuşmak isteyen de değişiyor.
Ö4: Sürekli geri bildirim isteyende var. Çocuğunun durumunu bilip zorlamayan da.

"Disiplin Kazandırılması" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

Ö3: Kendi sağlayamadıkları disiplini sizden bekliyorlar. Eti senin kemiği benim. Sen gereken disiplin ver, görüşü var.
Ö4: Veliler çocuklarının düzenli olmasını istiyor, bunu sağlamamız yönünde bir talep var. .
Ö1: Akran ilişkilerini iyi sağlamamız bekleniyor. Çocuklar arasındaki sorunu çözeceksin. Sen çözeceksin. Ailede sorun yok. Disiplin istemiyor. Çocuğa baskı görüyorlar.
Ö5: Sürekli ilgi, itina, özen istiyorlar. Özele bu yüzden gönderiyor zaten. Disiplini de çok istemiyorlar. Daha çocuk baskı yapmama düşüncesi var. Sürekli sevilsin .
Ö2: Disiplin vermeden nitelikli bir eğitim olsun istiyorlar. Her şeyi vereceksin ama çocuğa kural koymayacaksın. Kimisi de kendi koyamadığı kuralı senden bekliyor. Sürekli çocuğa ne yapması gerektiğini bildirmemi isteyen mesajlar alabiliyorum.

Eğitim felsefesi'nde de bu konuda ortaya konan görüşler mevcuttur. Kant (2009) çocukların öncelikle itaat etmeyi öğrenmek için okula gönderilmesi gerektiğini öne sürerken; Russell (akt. Yılmaz, 2001), farklı bir bakış açısıyla, okullarda boyun eğmeye karşı direnişin çocukları savaşa yatkın hale getireceğini ifade eder. Tolstoy (akt. Karataş, 2015) bilişsel ve duyuşsal yönden olgunluğa vurgu yaparak, okulda müdahale yapılmamasının çocuğu istediği eğitime yaklaştıracağını ve istemediğinden kaçınacağını ifade etmiştir. Dewey (akt. Öztürk, 2011) yaptırımlarla iç disiplin olmadığını, sessizliğin yapay bir gösterge olduğunu; odak noktası olarak çocuğun gerçek doğası benimsenmiştir.

Öğretmenlerin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşıladığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşıladığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12

Öğretmenlerin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşıladığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Devlet	Akademik başarı	*Ö1: Akademik başarı istiyorlar. Bu konuda çalışma yapılıyor.*	3	30
	İlgi gösterilmesi	*Ö2: Okul dışında her birine aynı mesafede olduğumu ve hiç biri ile ikili ilişkiler yürütmeyeceğimi söylerim. Bu tür samimiyetlerin hem kendi çocukları hem diğer çocuklar açısından sonuçlarını anlatırım. Çocuklarla ilgili her tür sorunda bana ulaşabileceklerini ancak özel ilişkiler kurmayacağımızı belirtirim.*	1	10
	Sosyal–Kültürel Etkinliklere Katılım	*Ö2: Gerektiği gibi yapılıyor.*	3	30
	Geribildirim verilmesi	*Ö4: Benim öncelikli görevim öğrencilerimin beklentilerini karşılamak. Veli beklentisi ikinci planda. Ancak düzenli geri bildirimlerle velilerin de beklentilerini karşılamaya çalışıyorum.*	*1*	10
	Toplam Görüş		*5*	50
Özel	Akademik başarı	*Ö4: Akademik eğitime etkili çalışırım. Sorunlarını bilirim. Ona göre davranırım. Oyunla çok aktivite yaparım. Akran ilişkilerini gözetirim.*	3	30
	İlgi gösterilmesi	*Ö2: Hepsini karşılamak mümkün değil. Beklentiler sınırsız. Programı hakkıyla uyguluyoruz. Duygusal gelişimi daha çok rehberliğe yönlendiriyoruz. Bizim sınıfta gösterdiğimiz sevgi, ilgi. Çocuğu örseleyecek bir şey yapmıyorum.*	3	30
	Sosyal –Kültürel etkinliklere Katılım	*Ö1: Azamisi karşılanıyor. Oyun var, gezi var. İlgi sevgi var. Ama yine de memnun olmayan var. Sürekli yetersizsin. Zenginlerle çalışmak zor.*	4	40
	Toplam görüş		10	100
	Genel Toplam		15	2,7

Öğretmenin velilerin hangi beklentilerini karşıladığına ilişkin öğretmenler şu şekilde görüş bildirmişlerdir:

> Ö2: Velilerin beklentilerini karşılamayı değil de beklentilerini yönetmeyi tercih ediyorum. Onlarla başlangıçta açıkça konuşurum ve benden neler beklemeleri gerektiği konusunda anlaşma yaparım. Mesela çocukların her birinin farklı olduğunu ve onlara farklı görevler vereceğimi, hatta ödevlerinin bile zaman

zaman farklılaşacağını söylerim. Onların sınıf içindeki sorunlarına karışmamalarını, çözümü çocuklara bırakmalarını söylerim. Bu şekilde de uygulama yaparım. Hiçbir şekilde hediye kabul etmem. Bu şekilde aramızdaki ilişkileri belli kurallar çerçevesine koyduğumuz zaman onların da benden beklentileri makul seviyeye gelmiş bulunuyor. Benden beklentileri çocuklarının eğitimi üzerine oluyor. Görüşlerimi önemsiyorlar ve ileriki yıllarda bile, çocuklar mezun olduktan çok sonra herhangi bir konuda görüşlerimi almak için bana ulaşıyorlar. Ben bu duruma beklentileri yönetmek diyorum.
Ö3: Çocukla ilgili hem davranışsal hem de akademik açıdan mantıklı beklentilerini öğretmen-öğrenci-veli sınırlarını koruyarak karşılamaya çalışıyorum.
Ö3: Sınırsız beklentiye yetişmek mümkün değil. Bunu anlamak zorundalar.

2017 yılında MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Müdürlüğü tarafından yenilenilerek yayınlanan "Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri" dokümanında öğretmenden beklentilerin neler olduğu belirtilmiştir. Bu dokümanda meslekle ilgili gelişimi, mesleki değerleri, okul-aile ve toplumla olan ilişkileri, öğrenciyi bilme, öğrenme-öğretme süreçleri, öğrencilerin gelişimlerini izleme ve sonuç çıkarma ve öğretim programını bilme olmak üzere 6 tane yeterlilik sahası ve bu sahalarla ilişkili 31 alt-yeterlilik tespit edilmiştir (MEB, 2017).

Belgede bu niteliğe sahip öğretmenlerin yetiştirilmesinde öğretmen yetiştiren kurumlara büyük sorumluluk düştüğü bildirilmektedir. Öğretmenlerden de bu yeterlilikler çerçevesinde öz-değerlendirme yapmaları beklenmektedir. Böylece belirlenen hedefler doğrultusunda kendi mesleki gelişim planlarını yapabileceklerdir.

Koçyiğit, Erdem ve Eğmir (2010) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenler mesleğe ilişkin yeterliklerini yüksek düzeyde, kendilerini en olumlu olarak "tutum ve değerler" alanında ikinci olarak da "mesleki beceri" alanında değerlendirmektedirler. Öğretmenler "mesleki bilgi" alanındaki yeterliklerini ise diğer iki alana göre daha düşük algılamaktadırlar.

TED (2009) tarafından yapılan bir araştırmaya göre yeterliliklerin neler olduğunun sıralanması gerek öğretmen gerek öğrenci açısından anlamlı değildir. Çünkü önemli olan yeterliliklerin bilinmesi değil bunların uygulanmasını sağlayacak gerekli yapısal, ekonomik ve yönetsel altyapının oluşturularak gerekli düzenlemelerin yapılmasıdır.

Öğretmenlerin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşılamakta Zorlandığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin velilerin hangi beklentilerini karşılamakta zorlandığına ilişkin bulgu ve yorumlar Tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13

Öğretmenlerin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşılamakta Zorlandığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Devlet	Bütün öğrenci yeterliliklerinin öğretmenden beklenmesi	*Ö5: Bazı veliler bu sınıf düzeyinde sadece okulda öğrenilenlerin yeterli olduğuna inanıp ev ortamında çocuklarına gereken ilgiyi vermedikleri için görece geride kalan öğrencilerinin başarısızlıklarından bana hayıflanıyorlar.*	4	40
	Öğretmene nasıl yapması gerektiği konusunda müdahale edilmesi	*Ö2: Az önce belirttiğim gibi velilerin sınıf içindeki durumlara müdahale etme isteğini yerine getirmiyorum. Zaten başlangıçta bu kuralı koyduğumuz için bir süre sonra bu beklenti de kayboluyor.*	3	30
	Çocukların hazırbulunuşluğu ve yeterliliklerine rağmen başarı beklentisi	*Ö4: Öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyini es geçip hep başarılı olsun istiyorlar.*	3	30
	Toplam Görüş		10	5,5
Özel	Öğrencilerle her konuda ilgilenilmesi	*Ö2: Ailelerin gelir durumları çok yüksek olduğu için çocukların her türlü beklentileri aileleri tarafından karşılanıyor. Dolayısıyla öğretmenden de her türlü beklentilerin hemen karşılanması isteniyor. Tatmin düzeyleri çok yüksek olduğu için memnun edemiyorsunuz. Örneğin bir sosyal aktiviteye burun büküp çok sıkıcı diyebiliyor. Ya bir etkinlik ya bir gezi alasını görmüş. Seni beğenmiyor.*	3	30
	Geri dönüt beklentisi	*Ö1: Çok fazla arıyorlar. 24 saat mesai istiyor. Aradığında ulaşacak. Sorun var mı hemen dinleyeceksin, çözeceksin de. Peki hallederim diyeceksin. Benim yapabileceğim bir şey yok diyemezsin. O ne sorun bildiriyorsa sen çözeceksin. Aradım açmadın diyor. Özel okul. Müsait değilim desen olay büyüyor. Para verdi ya canını alacak. Her gün sorun bildiren var. Her şeyi sorun gören var. Evde çocuğun yüzüne bakmaz. Okulda atılan adım mesele. Çocuk işte. O bile takmıyor bu kadar. Unutuyor gidiyor. Aile ayakta çocuğum örselenirse diye..*	3	30
	Yüksek beklentiler	*Ö3: Eğitim süreç. Her gün sıçrama yaşayacak hali yok ki. Anlatamıyorsun bazılarına.*	3	30
	Toplam Görüş		9	5
	Genel Toplam		19	100

Araştırmaya katılan öğretmenler velilerin beklentileri çok fazla olmasının onları zor duruma soktuğunu söylemişlerdir. Beklenti çok fazla ve öğretmen yükümlülüklerinin çok ötesinde olduğu için karşılamakta zorlandıklarını dile getirmişlerdir. Öğrencinin herhangi bir konudaki başarısızlığından bütünüyle öğretmenin sorumlu tutulmasının onları çok zorladığını bildirmişlerdir.

"Öğretmenlerin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşılamakta Zorlandığı" teması altında görüş bildiren öğretmenler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> Ö1: Öğrencinin durumunu tam olarak anlatamıyoruz. Akademik başarı bütün öğrencilerle olmuyor. Test birincisiyse bizden iyisi yok. Değilse bizden kötüsü yok. Arkadaşlarıyla ilişkisi iyiyse sorun yok. Değilse neden çözmedin.
> Ö3: Öğretmeni her alana dahil etmeye çalışmalarını zorlamak olarak değil de doğru bulmuyorum. Çocuğuma özel ilgi göster, çok zeki fakat hareketli buna göre davranın gibi daha onlarca istek doğru değil. Çünkü öğretmen çocuğu zamanla tanır ve ona göre yön belirler. Öğretmene bilgi verilir fakat tarz ve şekil öğretmene aittir. Velinin tam da istediği gibi hareket etmek değil. Çünkü bir öğretmen çoğu zaman çocuğu çok iyi tanır ve ona göre bir yöntem belirler.
> Ö4: Yoksul öğrencilerin çoğunlukta olduğu bir bölgede çalışmam nedeniyle, çocukların malzeme ve beslenme ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanıyorum. Hepsi bize bakıyor.
> Ö3: Sürekli dönüt veremiyorum. Her gün ne diyeyim çocuk hakkında. Yaşıyor işte. Eğitim süreç. Hergün sıçrama yaşayacak hali yok ki. Anlatamıyorsun bazılarına. Bazılarına uyarıyorsun. Sen çocuğuma başarısız mı diyorsun diyor. Uyarmazsan etkinlikte niye başarılı değildi diyor. Okul ne işe yarıyor. Eğitememiş diyor. Özel okulda çocuğu size teslim edip her şeyiyle hazır geri almak istiyor.
> Ö4: Sürekli telefonlara cevap veremem. Bir de bir konu nasıl yapılacak diyorsam öyle olur. Biri diyor ben böyle yapsam, yok şu gün yapsam da bugün yapmasam. Ben böyle yapmasam, şöyle yapsam. Herkes ayrı bir taleple geliyor. Bunu karşılayamıyorum.
> Ö5: Bir öğretmen olarak kendi görevlerimi karşıladığımı düşünüyorum. Tabi ki çocuğu örselemeden eğitmek önemli. İlgili bir öğretmenim. Çocuk atlamam. Geri bildirimleri sıkıntı varsa sık veririm. Yoksa sürekli görüş bildirmem. Akademik eğitimde de sıkıntı yok. Ama bir şöyle yap derken diğeri yok öyle yapma diyor. Ya da ona öyle yaptın bana niye yapmadın diyor. Bireysel farklılıkları kabul etmiyor. Herkese göre davranamayacağını da anlamıyor. İşte O zaman işler sarpa sarıyor. Bunları karşılayamam.

Türk Eğitim Derneği (2009) tarafından yapılan alan araştırmasının sonuçlarına göre öğretmenlerin yıllık gelirleri uluslararası ortalamalardan %50 daha az olup sınıflarda etkili bir eğitim-öğretimi engelleyecek ölçüde kalabalıktır. Öğretmenlerin çoğu öğrencilerine ev çalışması ve sınıfın dışında yapacakları çalışmaları verirken yalnızca öğretmen kılavuz kitabında yer alan çalışma ve ödevleri kullanmaktadır. Öğretmenler bu çalışmaları hazırlarken bireysel farklılıkları, başarı seviyeleri ve çevre

şartları gibi faktörleri göz önünde bulundurarak uyarlama yapmazlar. Dolayısıyla veliler okulda alınan eğitimin çocukları için yeterli olmadığını düşünerek ek eğitim almalarını istemektedirler. Velilere göre, okulun organize ettiği ders dışı aktiviteler de yeterli değildir.

Öğretmenlerin Velilerin Beklentilerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin Velilerin Beklentilerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgu ve Yorumlar Tablo 14'de verilmiştir.

Tablo 14

Öğretmenlerin Velilerin Beklentilerine ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzdelik dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Devlet	Beklentileri anlayışla karşılama	*Ö2: Onları çok haksız görmüyorum. Onlar anne baba olarak çocukları için en iyi gördükleri şeyleri istiyorlar. Beklentilerinin oluşumunda biz öğretmenlerin tavrı da etkilidir. Eğer onların beklentilerini karşılamayı değil yönetmeyi seçersek sorun yaşamayız ya da sorunları daha kolay çözeriz.*	*5*	50
	Toplam Görüş		5	50
Özel	Sınırsız beklenti	*Ö1: Bizi robot olarak görüyorlar. Bir çocuğun yetişmesinde her türlü donanımı sağlamakla yükümlüyüz. Yapamıyorsan öğretmen olmasaydın diyor. Olduysan yapacaksın. Akademik başarı sağla. Sosyal ortamını düzenle. Derdini dinle. Disipline karışma. Benim çocuğumun disiplini sana kalmamış. Orda öğretmenlik bitiyor.*	5	50
	Toplam görüş		10	2,7
	Genel Toplam		20	100

Araştırmaya katılan öğretmenler arasında devlet okulu öğretmenleri velilerin çocuklarıyla ilgili en iyi olanı beklemelerini anlaşılabilir bulurken, özel okul velileri sınırsız beklenti içerisinde olmalarının sıkıntı yarattığını belirtmişlerdir. Bu tema altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

Ö1: Çocukları oldukları gibi kabul etmeleri. Akademik başarı ön planda olmamalı.
Ö3: Beklenti elbette olacaktır. Önemli olan doğruyu, uygun olanı, mantıklı olanı sunmaktır. Beklentiler gerçekten önem arz ediyorsa işbirliği de önemli diye düşünüyorum.
Ö4: Aile olarak çocukları için en iyini istemelerini haklı buluyorum.
V5: Gereken ilgiyi ev ortamında da gösteren velilerimi haklı buluyor. Sorumluluğu sadece öğretmene atan velilerin ise beklentilerini haksız buluyorum.
Ö2: Hemen öğretmeni sorumlu görürler. Ne istiyorlarsa yapmamız için baskıya başlarlar. Okul dışında görüşürüz den okuldan attırmaya kadar giden tehditler…Çocukları kendi kontrolünde değilse feci takipçi oluyorlar. Okulda ne yapılıyor diye. Öğretmen işini bilir diyemiyor. Genel bir güvensizlik duygusu tabi okula karşı. Her yerde var. Ama özelde parasının karşılığını fazla fazla almak istiyor. Daha bir takipçi davranıyorlar.
Ö4: Hep beklenti içinde olmaları sıkıntı. Ya standartlar belli. Öğretmende yapıyor işte. Çocuğun çapı da belli.
Ö5: Beklenti içindeler çok. Çok fazla beklentileri var. Şartlar belli çocuğun kapasitesi belli. Yapılacak olan da yapılıyor zaten. Çok da ne istediklerini bilmiyorlar. Çocuklarıyla ilgili hiçbir şeyi atlamak istemezken kafaları karışıyor. Bir sürü şey istiyorlar. Bizim bunu karşılamamızı geçtim, çocuk hangisini yetişsin. Piyano çalsın. Gitarı da çalsın.

TED(2009), yaptığı araştırmayla ülkemizde öğretmen yetiştirme ve mesleğe yerleştirme sorunlarını geçici çözümlerle organize etmeye çabalamaktadır. Öğretmen yetiştiren programlar bir bulmacadan farksızdır. Öğretmen yetiştirirken tutarlı politikaların uygulanmaması nitelikli öğretmen yetişmesi yönünde ciddi bir engel oluşturmaktadır. Üniversitelerin öğretmen yetiştiren programlarında da standart bir eğitim oluşturma söz konusu değildir. Öğretmenlerin yeterliliklerinin neler olduğunun belirlenmesinde de ülkemiz oldukça geri kalmıştır.

Velilerin Karşılanamayan Beklentiler Karşısında Öğretmene Ne Gibi Tepkiler Verdiğine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Velilerin Karşılanamayan Beklentiler Karşısında Öğretmene Ne Gibi Tepkiler Verdiğine İlişkin Bulgu ve Yorumlar Tablo 15'de verilmiştir.

Tablo 15

Velilerin Karşılanamayan Beklentiler Karşısında Öğretmene Ne Gibi Tepkiler Verdiğine ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzdelik dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Devlet	Şikayet edilmesi	*Ö1: Şikayet ediyorlar. Çok söyleniyorlar.*	*4*	40
	Okul idaresiyle görüşme	*Ö2: Ben öğretmenliğime güveniyorum. Okul idaresi de beni bilir. O yüzden kenara çekilip süreci izlerim. Veliyle çatışmaya girmem. Gereği budur. Derim o kadar.*	*1*	10
	Toplam Görüş		5	2,7
Özel	Şikayet edilmesi	*Ö4: Hemen idareye giderler. İlla olacak. Bazıları geri adım atar. Karşılarına almamaya çalışırlar.*	2	20
	Okul idaresiyle görüşme	*Ö1: Hemen olay çıkar. Sen görürsün diye. Müdüre giderler. Ticari hesap var tabi.*	3	30
	Toplam görüş		5	2,7
	Genel Toplam		10	100

"Velilerin Karşılanamayan Beklentiler Karşısında Öğretmene Ne Gibi Tepkiler" teması altında görüş bildiren veliler şu görüşleri dile getirmişlerdir:

> Ö2: Karşımızdakiler insan ve her birinin farklı bir yaşam öyküsü var. Veliler genellemesi ile hepsini birer madde olarak görüp şöyle bir kimyasalla karşılaşınca nasıl tepkime yaşarlar demek gibi oluyor. Her insan farklı tepkiler göstermekle birlikte beklentinin durumuna göre öğretmeni suçlayıcı bir tavır alabiliyorlar. Sınıf değiştirmek okul değiştirmek gibi sonuçlar ortaya çıkabiliyor.
> Ö3: İlk iş olarak hemen şikayete yönelebiliyorlar, saygı sınırlarını aşıp mesaj gönderebiliyorlar, sınıfta sadece kendileri olduğunu düşünüp bencil davranıp sorun yaratabiliyorlar.
> Ö4: Genel olarak üzüldüklerini dile getiriyorlar.
> Ö5: Ben çok polemiğe girmem. Biraz surat büküp arkamdan konuşabiliyor olabilirler ama yüz yüze çok sıkıntı yaşamadım. Mülayim davranıyorum. Şikayet de almadım. Olamayacak olana yok demiyorum. Elimizden geleni yaparız diyorum. Gelmiyorsa o da sesini çıkaramıyor. Ne desin. Şansına küsüyor. Daha iyi bir öğretmen olsaydı diye hayıflanıyor olabilirler. Ama bunları içlerinden yapıyorlar. Yüz yüze gelen yok.

Appelbaum(2009), zor velileri; çok sık şikayet eden, fikirleri ile çelişen düşünceleri duymak istemeyen, kendi yöntemlerinin en iyi yöntem olduğuna inanan, bir konu hakkında her şeyi biliyormuş gibi davranan, öğretmenlerin yaptığı hiçbir şeyi yeterli bulmayıp her zaman daha fazlasını isteyen, çabuk öfkelenen kişiler olarak tanımlamaktadır. Seligman (2000) ise zor velileri özelliklerine göre; düşman veliler,

aşırı endişeli veliler, profesyonel veliler, bağımlı veliler, aşırı yardımsever veliler, ihmalkar veliler ve hasta veliler olarak yedi gruba ayırmıştır. McEwan (2005), iletişim kopukluğunun, çocuğa önyargılı davranılmasının, etiketlenmenin, kaba davranışın, yalan söylemenin, veli üzerinde otorite kurma çabasının velileri öfkelendirdiğini belirtmiştir.

Koç (2020), araştırmanın sonuçlarına göre öğretmene öfkelenen veliler en çok çocukları haksızlığa uğradığında, dışlandığında, öğretmenleri tarafından gereken ilgiyi görmediğinde, akran zorbalığına maruz kaldığını düşündüklerinde sinirlenmekte veya üzülmektedirler. Aynı araştırmada öğretmenler kızgın veya üzgün velilerin en çok bu durumu önce beden dillerine yansıttıklarını, daha sonra seslerini yükselttiklerini, hesap sormaya veya öğretmeni tehdit etmeye yönelebildiklerini ortaya koymuştur.

Okul Yöneticilerinin Veli Beklentilerini Karşılama Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde velilerin, okul müdüründen beklentilerin neler olduğu ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgu ve yorumlar yer almaktadır.

Velilerin Okul Yöneticisinden Beklentilerinin Neler Olduğuna Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Velilerin Okul Yöneticisinden Beklentilerinin Neler Olduğuna Yönelik Bulgu ve Yorumlar Tablo 16'de verilmiştir.

Tablo 16

Velilerin Okul Yöneticisinden Beklentilerinin Neler Olduğuna Yönelik Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Devlet	Akademik başarı	*Y1: Öncelikle, velilerin sosyo-ekonomik durumlarıyla akademik beklenti anlayışları arasında belirgin bir bağlantı olduğunu belirtmek gerekir. Dolayısıyla okulun bulunduğu bölge velilerinin okul ve/veya okul yöneticisinden beklentisi de bu doğrultuda şekilleniyor. Benim bulunduğum bölgede okulun isminin olumlu olarak yayılması ve bölge velilerinin sosyo ekonomik düzeyinin orta ve üst seviyede olmasına paralel olarak akademik başarı beklentileri de üst düzeydedir. Düzenli aralıklarla "deneme sınavı" vb. ölçme araçlarıyla değerlendirmeler talep etmektedirler.*	5	50

(Devam ediyor)

Tablo 16 (Devam)

Velilerin Okul Yöneticisinden Beklentilerinin Neler Olduğuna Yönelik Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

	Temalar	*Görüşler*	f	%
	İlgi gösterilmesi	*Y1: Öğrencilerin bireysel özellikleri kendi içerisinde değişkenlik gösterdiği gibi bulundukları öğretim kademesine göre de farklılaşmaktadır. Buna göre de her kademedeki velilerin beklentileri de değişmektedir. 1. sınıf velisinin beklentisiyle 4. Sınıf velilerinin öğrencilere karşı ilgi beklentileri arasında keskin farklılıklar var. Örneğin; 1. Sınıf velileri öğrencilere yaklaşımımızda daha kucaklayıcı ve yumuşak ses tonları kullanmamızı isterlerken, 4. Sınıf velileri daha disipline bir tavır takınmamızı istemektedirler. Çünkü onlara göre ergenliğe giren öğrenci düzeylerinde kurallara uymamak aynı zamanda evlerindeki iletişimi de bozmaktadır.*	3	30
	Sosyal–Kültürel Etkinliklere Katılım	*Y1: Veliler okul, ilçe ve il düzeylerinde yapılan akademik, sosyal ve kültürel yarışmalardan bilgi sahibi olmak istediklerini bu konuda bir yönetici olarak tarafımdan neler yapıldığını haklı olarak öğrenmeyi talep etmektedirler. Örneğin; Her yıl düzenlenen "Geleneksel Çocuk Oyunları" adlı yarışmayı düzenli olarak takip etmemizden dolayı okul genelindeki birçok öğrenciye ulaşma zorunluluğumuz ortaya çıktı. Çünkü veliler sürekli aynı öğrencilerin değil, kendi çocuklarının da yarışmalarda görev almasını talep etmektedirler.*	3	30
	Geribildirim verilmesi	*Y3: Bir sorun bildirdiklerinde sonuçlanan kadar sürekli haber vermemizi ve mutlaka olumlu sonuçlanmasını bekliyorlar. Olumsuzsa ilgilenilmedi olarak algılıyorlar.*	3	30
	Disiplin kazandırılması	*Y2: Hem evde kazanması gereken hem de okulda kazanması gereken disiplin davranışlarının tamamını bazen okuldan bekliyorlar. Derslerini düzgün yapsın, ödevler zamanında yapılsın, düzenli bir çocuk olsun vb. davranışları kazanmalarını bekliyorlar.*	2	20
	Toplam Görüş		11	6,1
Özel	Akademik başarı	*Y1: Öğretmen akademik yetersizlik gösteriyorsa bunu telafi edecek şekilde davranmalıyız. Öğretmende sağlayamadığını sizin sağlamanızı bekliyorlar.*	3	30
	İlgi gösterilmesi	*Y2: Çocukların bütün özellikleriyle tanınıp ona göre davranılmasını isterler.*	4	40
	Sosyal – Kültürel Etkinliklere Katılım	*Y3: Sosyal-kültürel faaliyetlerin gelişimlerine uygun bir şekilde düzenlenmesini isterler.*	3	30

(Devam ediyor)

Tablo 16 (Devam)

Velilerin Okul Yöneticisinden Beklentilerinin Neler Olduğuna Yönelik Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

Temalar	Görüşler	*f*	%
Disiplin kazandırılması	*Y5: Sorunları iletişimle çözmemizi, disiplin konusunda ölçülü olmamızı bekliyorlar.*	3	30
Toplam görüş		21	11,6
Genel Toplam		38	100

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin hepsi velilerin yüksek akademik başarı beklentisi içinde olduklarını belirtmişlerdir. "Akademik başarı" teması altında görüş bildiren okul yöneticileri şunları söylemişlerdir:

> Y2: Velilerin sınav sonuçlarının yüksek olmasını ve bir üst öğrenime giderken iyi bir okula yerleşmesini istiyorlar.
> Y3: Veliler öncelikle nitelikli eğitim sonrasında akademik başarıyı getirecek öğretim faaliyetleri beklentisi içerisindedir.
> Y2: Akademik olarak sürekli denetim halinde olmamızı bekliyorlar. Eğer öğrenci başarısında bu anlamda sorun varsa hemen gereken tedbirlerin alınmasını istiyorlar.

Müdürlerden beklenen sadece yönetici değil, aynı zamanda eğitimi yönlendiren ve geliştiren bir lider olmaktır. Bu anlamda öğretimsel liderlik, okulda öğrenci başarısını artırmak için müdürün kendine gösterdiği veya başkaları tarafından gösterilmesini sağladığı davranışlar olarak ifade edilmektedir (Balyer, Gündüz, 2013). Cotton (2003) yaptığı bir çalışmada, okulun müfredatıyla ilgili bilgili ve ilgili müdürlerin, bu özelliklere sahip olmayanlara göre öğrenci başarısı açısından daha başarılı sonuçlar elde ettiğini bulmuştur. Quinn (2002) yaptığı bir çalışmada müdürün öğrencilerin akademik başarılarına önemli katkılar sağladığı sonucuna varmıştır. Müdürler kaynak sağlayarak, öğretimi destekleyerek, sağlıklı iletişim kurarak ve gözle görülür şekilde öğretmenleri ve öğrencileri olumlu yönde etkiler.

"İlgi gösterilmesi" teması altında görüş bildiren okul yöneticileri şunları söylemişlerdir:

> Y4: Öğrencilerine karşı hep nazik ve onları zorlamadan ceza vermeden sürekli onların sorunlarıyla ilgilenilmesini istiyorlar. Bazen bu durum aile içindeki sorumlulukların da okuldan beklenmesine kadar gidebiliyor.
> Y2: Öğrencinin duyuşsal gelişimine de hakim olmamız bekleniyor.

"Sosyal- kültürel etkinliklere katılım" teması altında görüş bildiren okul yöneticileri şunları söylemişlerdir:

Y3: Özellikle son yıllarda veliler çocuklarının sosyal etkinliklere katılımını destekleme eğilimindedir. Veliler öğrencilerin sosyal gelişiminden çok akademik gelişimlerini takip etmeye çalışıyor. Öğrencilerini sadece derslerden aldıkları notlar üzerinden değerlendiriyorlar. Çocukların toplum içerisinde gelişimini etkileyecek sosyal gelişimleri çok fazla sorgulanan bir durum değil.
Y2: Her veli kendi çocuğunun tüm etkinliklerde görmek istiyor. Ancak bunun için üzerine düşenleri bazen tam olarak yapmayabiliyor.

Louis ve Kruse'ye (1995) göre sınıf-dışı faaliyetler sınıf faaliyetleri kadar önemlidir ve bunun okulun yeniden yapılandırılması, mesleki ilerleme ve öğrencilerin öğrenmeleri üzerinde olumlu etkileri vardır. California Eğitim Bakanlığı (1995)'nın belirttiğine göre bir okulu güvenli yapan unsurlar kültür, sanat, spor gibi sosyal-kültürel faaliyetler düzenlemesi ve bireysel ve psikolojik rehberlik hizmeti vermesidir.

"Geri bildirim" teması altında görüş bildiren okul yöneticileri şunları söylemişlerdir:

Y4: Sorun bildirdiklerinde mutlaka çözmüş olarak geri bildirimde bulunmamızı bekliyorlar. Sonuç olumsuzsa geri bildirim verilmemiş hissindeler. Mutlaka sonuç bekliyorlar. Yönetici olarak istersen çözersin diye düşünüyorlar.
Y2: Teknolojinin de gelişmesiyle her konuda hızlı bir şekilde bilgi almak istiyorlar. Çözümüyle birlikte gelmemizi de bekliyorlar tabi. Sadece biz şu sorunu şöyle çözeceğiz. Merak etmeyin dememizi bekliyorlar.

"Disiplin kazandırma" teması altında görüş bildiren okul yöneticileri şunları söylemişlerdir:

Y4: Ailede kazanması gereken terbiye sağlanamıyor. Aynı disiplinsiz davranışı okulda gösterince okul disiplini sağlayamadı oluyor.
Y1: Bu soruya da cevap olması bakımından 1.2 nin cevabı kullanılabilir. Ayrıca Okul yönetimi ve öğretmenler olarak bizlerin okul ve çevresindeki tavır ve davranışları, kılık ve kıyafet ve konuşma biçimleri öğrenciler ve veliler tarafından çok dikkatli izlenmektedir. Bu nedenle de ben genellikle öğretmen kurul toplantılarında bu konuları gündeme getirmekteyim. Kısacası bana göre en iyi müfettiş grubu öğrencilerdir.
Y3: Bazı velilerin bu beklentisi olsa da, büyük çoğunluğu disiplinli çalışma ve öğrencinin düzeni hususunda öncelikli bir istek olarak değerlendirilmiyor. Öğrenci akademik başarısı üzerinden değerlendiriliyor. Okullarda öğretmen ve yöneticilerin yetkileri tırpanlanmış durumda. Bu husus öğrencilerin de dikkatini çekiyor. Öğretmen ve yöneticiler öğrencilerin disiplinli çalışması hususunda söz söyleme ya da davranış geliştirme konusunda çaresiz durumdalar.
Y1: Disiplin sağlanması kesinlikle bekleniyor. Ama bunu öğrenciyi ikna ederek yapmamızı bekliyorlar.
Y2: Öğrenciye sorumluluk bilinci kazandırarak disiplinli olmasını sağlamamızı bekliyorlar.

Dönmez ve Güven (2001)'in yaptıkları çalışmada okulda disiplinle ilgili uygulamaların %52,1'i kısmen yeterli, %21.3'ü ise yetersizdir. Kadel vd. (1999) çalışmalarında yaratıcı bir okul ve başarılı öğrenciler için güvenli ve disiplinli bir öğrenme ortamının oluşturulması gerektiğini belirtmişlerdir.

Okul Yöneticisinin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşıladığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Okul Yöneticisinin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşıladığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17

Okul Yöneticisinin Velilerin Hangi Beklentileri Karşıladığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Devlet	Beklentileri anlayışla karşılama	*Y2: Onları çok haksız görmüyorum. Onlar anne baba olarak çocukları için en iyi gördükleri şeyleri istiyorlar. Beklentilerinin oluşumunda biz öğretmenlerin tavrı da etkilidir. Eğer onların beklentilerini karşılamayı değil yönetmeyi seçersek sorun yaşamayız ya da sorunları daha kolay çözeriz.*	*5*	50
	Toplam Görüş		5	50
Özel	Sınırsız beklenti	*Y1: Bizi robot olarak görüyorlar. Bir çocuğun yetişmesinde her türlü donanımı sağlamakla yükümlüyüz. Yapamıyorsan öğretmen olmasaydın diyor. Olduysan yapacaksın. Akademik başarı sağla. Sosyal ortamını düzenle. Derdini dinle. Disipline karışma. Benim çocuğumun disiplini sana kalmamış. Orda öğretmenlik bitiyor.*	5	50
	Toplam görüş		10	5,5
	Genel Toplam		20	100

Bu tema altında görüş bildiren veliler şunları söylemişlerdir**.**

> Y1: Bu konudaki en net cevabım şudur: Yasa ve mevzuat benim ne kadar risk almama müsaade ediyorsa öğrenci, veli ve öğretmen lehine o kadar beklentileri karşılamaya çalışmayı doğru bulmaktayım. Tabi ki doğru beklentiler olduğu sürece.
> Y2: Velilerin öğrencilerle ilgili izin, öğretmenlerle görüşme, ders durumları gibi konularla ilgili konuşuluyor.
> Y3: Öğrenci hakkında geri bildirim yapılıyor. Öğrenciyi tanımaları konusunda yardımcı olunuyor, fiziksel imkanlar olarak veli beklentilerini genelde karşılayabiliyoruz
> Y4: Aslında beklentilerin çoğu karşılanamıyor. Okul bütçesi olmaması nedeniyle imkanlarımız çok kısıtlı. İhtiyaç duyulan fotokopileri bile velinin okula bağışladığı paralardan karşılıyoruz. Bu açıdan değerlendirildiğinde nitelikli eşit eğitim beklentisi kısmen karşılanmış oluyor. Anayasaya dayalı eşit eğitim imkanına erişim okullar hatta şubeler arasında bile çok fazla.
> Y1: Biz özel okul olarak beklentinin farkında olarak hareket ediyoruz zaten. Buraya okul temiz olsun, çocuk özen görsün, çok yönlü eğitim alsın diye geliyorlar. Bunlarda karşılanıyor zaten.
> Y2: Okul öğretmenlerimizin özellikle sınıf rehber öğretmenlerimizin zaten düzenli olarak gerçekleştirdikleri veli görüşme saatlerinde geri bildirimler yapılmaktadır. Ayrıca Okul Rehberlik Servisimiz bizim okulun en önemli birimidir. Burada da öğrencilerin bireysel gelişim dosyaları çok boyutlu olarak tutulmakta ve düzenli aralıklarla Rehberlik Servisimizle yaptığımız toplantılarda değerlendirme ve velilere yönelik bilgilendirme çalışmaları planlanmakta ve uygulanmaktadır. Örneğin; yazılı veya sözlü sınavlarda aldığı notlar konusunda yeterli başarıyı göstermediği tespiti yapılan bir öğrenciyle ilgili öncelikle ders, sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin yer aldığı bir toplantıda öğrencinin durumu değerlendirilir. Sonra okul yönetiminin onayıyla veliyle ikinci bir değerlendirme sürecinden sonra öğrenci ile görüşme gerçekleştirilir. Atılacak adımlar belirlenir.
> Y4: Okulun disiplin ortamı, her şeyin yerli yerinde olması zaten çocuklarında belli bir düzen ve disiplin içerisinde hareket etmesini sağlıyor. Okulun birimleri de üzerine düşen görevleri yerine getiriyor. Eşgüdümlü bir çalışma söz konusu.

Ağaoğlu, Altınkur, Yılmaz ve Karaköse (2012) tarafından yapılan araştırmaya göre okul yöneticilerinin kendilerini en çok yeterli gördükleri konular velilerde iletişim kurabilme-verimli çalışma, örgüt yönetimini etkili bir biçimde sağlama, eğitim programını ve ortamlarını yönetebilme, mesleğe hizmet ve yeterli bir okul binası ve çevresi hazırlamaktır.

Aslanargun ve Bozkurt(2012)'un yaptığı araştırmaya göre okul yöneticileri yönetim dendiğinde daha çok okulun sahip olduğu kaynaklarla okulun nasıl yönetilebileceğini düşünmeyi anlamakta, madde kaynaklarını insan kaynaklarından daha çok düşünmek zorunda olduklarını düşünmektedirler.

Okul Yöneticisinin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşılamakta Zorlandığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Okul Yöneticisinin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşılamakta Zorlandığına İlişkin Bulgu ve Yorumlar Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18

Okul Yöneticisinin Velilerin Hangi Beklentileri Karşılamakta Zorlandığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Devlet	Temizlik	*Y1: Velilerin tamamı okulun temizliği konusunda beklentilerini en üst noktada tutmaktadırlar. Ancak okulumuz bir devlet okulu olduğu için çoğunlukla velilerin maddi desteği sayesinde temizlik giderlerini karşılamaktadır. Kısacası okulların bir temizlik bütçesi yoktur. Bir çok devlet okuluna göre gerçekten temiz ve düzenli olmasına karşın veliler bir örnek bularak temizlik konusunda eleştirebilmektedirler. Bu konuda zaman zaman zorlanmalar yaşamaktayız.*	*3*	50
	Akademik beklenti	*Y3: Akademik başarılar ve sosyal ve sportif ve sanatsal alanlarda yeterince beklentiler karşılanamayabiliyor.*	*2*	20
	Toplam Görüş		5	50
Özel	Sınıf içi sorunların çözülmesi	*Y2: Öğretmenle ilişkileri karşılamakta zorlanıyoruz. Onlarla çözemedikleri sorunu biz halledelim istiyorlar.*	5	50
	Toplam görüş		10	5,5
	Genel Toplam		20	100

"Okul Yöneticisinin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşılamakta Zorlandığına İlişkin" görüş bildiren veliler şunları söylemişlerdir:

> Y4: Sorun varsa mutlaka çözülmeli. Yönetici olarak istersen çözersin diye düşünüyorlar. Eğer çözemezsen ilgilenmemişsin, dikkate almamışsın düşüncesine giriyorlar.
> Y3: Genel olarak eğitim ve okuldan beklentilerini okul yöneticisinin sağlamasını bekliyorlar. Bizim böyle bir yetki ve sorumluluğumuz yok tabi.

Balyer ve Gündüz (2013) yapılan araştırmaya sonuçlarına göre müdürlerin öğrencilerin akademik başarısına etkisi "az düzeyinde" bulunmuştur. Aynı araştırmada

öğretmenlerde okul yöneticilerinin, öğretmenin öğrencileri üzerindeki akademik başarısını algılamalarının düşük düzeyde olduğunu ortaya koymuşlardır.

Aslanargun ve Bozkurt (2012) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre okul yöneticilerinin okulu yönetirken karşı karşıya kaldığı sıkıntılar, ebeveynlik eksikliği, iletişim noksanlığı, yardımcı personel eksikliği, hijyen, ısınma, öğretmen ve ekipman noksanlığı, yetersiz planlama öğretim konusunda, okul-aile birliklerinin yeterli derecede faaliyet gösterememesi ve okul gelirlerinin yetersizliğidir. Aynı çalışmada okul müdürleri sorunun kaynağına inme, danışma, görev atama, işbirliği içinde olma, deneyimlerden yararlanma, kişiye göre yönetimi sergileme ve örgütün hiyerarşisini anımsatma gibi yöntemleri denediklerini belirtmişlerdir.

Okul Yöneticisinin Velilerin Beklentilerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Okul Yöneticisinin Velilerin Beklentilerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgu ve Yorumlar Tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19

Okul Yöneticisinin Velilerin Beklentilerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Frekans ve Yüzdelik dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Devlet	Beklentilerin uygunsuzluğu	*Y2: Velilerin istekleri ile ilgili uygun olanlar istekleri doğrultusunda yapılır. Uygun olmayanlar nedenleri açıklanarak veli ikna edilir.*	*3*	50
	Toplam Görüş		3	30
Özel	Beklentilerin Haklılığı	*Y4: Veliler haklı olarak çocuklarının en iyi şartlarda çocuklarının eğitim almasını istiyor. Çocuğunun üstün yararını düşünüyor. Devlet olarak bu şartların 18 milyon 240 bin öğrenci için eşitlenmesi gerekiyor.*	4	40
	Toplam görüş		4	40
	Genel Toplam		7	100

"Okul Yöneticisinin Velilerin Beklentilerine İlişkin Görüşlerine Yönelik" görüş bildiren veliler şunları söylemişlerdir.

Y3: Velilerin bazı beklentilerini makul karşılamakla birlikte bazen beklentilerinin çocuklarının durumu ile doğru orantılı olmadığını görüyorum. Ayrıca beklentilerinin karşılanmasına yönelik kendilerinin de her zaman destek olmak konusunda pek istekli olmadıklarını görüyorum.
Y1: Velilerin beklentileri ortaktır. Bunlar; çocukların güvenliği, okulun temizliği, öğrencilerin akademik başarıları, öğretmenlerin niteliği, Okulun kendilerini para makinesi olarak görmemesi gerektiği gibi…

Ada ve Albez'in (2018) araştırmasına göre okul müdürleri ve öğretmenler tarafından dile getirilen en büyük iki sorun velilerin hem okulun hem öğrencinin sorunlarına karşı ilgisiz kalması ve yapılan toplantılara hem katılmamaları hem de bu toplantılarda yeterince bilinçli hareket edilmemesidir.

Tunç, İnaldı, Öksüz, Çal(2013) yaptıkları araştırmada okul müdürlerinin eğitim sürecinde başarı sağlayabilmesi için, velilerin çocuklarına ve okula karşı yükümlülükler edinmesi gerektiğini ortaya koymuşlardır.

Velilerin Karşılanamayan Beklentiler Karşısında Okul Yöneticisine Ne Gibi Tepkiler Verdiğine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Velilerin Karşılanamayan Beklentiler Karşısında Okul Yöneticisine Ne Gibi Tepkiler Verdiğine İlişkin Bulgu ve Yorumlar Tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 20

Velilerin Karşılanamayan Beklentiler Karşısında Okul Yöneticisine Ne Gibi Tepkiler Verdiğine İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik dağılımları

	Temalar	Görüşler	*f*	%
Devlet	Tepkilerin Farklılığı	*Y1: Bu konuda tepkiler değişkenlik göstermektedir. Durumu müsait olan bazı veliler okul değişikliği yapmakta, bazıları okul aile birliği vb. toplantılarda tepkilerini göstermektedirler.*	*4*	40
	Toplam Görüş		4	40
Özel	Tepkilerin Farklılığı	*Y2: Sakin sakin sonuç almaya çalışan derdini doğru anlatan da var. Karşılayacaksınız yoksa gereğini yaparım diye tehditlerde oluyor. Özel olunca mutlaka tatmin olmak istiyorlar.*	5	50
	Toplam görüş		10	100
	Genel Toplam		20	100

Velilerin Karşılanamayan Beklentiler Karşısında Okul Yöneticisine Ne Gibi Tepkiler Verdiğine İlişkin görüşte bulunan okul yöneticileri şunları söylemişlerdir:

> Y3: Şikayet, dedikodu, ve zaman zaman da yüz yüze tartışmalar yaşanmaktadır. Çocuğun okuldan alınması da gerçekleşebilmektedir.
> Y4: Aynı şehrin bir okulunda beklentiler karşılanırken diğer okulunda karşılanmaması velilerin okula öğretmene ve yöneticiye tepki göstermesine neden oluyor. Bu tepkiler şiddet eğilimine kadar ilerleyebiliyor. ve okul beklentiyi karşılayamadığı için eğitim kalitesi de düşüyor.
> Y3: Mutlaka çözüm istiyorlar. Çocuğu ertesi yıl okuldan alabiliyorlar. Okuldan bir kere rahatsız olmuşsa başka okula gitme eğilimleri var.

Aslanargun ve Bozkurt (2012), okul müdürlerinin problemin kaynağına inme, danışma, görev atama, işbirliği içinde olma, deneyimlerden yararlanma, kişiye göre yönetimi sergileme ve örgütsel hiyerarşiyi anımsatma gibi yöntemler denediklerini belirtmektedirler.

BÖLÜM 5

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulguları doğrultusunda elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

Sonuçlar

Aşağıda araştırma bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlar alt başlıklar hâlinde sunulmuştur.

Velilerin okuldan beklentilerine ilişkin sonuçlar

- Veliler okuldan çocuklarının ileride iyi bir meslek sahibi olarak konfor içinde yaşamalarının sağlanmasını istemektedirler.
- Veliler okuldan çocuklarını iyi yurttaşlar olarak yetiştirmelerini beklemektedirler.
- Veliler çocuklarının özgüvenlerinin örselenmemesini beklemektedirler.
- Çocuklarının yeteneklerine göre eğitilmelerini beklemektedirler.
- Çocuklarının sosyal insanlar olarak yetiştirilmelerini beklemektedirler.
- Velilerin akademik başarı beklentisi yazılı ve deneme sınavlarında tam not almaları yönündedir.
- Özel okul velileri çocuklarının rekabete sokulmaması beklentisi içindedirler.
- Veliler öğretmenden çocuklarına ilgi gösterilmesi, sosyal-kültürel faaliyetlere götürülmesi, çocukları hakkında geri bildirimde bulunulması, disiplin kazandırılması beklentisi içerisindedirler.

Velilerin Öğretmenin Hangi Beklentileri Karşıladığına İlişkin Görüşlerine Yönelik Sonuçlar

- Velilerin öğretmenin çocuklarına ilgi gösterilmesi, sosyal-kültürel faaliyetlere götürülmesi, çocukları hakkında geri bildirimde bulunulması, disiplin kazandırılması konusunda beklentileri karşılanmaktadır.

- Velilerin çocuklara ilgi gösterilmesi konusundaki görüşleri akademik başarıya ilgi şeklindedir.
- Veliler çocukların akademik başarısının ev ödevinin çok fazla verilerek sağlandığını belirtmişlerdir.

Velilerin Karşılanamayan Beklentilerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerine Yönelik Sonuçlar

- Veliler öğretmenlerin akademik eğitimi verdiklerini ancak bunu ev ödevlerini çok fazla vererek sağlamaya çalıştıklarını belirtmişlerdir.
- Öğrencilere ilgi gösterilmesi konusunda daha çok rehberlik servisinin aktif olduğunu bildirmişlerdir.
- Sosyal-kültürel etkinliklere katılım konusunda çok fazla para istendiği yönünde görüş bildirilmiştir.
- Veliler öğretmenden yeterli geri bildirim alamadıkları yönünde görüş bildirmişlerdir.

Velilerin Okul Müdüründen Beklentilerin Neler Olduğu İlişkin Görüşlerine Yönelik Sonuçlar

- Veliler okul müdüründen sorunları sonuçlanana kadar takip edip geri bildirimde bulunmasını beklemektedirler.
- Velilerin okul müdüründen beklentileri temiz bir çevrenin ve okul güvenliğinin sağlanması yönündedir.
- Veliler okul müdüründen öğretmenlerin rahat çalışabilecekleri ortamı sağlamasını beklemektedirler.

Velilerin Okul Müdürünün Hangi Beklentileri Karşıladığına İlişkin Görüşlerine Yönelik Sonuçlar

- Veliler okul müdürünün akademik başarı, ilgi gösterilmesi, sosyal-kültürel faaliyetlere götürülmesi, çocukları hakkında geri bildirimde bulunulması, disiplin kazandırılması konularıyla çok ilgili olmadıklarını düşünmektedirler.

Karşılanamayan Beklentilerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerine Yönelik Sonuçlar

- Devlet okulu velileri okul müdürünün temizlik ve okul güvenliği konusunda çok yetersiz kaldığını düşünmektedirler.

Öğretmenlerin Veli Beklentilerini Karşılama Konusundaki Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler velilerin akademik başarıyı çok önemsediklerini düşünmektedirler.
- Öğretmenler velilerin sürekli çocuklarına ilgi göstermesini beklemektedirler.
- Devlet okulu öğretmenleri velilerin çocukları ile ilgili beklentilerinin anlaşılabilecek bir durum olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlerin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşıladığına İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler veli beklentilerinden önce çocukların ihtiyaçlarını karşıladıkları yönünde sonuç bildirmişlerdir.

Öğretmenlerin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşılamakta Zorlandığına İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler veli beklentilerinin sınırsız olmasının onları sıkıntıya soktuğunu belirtmektedirler.
- Velilerin kendilerine sürekli neyin nasıl yapılması gerektiği yönündeki bildirimlerini karşılamamaktadırlar.

Velilerin Karşılanamayan Beklentiler Karşısında Öğretmene Ne Gibi Tepkiler Verdiğine İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler beklentiler karşılanmadığında genellikle şikayet etmektedirler.

Okul Yöneticilerinin Veli Beklentilerini Karşılama Konusundaki Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

- Veliler okul temizliği ve güvenliği konusunda çok beklenti içindedirler.
- Okul yöneticileri, velilerin sorunların çözüm bulana kadar takip edilerek kendilerine geri bildirim verilmesi konusunda beklenti içerisinde olduklarını söylemişlerdir.

Okul Yöneticisinin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşıladığına İlişkin Sonuçlar

- Okul yöneticileri yasa ve mevzuat çerçevesinde veli beklentileri doğrultusunda gerekenleri yapmaktadırlar.

Okul Yöneticisinin Velilerin Hangi Beklentilerini Karşılamakta Zorlandığına İlişkin Sonuçlar

- Okul yöneticileri velilerin okul şartlarına ve çocuğun yeterliliklerine uygun olan beklentilerini karşılamaktadırlar.

Okul Yöneticisinin Velilerin Beklentilerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Sonuçlar

- Okul yöneticileri velilerin isteklerinin her zaman yerine getirmeye uygun olmadığını düşünmektedirler.

Öneriler

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda geliştirilen öneriler maddeler halinde sıralanmıştır:

Yöneticilere öneriler:

- Okul-aile birliği harekete geçirilerek okul-veli ortaklığı çalışmalarının uygulanması sorunların çözümünde etkili bir yol olabilir.
- Okullarda güvenlik ve temizliğin gerekliliği konusunda farkındalık çalışmaları yapılabilir.
- Güvenlik için okullarda etkili bir iç denetim uygulaması yapılabilir.
- İyi uygulama örnekleri paylaşılabilir.
- Okul sorunlarının çözümü için her bir beklentiye yönelik okul-veli-öğrenci katılımlı projeler geliştirilebilir.
- Okul rehberlik servislerinin etkili çalışabilmesi için gerekli uygulamalara yönelik politikalar geliştirilebilir
- Politika yapıcıların okulların temel ihtiyacı olan temizlik ve güvenlik konusunda gerekli kararları alması için kamuoyu oluşturulabilir.
- Öğretmenlerin öğrencilerle etkili çalışabilmesi için evrak yüklerini en aza indirecek politikalar geliştirilebilir.

Öğretmenlere Öneriler:

- Öğretmenler akademik çalışmaların okulda daha etkin olarak yapılması için planlamalar yapabilir.
- Öğretmenler velilerle düzenli görüşme planlaması yaparak öğretmen –veli işbirliğini güçlendirebilir.

Araştırmacılara Öneriler:

- Bu araştırmanın sonuçlarını kıyaslayabilmek için yeni araştırmalar yapabilirler.

KAYNAKLAR

Açıkalın, A. (1989). Özel ve Devlet Liselerinde Veli Beklentilerinin Örgütsel ve Yönetsel Boyutları. *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi,* 4 (4), 85-91.

Açıkalın, A.(1997). *Toplumsal, Kurumsal ve Teknik Yönleriyle Okul Yöneticiliği*. Ankara: Pegem Yayınları.

Açıkgöz, K. Ü. (1996). *Etkili Öğrenme ve Öğretme.* İzmir: Kanyılmaz Matbaası.

Ağaoğlu, E., Altınkurt, Y., Yılmaz, K. ve Karaköse, T. (2012). Okul Yöneticilerinin Yeterliklerine İlişkin Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Görüşleri (Kütahya İli) *Eğitim ve Bilim, 37*, 164.

Akar, F. ve Nayır, K. F. (2015). Eğitim Kurumlarındaki Sosyal Kulüplerin Etkililiğinin İncelenmesi: Uygulamada Değişim İhtiyacı. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 5*(2), 167-186.

Akbulut, E. (2013). Velilerin okuldan beklentileri. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Akbulut, E. (2013). Velilerin okuldan beklentileri. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Akbulut, E. (2013). Velilerin okuldan beklentileri. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Akbulut, E. (2013). Velilerin okuldan beklentileri. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Akbulut, E. (2013). Velilerin okuldan beklentileri. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Akbulut, E. (2013). Velilerin okuldan beklentileri. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Akbaba, A. ve Turhan, M. (2016). İlköğretim Okul Binalarının Fiziksel Sorunlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi (Van İl Örneği) *KTÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(12), 341-357.

Akbulut, E. (2013). *Velilerin Okuldan Beklentileri (Tuzla Orhanlı Lisesi Örneği)* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.

Albez, C , Ada, Ş . (2017). Okul-Aile Ortaklığı: Güçlükler, Beklentiler, Gereksinimler, Öneriler. *Ajelı - Anatolian Journal of Educational Leadership and Instructio , 5 (2)*, 1-18 .

Appelbaum, M. (2009). *How to handle hard-to-handle parents*. Thousand Oaks, CA: Corwin.Arastaman.

Argon, T. ve Akaya, M. (2008, Aralık). Ebeveynlerin Okulöncesi Eğitim ve Eğitim Kurumlarına Yönelik Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 16(2),* 413-430.

Argon, T., & Kıyıcı, C. (2012, Kasım). İlköğretim Kurumlarında Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri. D*icle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (19), 80-95.

Arı, M., Bayhan P. (1997). *Farklı Anne Baba Tutumlarının 4–11 Yaş Grubu Çocuklarında Görülen Problem Durumlarına Etkisinin Araştırılması.* İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

Arıkan S., (2007). *İlköğretim Okullarında Çocukları Olan Ana Babaların Eğitim Gereksinimlerinin Saptanması ve Okulların Bu Gereksinimleri Karşılamadaki Mevcut Durumu*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

Arvasi, S. A. (1998). *Eğitim Sosyolojisi*. İstanbul: Burak Yayınları.

Aslan, B. ve Yıldırım, N. (2004). İlköğretim Okul Müdüründen Beklentiler. *13.Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı* (ss. 1-15). İnönü Üniversite Eğitim Fakültesi, Malatya, Türkiye.

Aslanargun, E. ve Bozkurt, S. (2012, Mayıs). Okul Müdürlerinin Okul Yönetiminde Karşılaştığı Sorunlar. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 11(2)*, 349 - 368. Erişimi adresi: http://sbe.gantep.edu.tr.

Atakan H. (2010). *Okulöncesi Eğitiminde Aile Katılımı Çalışmalarının Öğretmen Ve Ebeveyn Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). 18 Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye.

Awbrey, C., Longo, A., Lynd, A. ve Payne, C. (2008). Increasing social skills of elementary school students through the use of literature and role playing. *Saint Xavier University & Pearson Achievement Solutions, Inc. , 50(2),* 712.

Aydın İ., ve Artar, M. (2009). Alt Ve Üst Sosyo Ekonomik Düzeyden Annelerin Evdeki Öğretmen Rolleri Ve Çocuk Yetiştirmeye İlişkin Görüşleri *Türkiye'de Çocuk Yetiştirme. 6. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi Bildirileri* (ss. 142-165*).*

Aydın, M.(1994). *Eğitim Yönetimi (Kavramlar, Kuramlar, Süreçler, İlişkiler)*. Ankara: Pegem Yayınları.

Balay, R. (2014). Okula Toplumsal Katılım. H.B. Menduhoğlu ve K. Yılmaz (Editörler). *Türk Eğitim Sistemi Ve Okul Yönetimi* (ss 304-319).

Balcı, A. (2005). *Eğitim Yönetimi Terimleri Sözlüğü.* Ankara: Tek Ağaç Yayıncılık.

Balcı A. (2010). *Karşılaştırmalı Eğitim Sistemleri.* Ankara: Pegem Yayıncılık.

Balcı A. (2014). *Etkili Okul*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Balcı, A. (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Balkundi, P., & Kilduff, M. (2006). The Ties That Lead: A Social Network Approach to Leadership. *The Leadership Quarterly*, 17, 419-439.

Balyer, A., ve Gündüz, Y. (2013). Öğretim Lideri Olarak Okul Müdürlerinin Öğrencilerin Akademik Başarısı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(29),* 107-128.

Başar, H. (1999). *Sınıf Yönetimi.* Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Başaran İ. E., ve S., Koç, F. (2001). Ailenin Çocuğun Okuldaki Eğitimine Katılım Sorunları ve Katılımın Sağlanması için Alternatif Bir Model. *MEB, Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı.*

Başaran, İ. E., (1982). *Örgütsel Davranış*. Ankara: A.Ü. Basımevi.

Başaran, İ. E., (1984). *Yönetime Giriş*, Ankara: A.Ü. Basımevi.

Battal A., Yıldırım (2004, Ekim). *İlköğretim Okul Müdüründen Beklentiler,* 13.Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. İnönü Üniversite Eğitim Fakültesi, Malatya

Bayhan, D. (2007). *Öğrencilerin Okul İçi Eğitim Durumları İle İlgili Geri Bildirimin İnternet Aracılığı İle Sürdürülmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

Baykal, B., (1981). *Organizasyonların Yönetimi İlkeler ve Süreçler*. İstanbul: Met-Er Matbaacılık.

Bayrak S., (1999). Eğitim ve Kalite İlişkisi. *Türk Yurdu Dergisi, 17(123),* 40.

Bertalanffy, L.V., (1971). *The Theory of Open Systems in Physicsand Biology, Systems Thinkings, Ed: Emery.* Victoria : F. E.,Penguin Books.

Bıkmaz, F. H. ve Güler, D. S. (2002). Velilerin Sınıf Öğretmenlerinden Beklentileri Ve Sınıf Öğretmenlerinin Bu Beklentilere Uygunluğu. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 2(2),* 445-450.

Bozkurt, E , Ustün, A , Bayar, A . (2018, Şubat). Okul Yöneticilerinin Okul Çevre İlişkileri İle İlgili Sorunları Ve Çözüm Önerileri . *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 11 (3),* 2561-2574 .

Bozyiğit, S. (2017). Özel Okulların Eğitim Hizmetlerine İlişkin Veli Beklentisi ve Algısı: Nitel Bir Araştırma. *International Congress on Political, Economic and Social Studies, 3(1),* 56-73.

Bronfenbrenner, U. (2005). The Ecology Of Human Development: Experiments By Nature And Design. *American Psychologist, 61(2*), 173–174.

Burns, R.C. (1993). *Parent Involvement: Promises, problems and Solutions".Parent and Schools: From Visitors to Partners*. Washington: New Education Association of United States.

Bursalıoğlu, Z. (1995). Bilgi Toplumunun Doğuşu ve Yönetimi. *Eğitim Yönetimi Dergisi, 1(1),* 43-46.

Bursalıoğlu, Z. (1999). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Bursalıoğlu, Z. (1978). *Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama*. Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları.

Bursuck, W. (1994). Introduction To The Special Serious On Homework. *Journal of Learning Disabilities*, 27, 466-469.

Can, İ. (2010). *Velilerin İlköğretimden Beklentileri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya, Türkiye.

California Department of Education. (1995). *Safe school: a planning guide for action*. California: Department of Education, School Safety and Violence Prevention Office.

Caplan, J., Hall, G., Lubin, S., Fleming, R. (1997). *Literature Review of School-Family Partnership.* U.S. Department of Education: North Central Regional Educational Laboratory.

Carlson, C. R. (1979). *Feedback for Learning. In Milton, O. (Eds.), On College Training.* San Francisco CA: Jossey-Bass.

Celep, C. (1998). Eğitim Örgütlerinde Öğretmenlerin Örgütsel Adanmışlığı. *Eğitim ve Bilim, 108*, 56-62.

Chan, B. Y., ve Chui, H. S. (1997). Parental Participation in School Councils in Victoria, Australia. *International Journal of Educational Management, 11(3),* 102-110.

Christenson, S. (2004). The Family-School Partnership: An Opportunity To Promote The Learning Competence Of All Students. *School Psychology Review, 33 (1),* 83-104.

Cotton, K. (2003). *Principals and Student Achievement*. Melbourne: Hawker Brownlow Education.

Crosbie- Burnet, M. & Klein, David M. (2009). *The Fascinating Story of Family Theories. The Wiley- Blackwell Handbook of Family Psychology*. San Francisco: Blackwell Publishing Ltd.

Cooper H. (2001). *The Battle Over Homework: Comman Ground For Administrators, Teachers And Parents.* Thousand Oaks, CA:Corwin Press.

Covay, E. ve Carbonaro, W. (2010). After The Bell: Participation İn Extracurricular Activities, Classroom Behavior, And Academic Achievement. *Sociology of Education,* 83*(1*), 20-45.

Çalık, T . (2007, Temmuz). Etkili Eğitim Yöneticisi, *Millî Eğitim Dergisi, 8(1,)* 135.

Çamlıyer, H. (1997). *Çocuk Hareket Eğitimi Ve Oyun*. Manisa: Can Ofset.

Çelenk, S. (2003). Okul-Aile İşbirliği ile Okuduğunu Anlama Arasındaki İlişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 24, 3–39.

Çelik, K. (2005). Disiplin Oluşturma ve Kural Geliştirme. (Editör Hüseyin Kıran), *Etkili Sınıf Yönetimi,* (ss. 241-275). Ankara: Anı Yayıncılık.

Çelik, H., ve Hotaman, D. (2018). Okul Sisteminde Sınıf Öğretmenlerine Dair Beklentilerin İncelenmesi, *Yıldız Journal of Educational Research, 3(2),* 59-75.

Çelik, S., Toraman, S. Ö., ve Çelik, K. (2018). Öğrenci Başarısının Derse Katılım Ve Öğretmen Yakınlığıyla İlişkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 26(1),* 209-217.

Çetin, Ş.(2001, Ankara). İdeal Bir Öğretmen Üzerine Araştırma. *MEB Dergisi,* 149.

Çetinkaya, H. (2017). *Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 4-6 Yaş Grubu Çocukların Annelerine Yönelik Bir Aile Katılımı Programı Önerisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye.

Çoban, G. S. (2021). Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kendini Gerçekleştirme Basamağında Gizil Yetenekler. *European Journal of Educational and Social Sciences, 6* (1), 111 – 118.

Demir, Z. (2000). *Öğrenci Velilerinin Beklentileri Açısından Özel ve Resmi İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması Niğde İl Örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Demiriz, S. (1997). *9 ve 12 Yaş Çocuklarının Benlik Kavramları İle Ana-Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Demirtaş, Z. (2010). Okul Kültürü ve Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Bilim,* 35-158.

Dempo, M. ve Gibson, S. (1985). Teacher's Sense of Efficacy: an Improvement Factor in School Improvement. *The Elemantary School Journal*. 86. 2: 173-184. 1985.

Diaz, S. L. (1989). *The Home Environment and Puerto Rıcan Children's Achievement: A Researcher's Diary*. The National Association for Education Conference, Hulston.

Dikbağ, G. (2008). *Veli Beklentileri ve Karşılanma Düzeyleri: Özel Vakıf Okulları Örneği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

Driessen, G., Smit, F., & Sleegers, P. (2005). Parental Involvement And Educational Achievement. *British Educational Research Journal, 31 (4*), 509–532.

Dockett, S., & Perry, B. (2002). *Beliefs And Expectations Of Parents, Prior-To-School Educators And School Teachers As Children Start School.* In Annual Conference of Australian Association for Research in Education, Australia.

Dönmez, B. ve Özer, N. (2009). *Okul Güvenliği Ve Güvenli Okul*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Dönmez, B. ve Güven, M. (2001). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algı Ve Beklentileri*. VI. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bildiri Özetler Kitabı: ODTÜ Eğitim Fakültesi, Ankara.

Erçetin, Ş.Ş. (1993). *Ast-üst İlişkileri (Okul Müdürü Ve Öğretmenlerin Birbirlerini Etkilemekte Kullandıkları Güçler).* Ankara: Şafak Yayıncılık.

Erden, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Alkım Yayıncılık.

Erdoğan, Ç., ve Demirkasımoğlu, N. (2010). Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımına İlişkin Öğretmen Ve Yönetici Görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 16*(3), 399-431.

Erkan S., Temel H. ve diğerleri. (2015). *Aile Ve Aile Eğitimi İle İlgili Temel Kavramlar*. *Aile Eğitimi Ve Erken Çocukluk Eğitiminde Aile Katılım Çalışmaları*. İstanbul: Anı Yayıncılık.

Ersoy, A. & Yalçınoğlu, P. (2014). *Nitel Araştırmaya Giriş.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Erzurum, H. ve Kır, İ. (2011). İlköğretim Öğretmenlerinin Kullandıkları Disiplin Türleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *16*, 271-285.

Gamage, D., Adams, D. & Mc Cormack, A. (2009). *How Does a School Leader's Role Influence.* New York: Research Publications.

Goleman, D. (1996). *Duygusal Zeka; Neden IQ'dan Daha Önemlidir*. İstanbul: Varlık Yayınları.

Goodwin B. (2017). Research Matters / The Power of Parental Expectations, *Educational Leadership, 75*, 80-81.

Green E. (2013). Parent Expectations of Elementary Schools and The Leaders, Teachers, and Staff: An Examination of Elementary Schools in a Southeastern Georgia School District. *Jack N. Averitt College of Graduate Studies.*

Gurbetoğlu, A. ve Tomakin, E. (2011). Sevilen Ve Sevilmeyen Öğretmen Davranışlarına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(12*), 261-276.

Gümüşeli, A. İ. (2004). Ailenin Katılım ve Desteğinin Öğrenci Başarısına Etkisi. *Özel Okullar Birliği Bülteni*, 2/6, 14-17.

Güven, M. (2002). Okul Güvenliğinde Psikolojik Danışmanların Rolü Ve Görevleri. *Eğitim Araştırmaları*, *5*(9), 68-72.

Gürkan, T , Gökçe, E . (1999). Eğitim Programlarını Bütünleştirmenin On Yolu. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, *32*(1). doi: 10.1501/Egifak_0000001166

Güven, P. (2019). *İlkokul Ve Ortaokul Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Yordanmasında Ana Babanın Akademik Başarıya İlişkin Beklentisi Ve Eğitime Katılımının Rolü* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Kastamonu, Türkiye.

Hallinger, P. & Murphy, J.F. (1987). Assessing and Developing Principal Instructional, Leadership. *The Elementary School Journal, 86*(2), 217-247.

Hill, K. (2016). A Community-Based Parent Group's Collaboration to Inform School Choice in Detroit: Findings from the First Year. *School Community Journal*, *214*, 30.

Hill, N. E. & Taylor, L. C. (2004). Parental School Involvement and Children's Academic Achievement: Paragmatics and Issues. *Current Directions in Psychological Science*, 13(4), 161-164.

Hinck, S. S. & Brandell, M. E. (1999). Service Learning: Facilitating Academic Learning And Character Development. *National Association of Secondary School Principals Bulletin, 83*, 16-25.

Hohmann, M. & David P. W. (2000). *Küçük Çocukların Eğitimi*. İstanbul: Hisar Eğitim Vakfı Yayınları.

Hollingsworth, P. (2000). *İlköğretimde Öğretim Yöntemleri*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü.

Hoover, D., Bassler, K. V., & Burow, R. (1995). Parents' Reported Involvement In Students' Homework: Strategies And Practices. *Elementary School Journal*, *95*, 435-450.

Hotoman, D. (2011). Eğitim Fakülteleri Kendi Öğrencilerini Seçebilir mi? *Kurumsal Eğitimbilim Dergisi*, 4(1), 126-136. Erişim adresi: http://dergipark.gov.tr/akukeg/issue/29342/313996

Hoy, W. K. ve Miskel, C.G. (2012). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık

Hoy, W. K., & Sweetland, S. R. (2000). School Bureaucracies That Work: Enabling, Not Coercive. *Journal Of School Leadership*, 10(6), 525-541.

https://www.researchgate.net/publication/330840781_Okula_Aile_Katilimi

http://okulsagligi.meb.gov.tr/www/beyaz-bayrak-projesi/icerik/20.

https://www.hurriyet.com.tr/egitim/okul-ne-ise-yarar-41757105

http://www.mebpersonel.com/meb-personeli/egitimi-etkileyen-faktorler-h46506.html

https://www.researchgate.net/publication/323362034 The Role of High Parental Expectations in Adolescents' Academic Performance and Depression in Hong Kong.

https://www.pta.org/home/run-your-pta/National-Standards-for-Family-School-Partnerships

Hurşit Hasan (2011). İlköğretim Öğretmenlerinin Kullandıkları Disiplin Türleri, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *8*(16), 271-285.

Epstein, Joyce L. (2004). *Partnership Center for the Social Organization of Schools*. North Charles Street, Baltimore.

Işık, H. (2004). *Öğrenme Ortamlarının Fiziksel Düzeni, Sınıf Yönetimi*, (Ed. Mehmet Şişman ve Selahattin Turan), Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Jacobson, G.,Riesch, S.K., Temkin, B.M., Kedrowski, K.M.,& Kluba, N. (2011). Students feeling unsafe in school: Fifth graders' experiences. *JOSN*, 27 (2), 149-159

Juszcak, L. (1999, Ekim). *Okul Temelli Sağlık Hizmetleri.* Okul Sağlığı Kongresi Bildiri Kitabı, İstanbul, Türkiye.

Kadel, S., Watkins, J., Follman, J., & Hammond, C. (1999). Reducing School Violence: Building A Framework For School Safety. *FloridaState Department of Education*, 1256-4520.

Kağıtçıbaşı, Ç. (1996). *Family And Human Development Across Cultures: A View From The Other Side.* Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum

Kağıtçıbaşı, Ç. (1982). The Changing Value of Children in Turkey, *Hawaii: East-West Center*, 60.

Şahin, F , Kalburan, F . (2009). Aile Eğitim Programları ve Etkililiği: Dünyada Neler Uygulanıyor? . *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 25* (25) , 1-12 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/pauefd/issue/11118/132961

Kant, I. (2009). *Eğitim Üzerine*. İstanbul: Say Yayınları.

Kapıkıran, Ş , Kıran, H . (1999). Ev Ödevinin Öğrencinin Akademik Başarısına Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 5* (5) , 54-60 .

Karataş, E. (2015). Tolstoy'a Göre Eğitim. Bahri Ata (Editör), *Bir Eğitimci Olarak Leo N. Tolstoy ve Yasnaya Polyana Okulu'ndaki Uygulamaları*, (ss. 1-12).

Kavak, Y. Ve Özdemir, N. (2017). *Akademik Başarı Kıskacındaki Okul Yöneticileri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Kaya, Y., K.(1979). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: TODAİE Yayını.

Kaya, N. Ve Taştan, N . (2020). Özgüven Üzerine Bir Derleme . *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , 10* (2) , 297-312.

Keçeli L. ve Kaysılı, B. (2008). Akademik Başarının Arttırılmasında Aile Katılımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi , 9* (01) , 69-83. doi: 10.1501/Ozlegt_0000000115.

Kellough, R. D. (2005). *Your First Teaching: Guidelines For Success.* New Jersey, Columbus, Ohio, Upper Saddle River.

Kılıç, M., Kaya, A., Yıldırım, N. ve Genç, G. (2004). *Eğitimci Gözüyle Öğretmen Ve Öğrenci.* XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye.

Kırbaç, M. Balı, O. Ve Macit, E. (2017). Eğitim Sisteminde Geri Bildirim İle İlgili Öğretmen Görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *4*(7), 57-74.

Kızıldağ, S. (2009). *Akademik Başarının Yordayıcısı Olarak Yalnızlık, Boyun Eğici Davranışlar Ve Sosyal Destek*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Koç, M. H. (2020). Zor Velilerle Baş Etme Stratejilerine İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi,10*(2), 394-411.

Koçyiğit M., Erdem C. ve Eğmir E. (2020). Öğretmenlerin ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine İlişkin Öz Değerlendirmeleri, *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 9(3), 774-799.

Kolay, Y. (2004). 'Okul-Aile-Çevre İşbirliğinin Eğitim Sistemindeki Yeri ve Önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 5(2), 164.

Köksal, G. (2002). *Anaokulu ve Anasınıfına Devam Eden 3-6 Yaş Çocuklarının Anne Babalarının Okul Öncesi Kurum Seçimlerini Etkileyen Etmenler*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Ünversitesi, Ankara, Türkiye.

Laloumi-Vidali, E. (1998). Parental Expectations Of Early Childhood Services For Preschool Children: The Case Of Policy Change In Greece. *International Journal of Early Years Education, 6*(1), 19-30.

Lam, B. T. & Ducreux, E. (2013). Parental influence and academic achievement among middle school students: Parent perspective. Journal of Human Behaviour in the Social Environment, 23(5), 579-590. doi: 10.1080/10911359.2013.765823

Lawson, A.E. (2003). The Nature And Development Of Hypothetico-Predictive Argumentation With Implications For Science Teaching. *International Journal of Science Education, 25* (11), 1387-1408.

Leithwood, K. A. & Montgomery, D.J. (1982). The Role Of Elementary School Principal In Program. *Balıkesir University The Journal of Social Sciences Institute, 16*(29), 712-725.

Linderberg N. Ve Demircan A. (2013). Ortaöğretim Okullarında Aile Katılımının Değerlendirilmesi: Aile Katılım Ölçeği Veli ve Öğretmen Formlarının Türkçeye Uyarlanması, *Cumhuriyet International Journal of Education, 2* (3), 64-78**.**

Lindner, K. (2004). *Parental Needs And Expectations Of School-Home Communication In A Child's Preparatory Year Of School.* (Unpublished master's thesis). University of Melbourne, Australia.

Lipmann L.h & Shwalb R.(2008). *Parent Expectations and Planning for College Statistical Analysis Report.* U.S. Department Of Education, U.S.

Louis, K. S. & Kruse, S. (1995). *Professionalism and Community: Perspectives From Urban Schools,* United States : Sage Publications.

McEwan, E. K. (2005). *How To Deal With Parents Who Are Angry, Troubled, Afraid Or Just Plain Crazy.* Thousand Oaks: Corwin Press.

Meier, C. Lemmer E.(2015). What Do Parents Really Want?: Parents' Perceptions Of Their Children's Schooling. *South African Journal of Education, 35*(2), 11. DOİ: 10.15700/saje.v35n2a1073.

Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü Öğrenci İşleri ve Sosyal Etkinlikler Daire Başkanlığı. (2017). *100 Soruda Sosyal Etkinlik Modülü*.

Miles, M, B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook.* Thousand Oaks: Sage Publications.

Mory, E. H. (1992). The Use Of Informational Feedback In Instruction: Implications For Future Research. *Educational Technology Research and Development, 40*(3), 5–20.

Müftüler, H. (2019). Parsons Sistem Teorisi Açısından Kuşaklar Arası İlişkilerde Çatışma ve Dayanışma . *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi , 3* (2) , 100-135. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/tushad/issue/51701/605133.

Nagehan, K. ve Taştan, N. (2020). Özgüven Üzerine Bir Derleme. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(2), 297-312.

Nartgün, Ş. (2016). Özel Okul Velilerinin Beklentileri Doğrultusunda Okul İmajı Oluşturma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5*(2), 17.

Nayır, F. ve Çınkır, Ş. (2017). Değişen Zaman, Değişen İhtiyaçlar: Türkiye'de Kuşaklararası Eğitimin Karşılaştırılması. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 8* (1), 19-28.

Nural, E. (1987). *Velilerin Okul Yönetiminden Beklediği Davranışlar.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Raty, H. (2006). What comes after compulsory education? A follow-up study on parental expectations of their child's future education. Educational Studies, 32(1), 1-16. doi: 10.1080/03055690500415837

Oktay, A., Gürkan, T., Zembat, R. ve Unutkan, Ö. P. (2003). *Ne Yapıyorum? Neden Yapıyorum? Nasıl Yapmalıyım?.* İstanbul: YA-PA Yayınları.

Öğretir, A. D. (1999). *Alt ve Üst Sosyo-Ekonomik Düzeyde Altı Yaş Çocuklarının Sosyal Oyun Davranışlarıyla Ana-Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Ökmen, B., Şahin, Ş., Boyacı, Z., ve Kılıç, A. (2019). Rekabete Dayalı Eğitim Anlayışı Bağlamında Bilgi Yarışmalarına Bakış. *Eğitimde Kuram ve Uygulama, 15*(3), 253-266. DOİ: 10.17244/eku.441169.

Ömeroğlu E., Aksoy A. ve Turla A.(1997). Anne Çocuk Eğitimi Programı. Gelengül Haktanır (Editör), *Okulöncesi Eğitim Sempozyumu. (ss.* 89–91).

Ömeroğlu E., Aksoy A. Turla A., Şahin F. Yaşar M. (1997). *Çocukluk Döneminde Ev Ortamının Çocuğun Eğitimine Etkisi.* 1. Ulusal Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi, Ankara.

Önal, H . (1994). Gençliğin Bilgi Gereksinimlerini Etkileyen Unsurların Araştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 11, 1-2.

Öncü, E. (2007). *Bursa İlinde Bulunan İlköğretim Okullarına Bağlı Anasınıflarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenler ile Anasınıflarına Devam Eden Çocukların Anne-Babalarının Kurumun Fiziksel Güvenliğine İlişkin Görüşleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Özbaş M. ve Badavan Y. (2009). İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Okul Aile İlişkileri Konusunda Yapmaları Gereken Ve Yapmakta Olduğu İşler. *Eğitim Bilim Dergisi*, 15/(8), 21-22.

Özbaş, M. (2013). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrenci Ailelerinin Okul Yaşamına Katılım Eğitimi Konusundaki Görevlerine İlişkin Veli Algıları. *Eğitim ve Bilim*. 38(170).

Özdayı, N. (2004). *Öğrenci ve Öğretmenlerin Gözüyle Sınıf Yönetimi Sorunlarına Genel Bir Bakış.* XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özdemir, M. Ç. (2007). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Ekinoks Yayınları.

Özen, G. (2008). *Okul Öncesi Eğitim ve Aile: Anne ve Babaların Okul Öncesi Eğitimden Beklentileri (Kars ili Örneği)* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi, Kars, Türkiye.

Özgan, H. ve Aydın, Z. (2010). "Okul-Aile İşbirliğine İlişkin Yönetici, Öğretmen ve Veli Görüşleri", 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu. Elazığ-Mayıs. s. 802-811

Öztürk, M.,(2011). *John Dewey'in Eğitim Felsefesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

Quinn, D. M. (2002). The Impact Of Principal Leadership On Behaviours On Instructional Practice And Student Engagement. *Journal of Educational Administration, 40* (5), 447-467.

Pamela E. & Davis-Kean (2002, Temmuz). The Influence of Parent Education on Child Outcomes: The Mediating Role of Parents Beliefs and Behaviors. *Journal of Family Psyhology, 19(2),* 294-304. doi: 10.1037/0893-3200.19.2.294.

Peruman-Chaney, S.E., & Sutton, L.M. (2013). Students and perceived school safety: The impact of school security measures. *Am J CrimJust,* 38, 570-588.

Recepov, R. (2000). *Algılanan Ana-Baba Davranışları (Kültürler Arası Bir Karşılaştırma* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Redding, S. (1991). Creating School Community Through Parent Communication. *Educational Digest, 57,* 6-10.

Sadık, F. (2002). Sınıf İçindeki Problem Davranışların Nedenleri. *Eğitim Araştırmaları, 9,* 106-115.

Sadık, F. ve Doğanay, A. (2008). Problem Davranışlarla Baş Etme Sürecinde Öğretmen, Öğrenci ve Veli Beklentileri. *Milli Eğitim Dergisi*, *178,* 24-43.

Sadler, D. R. (1989). Formative Assessment And The Design Of Instructional Systems. *Instructional Science*. *18*(2), 119-144.

Sakai, A. (2006). *Japonya ve Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi İle Japon ve Türk Annelerin Okul Öncesi Eğitim İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

Saraçoğlu, M. (2002). *Etkin Sınıf Yönetimi, Öğrenci-Öğretmen-Veli Üçgenini Sınıf Yönetimine Etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, Türkiye.

Sarıer, Y. (2016). Türkiye'de Öğrencilerin Akademik Başarısını Etkileyen Faktörler: Bir Meta-Analiz Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. *31*(3), 609-627.

Sarıtaş, M. (1991). *İlkokul Müdürlerinin Etki Sürecine İlişkin Yeterlikleri* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Seçkin, N. ve Koç, G. (1997). Okulöncesi Eğitimde Okul-Aile İşbirliği. *Yaşadıkça Eğitim, 51*, 5.

Usta, A. (2007). Çocuğun Ruhsal Süreçleri Üzerinde Ailenin Etkisi. *İnönü Üniversitesi Bilimsel Eğitim Dergisi, 5,* 7. Erişim adresi: http://web.inonu.edu.tr/~efdergi/Usta.htm.

Seginer, R. (1983, Mart). Parents' Expectations And Children's Academic Achievements: A Literature Review. *Merrill Palmer Quarterly*, *29*, 1-23.

Seligman, M. (2000). *Conducting Effective Conferences With Parents Of Children With Disabilities.* New York/London: The Guilford Press.

Sevinç, M. (2006). Okul Öncesi Eğitimi Alan Çocukların Annelerinin Okuldan Beklentileri. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 13*, 218-225.

Sur, H. ve Uz, M. H. (1994, Nisan). Okullarda Çevre Sağlığının Değerlendirilmesi: Bir Kontrol Listesi Önerisi. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, *12*(1), 25-40. doi: 10.1501/Ashd_0000000085.

Sünbül, A. M. (1996). Öğretmen Niteliği Ve Öğretim Rolleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 8*(8), 597-608. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/kuey/issue/10387/127085

Sürücü, A. Ünal, A. (2018). Öğrenci Motivasyonunu Artıran ve Azaltan Öğretmen Davranışlarının İncelenmesi . *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 8* (14), 253-295. doi: 10.26466/opus.404122.

Şimşek, Z. C., ve Evrendi, A. (2014). Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29*, 2.

Şişman, M. (2006, Kasım). *Eğitimde Demokrasi Ve Sosyal Adalet: Türkiye Eğitim Sisteminin Değişmeyen Miti.* Türk Eğitim Sisteminde Yeni Paradigma Arayışları Bildiriler Kitabı, Ankara: Eğitim Bir-Sen Yayınları, (ss. 291-305).

Şişman, M. ve Dönmez, H. G. A. (2010). Demokratik Bir Okul Kültürü İçin Yeterlilikler Çerçevesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 167-182.

Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *Sözel, Yazılı ve Diğer Materyaller için İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri.* İstanbul: Epsilon Yayınevi.

Tekbaş, Ö. F. ve Vaizoğlu, S. A. (2008). *Okul Çevre Sağlığı*. Ankara: Yazıt Yayıncılık.

Türk Eğitim Derneği (TED) (2009). *Öğretmen Yeterlikleri*. Ankara: Türk Eğitim Derneği.

Titiz, H. & Tokel, A. (2015). Parents' Expectations From Teachers And School Administrators Regarding School-Family Cooperation Development. *International Journal on New Trends in Education and Their Implications, 6*(2), 183-197.

Tschannen-Moran, M. (2001). Collaboration and the need for trust. *Journal of Educational Administration, 39*, 308-331.

Tokuç, H. (2007). *Anne ve Babaların Okul Öncesi Eğitim Hakkındaki Görüş ve Beklentilerinin İncelenmesi* (YayınlanmamışYüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Tortop, N.(1983). *Yönetim Bilimi.* Ankara: S Yayınları.

Torucu, B. K. (1990). *13-14 Yaşındaki Gençlerin Sosyo-Ekonomik Düzeyi ve Ana-Baba Tutumlarındaki Farklılıkların Belirlenip Benlik Saygısına Etkisinin Araştırılıp Karşılaştırılması* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye.

Töremen, F. (2004). A Study Leadership Of Facilitative Behavior And İts Role On The Success Of Schools, International Journal of Educational Reform, University of South Florida, 13 (3), 295-306.

Töremen ve Kolay (2003). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Sahip Olması Gereken Yeterlilikler. *Milli Eğitim Dergisi*, 160, 13-18.

Tunç, B., İnandı, Y., Öksüz, F., ve Çal, S. (2013). Eğitimde Çok Bileşenli Değerlendirme: Velilerin Okul Yöneticilerinin Performans Değerlendirmesine Katılımı. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 90-99.

Turhan, M., ve Turan, M. (2012). Ortaöğretim Kurumlarında Güvenlik. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, *18*(1), 121-142.

Türkiye Bilimler Akademisi (2014). *Sosyal Bilimler Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TÜBA Yayınları.

Oral, I. ve Mcgivney, E. (2014). *Türkiye Eğitim Sisteminde Eşitlik ve Akademik Başarı Araştırma Raporu.* İstanbul: Eğitim Reformu Girişimi.

Türkmen, M. (2004), *Orta Öğretim Kurumlarında Okul Güvenliği İle İlgili Yaşanan Sorunlar* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), On Sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye.

Tyler, W. Ralph. (1993). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: The University of Chicago Press,.

Underwood, J. J. (2011). *The role of cultural capital and parental involvement in educational achievement and implications for public policy* (Unpublished master's thesis), East Carolina University, North Carolina.

Uygun, S. (2003). Türkiye'de Dünden Bugüne Özel Okullara Bir Bakış (Gelişim Ve Etkileri). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 36(1), 107-120.

Ünüvar, P. (2010). Aile Katılımı Çalışmalarına Yönelik Ebeveyn ve Öğretmen Görüşlerinin Karşılaştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 18(3): 719-730. Erişim adresi: http://www. kefdergi.com/pdf/18_3/18_3_3.pdf.

Wang X, (2013). *The Influences of Parental Expectations on Children's Academic Achievements: A Comparative Analysis of the United States and China* (Unpublished master's thesis). Loyola University, Chicago, ABD. *Erişim adresi:* http://ecommons.luc.edu/luc_theses/1857.

Whittemore, I. C. (1924). The Influence Of Competition On Performance: An Experimental Study. *Journal Of Abnormal And Social Psychology*, *19*, 236-253.

Wilson, N. (2009). *Impact of extracurricular activities on students* (Unpublished master's thesis). University of Wisconsin-Stout, England. Erişim adresi: http://www2.uwstout.edu/content/lib/thesis/2009/2009wilsonn.pdf.

Wubbels, T., Creton, H. & Hooymayers, H. (1993). Review of Research on Teacher Communication. *The Journal of Classroom Interaction, 27*, 1-11. doi: https://www.jstor.org/stable/23869397

Yalçınkaya M. (2002). Açık Sistem Teorisi ve Okula Uygulanması. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22*(2), 103-116.

Yamamoto, Y.& Holloway. (2010). Parental Expectations and Children's Academic Performance in Sociocultural Context. *S.D. Educ Psychol Springer US*, 22(189). Erişim adresi: https://doi.org/10.1007/s10648-010-9121-z.

Yavuz, B. (2011). *İlköğretim Okullarında Hizmetli Personellerinin Çalışma Koşulları Ve Hizmetlerin Gerçekleşme Düzeyi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara.

Yavuzer, H. (2016). *Anne-Baba Ve Çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, A. (2014). *Öğretmenliğin Dönüşümü*. İstanbul: Kalkedon Yayıncılık.

Yıldız Akyol, E. (2015). Okul Güvenliği İle İlgili Yurtiçinde Ve Yurtdışında Yapılan Çalışmaların İncelemesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 13 (*1) , 1-12.

Yıldız, T. G. (2017). Ailenin Tanımı, Tarihsel Gelişimi ve Aile Çeşitleri. Güler Yıldız *(*Editör), *Anne Baba Eğitimi* (ss.13). Ankara: Pegem Akademi.

Yılmaz, A. (2001). Bertrand Russell Ve Eğitim. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10* (10) , 66-71 .

Yılmaz, A. (2012). İlköğretim Okullarının Fiziksel Yapılarının Eğitim ve Öğretim Açısından Değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15*(28), 77-107.

Yiğit B. ve Bayraktar M. (2006). *Okul ve Çevre İlişkileri.* Ankara: Pegem Yayınları

EKLER

EK 1. Veli Görüşme Formu

VELİ GÖRÜŞME FORMU

Sayın Veli,

Bu görüşme formu Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yapılmakta olan "Ankara ili ilkokul velilerinin okuldan, yöneticilerden, öğretmenlerden beklentileri ve yöneticilerin ve öğretmenlerin bu beklentilerin karşılanmasına ilişkin görüşleri" başlıklı Yüksek Lisans Tezine veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Görüşme sorularına vereceğiniz yanıtlar yalnızca araştırma amaçları doğrultusunda kullanılacak; bilimsel amaçlar dışına herhangi bir kişi, kurum ya da kuruluşlarla paylaşılmayacaktır. Araştırmaya sağlayacağınız çok önemli katkı ve desteğiniz için teşekkür ederim.

Selin GALOLAR
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetimi YL Programı

Görüşme Saati:	***Tarih……../……./……..*** ***Saat:……***

Görüşme süresince ses kaydı yapılmasına izin veriyor musunuz? ☐ Evet ☐ Hayır

BÖLÜM 1: DEMOGRAFİK BİLGİLER

Cinsiyetiniz: ☐ Kadın ☐ Erkek

Medeni durumunuz: ☐ Evli ☐ Bekar

Mesleğiniz: _____

Eğitim Durumunuz: ☐ Ön lisans ☐ Lisans ☐ Yüksek lisans ☐ Doktora

Ailenin Aylık Geliri: ☐5.000 TL den az, ☐5.001 TL - 6.500 TL arası, ☐6.501 TL – 8.000 TL arası,

☐8.001 TL - 9.500 TL arası ☐9.501 TL - 11.000 TL arası ☐10.000 ve daha fazla

,

İlkokula devam eden çocuk sayınız nedir? _____ çocuk

İlkokula devam eden çocuklarınızın devam ettiği sınıf düzeyi:

Birinci Çocuk için;

☐1. Sınıf ☐2. Sınıf ☐3. Sınıf ☐4. sınıf

İkinci Çocuk için;

☐1. Sınıf ☐2. Sınıf ☐3. Sınıf ☐4. sınıf

Üçüncü Çocuk için;

☐1. Sınıf ☐2. Sınıf ☐3. Sınıf ☐4. sınıf

BÖLÜM II: GÖRÜŞME SORULARI

Soru 1) ***Bir veli olarak çocuğunuzun eğitimine yönelik okuldan ne bekliyorsunuz****?*
Soru 2) ***Bir veli olarak çocuğunuzun öğretmeninden beklentileriniz nedir?***   **3.1.** Çocuğunuzun akademik başarısının yükseltilmesi ile ilgili beklentileriniz nedir?   **3.2.**Çocuğunuza ilgi gösterilmesine yönelik beklentileriniz nelerdir?   **3.3**. Çocuğunuzun sosyal ve kültürel etkinliklere katılımına ilişkin beklentileriniz nedir?   **3.4.** Çocuğunuzun gelişimi hakkında geri bildirim verilmesine ilişkin beklentileriniz nedir?   **3.5.** Çocuğunuza okulda disiplin kazandırılmasına yönelik ne gibi beklentileri oluyor?
Soru 4) ***Çocuğunuzun öğretmeni hangi beklentilerinizin karşılıyor? Örneklerle açıklayınız?***
Soru 5) ***Çocuğunuzun öğretmeninin karşılayamadığı beklentileriniz nelerdir? Örneklerle açıklayınız?***
Soru 6) ***Çocuğunuzun öğretmeni beklentilerinizi karşılamadığında neler yapıyorsunuz? Örneklerle açıklayınız?***
Soru 7) ***Bir veli olarak okul yöneticisinden neler bekliyorsunuz?***   **7.1.** Çocuğunuzun akademik başarısının yükseltilmesi ile ilgili beklentileriniz nedir?   **7.2.** Çocuğunuza ilgi gösterilmesine yönelik beklentileriniz nelerdir?   **7.3**. Çocuğunuzun sosyal ve kültürel etkinliklere katılımına ilişkin beklentileriniz nedir?   **7.4.** Çocuğunuzun gelişimi hakkında geri bildirim verilmesine ilişkin beklentileriniz nedir?   **7.5.** Çocuğunuza okulda disiplin kazandırılmasına yönelik ne gibi beklentileri oluyor?   **7.6.**Temiz bir okul çevresi ile ilgili beklentileriniz nedir?   **7.7.** Okul güvenliğinin sağlanması ile ilgili beklentileriniz nedir?
Soru 8) ***Çocuğunuzun okul müdürü hangi beklentilerinizi karşılıyor? Örneklerle açıklayınız?***
Soru 9)***Çocuğunuzun okul yöneticisinin karşılayamadığı beklentileriniz nelerdir? Örneklerle açıklayınız?***
Soru 10) ***Çocuğunuzun okul yöneticisi beklentilerinizi karşılamadığında neler yapıyorsunuz? Örneklerle açıklayınız?***

GÖRÜŞME BİTMİŞTİR. KATKILARINIZDAN DOLAYI TEŞEKKÜR EDERİZ.

EK 2. Öğretmen Görüşme Formu

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

Sayın Öğretmen,

Bu görüşme formu Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yapılmakta olan "Ankara ili ilkokul velilerinin okullardan, yöneticilerden, öğretmenlerden beklentileri ve öğretmenlerin ve yöneticilerin bu beklentilerin karşılanmasına ilişkin görüşleri" başlıklı Yüksek Lisans Tezine veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Görüşme sorularına vereceğiniz yanıtlar yalnızca araştırma amaçları doğrultusunda kullanılacak; bilimsel amaçlar dışına herhangi bir kişi, kurum ya da kuruluşlarla paylaşılmayacaktır. Araştırmaya sağlayacağınız çok önemli katkı ve desteğiniz için teşekkür ederim.

Selin GALOLAR
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetimi YL Programı

Görüşme Saati:	***Tarih……../……./……..*** ***Saat:……***
Görüşme süresince ses kaydı yapılmasına izin veriyor musunuz?	☐Evet ☐Hayır

BÖLÜM 1: DEMOGRAFİK BİLGİLER

Cinsiyetiniz: Kadın☐ Erkek☐

Medeni durumunuz: Evli ☐ Bekar☐

Okuttuğunuz sınıf düzeyi: _____

Eğitim Durumunuz: Lisans ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐

Bulunduğunuz okulda kaçıncı yılınız: _____

BÖLÜM II: GÖRÜŞME SORULARI

Soru 1) ***Veliler, bir öğretmen olarak sizden ne tür beklentiler içerisindedirler? Örnekler vererek açıklayabilir misiniz?***   **1.1.** Velilerin öğrencilerin akademik başarısına yönelik ne gibi beklentileri oluyor? ,   **1.2.** Velilerin öğrencilere ilgi gösterilmesine yönelik ne gibi beklentileri oluyor? ,   **1.3.** Velilerin öğrencilerin sosyal ve kültürel etkinliklere katılımına yönelik ne gibi beklentileri oluyor?   **1.4.** Velilerin öğrenci gelişimi hakkında geri bildirim verilmesine yönelik ne gibi beklentileri oluyor?   **1.5.** Velilerin okulun öğrenciye disiplin kazandırmasına yönelik ne gibi beklentileri oluyor?
Soru 2) ***Bir öğretmen olarak velilerin ne tür beklentilerini karşılayabiliyorsunuz?***
Soru 3) ***Bir öğretmen olarak velilerin ne tür beklentilerini karşılamakta zorlanıyorsunuz? Neden? Örnekler verebilir misiniz?***
Soru4) ***Bir öğretmen olarak velilerin beklentilerine ilişkin görüşleriniz nelerdir?***
Soru 5) ***Veliler karşılayamadığınız beklentiler karşısında ne gibi tepkiler vermektedirler? Örnekler verebilir misiniz?***

GÖRÜŞME BİTMİŞTİR. KATKILARINIZDAN DOLAYI TEŞEKKÜR EDERİZ.

EK 3. Yönetici Görüşme Formu

OKUL YÖNETİCİSİ GÖRÜŞME FORMU

Sayın Okul Yöneticisi,

Bu görüşme formu Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yapılmakta olan "Ankara ili ilkokul velilerinin okullardan, yöneticilerden, öğretmenlerden beklentileri ve yöneticilerin ve öğretmenlerin bu beklentilerin karşılanmasına ilişkin görüşleri" başlıklı Yüksek Lisans Tezine veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Görüşme sorularına vereceğiniz yanıtlar yalnızca araştırma amaçları doğrultusunda kullanılacak; bilimsel amaçlar dışına herhangi bir kişi, kurum ya da kuruluşlarla paylaşılmayacaktır. Araştırmaya sağlayacağınız çok önemli katkı ve desteğiniz için teşekkür ederim.

Selin GALOLAR
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetimi YL Programı

Görüşme Saati:	***Tarih……../……./……..*** ***Saat:……***
Görüşme süresince ses kaydı yapılmasına izin veriyor musunuz? ☐Evet ☐Hayır	

BÖLÜM 1: DEMOGRAFİK BİLGİLER

Cinsiyetiniz: Kadın☐ Erkek☐

Eğitim Durumunuz: Lisans☐ Yüksek lisans☐ Doktora☐

Yöneticilik Kıdeminiz kaç yıldır?

Bulunduğunuz okulda yönetici olarak kaçıncı yılınız:

BÖLÜM II: GÖRÜŞME SORULARI

Soru 1) ***Veliler, bir yönetici olarak sizden ne tür beklentiler içerisindedirler? Örnekler vererek açıklayabilir misiniz?***

1.1 Velilerin öğrencilerin akademik başarısına yönelik ne gibi beklentileri oluyor? ,
1.2. Velilerin öğrencilere ilgi gösterilmesine yönelik ne gibi beklentileri oluyor? ,
1.3. Velilerin öğrencilerin sosyal ve kültürel etkinliklere katılımına yönelik ne gibi beklentileri oluyor?
1.4. Velilerin öğrenci gelişimi hakkında geri bildirim verilmesine yönelik ne gibi beklentileri oluyor?
1.5. Velilerin okulun öğrenciye disiplin kazandırmasına yönelik ne gibi beklentileri oluyor?

Soru 2) ***Bir yönetici olarak velilerin ne tür beklentilerini karşılayabiliyorsunuz?***

Soru 3) ***Bir yönetici olarak velilerin ne tür beklentilerini karşılamakta zorlanıyorsunuz? Neden? Örnekler verebilir misiniz?***

Soru 4) ***Velilerin beklentilerine ilişkin görüşleriniz nelerdir?***

Soru 5) ***Veliler karşılayamadığınız beklentiler karşısında ne gibi tepkiler vermektedirler?***

Soru 6) ***Karşılanmayan beklentiler konusunda tepki gösteren velilerle ilişkinizde neler yapıyorsunuz? Deneyimlerinizden örnekler verebilir misiniz?***

GÖRÜŞME BİTMİŞTİR. KATKILARINIZDAN DOLAYI TEŞEKKÜR EDERİZ.

EK 4. Etik Kurul Onayı

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ALT ETİK KURULU
KARAR ÖRNEĞİ

Karar Tarihi : **25/05/2020**
Toplantı Sayısı : **4**
Karar Sayısı : **85**

85- Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi **Selin Galolar**'ın "Ankara İli İlkokul Velilerinin Okullardan, Yöneticilerden, Öğretmenlerden Beklentileri ve Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Bu Beklentilerin Karşılanmasına İlişkin Görüşleri" başlıklı tezi ile ilgili 15/05/2020 tarihli "İnsan Üzerinde Yapılan Klinik Dışı Araştırmalar Başvuru Formu" Etik Kurulumuzca incelendi.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi **Selin Galolar**'ın "Ankara İli İlkokul Velilerinin Okullardan, Yöneticilerden, Öğretmenlerden Beklentileri ve Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Bu Beklentilerin Karşılanmasına İlişkin Görüşleri" başlıklı tezinin, araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olması koşuluyla uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

Ek- 5. Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma İzni

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 14588481-605.99-E.8311100 23.06.2020
Konu : Araştırma İzni

ANKARA ÜNİVERSİTESİNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2020/2 sayılı Genelgesi.
b) 21.05.2020 tarihli ve 1562 sayılı yazınız.

Enstitünüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi yüksek lisans programı öğrencisi Selin GALOLAR'ın **"Ankara İli İlkokul Velilerinin Okullardan, Yöneticilerden, Öğretmenlerden Beklentileri ve Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Bu Beklnetilerin Karşılanmasına İlişkin Görüşleri"** konulu çalışması kapsamında İlimiz Çankaya, Etimesgut, Mamak İlçelerinde yer alan ilkokullarda uygulama yapma talebi ilgi (a) Genelge çerçevesinde incelenmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda, söz konusu araştırmanın Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ölçme araçlarının; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Milli Eğitim Temel Kanunu ile Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak, ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek, eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde okul ve kurum yöneticilerinin sorumluluğunda, gönüllülük esasına göre uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Turan AKPINAR
Vali a.
Milli Eğitim Müdürü

Ek: Uygulama Araçları

Dağıtım:
Gereği:
Ankara Üniversitesi

Bilgi:
Çankaya, Etimesgut, Mamak
İlçe MEM

Adres: Emniyet Mah. Alparslan Türkeş Cad. 4/A
Yenimahalle/ANKARA

Bilgi için: D. KARAGÜL

BENZERLİK BİLDİRİMİ

"Ankara İli İlkokul Velilerinin Okullardan, Yöneticilerden, Öğretmenlerden Beklentileri ve Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Bu Beklentilerin Karşılanmasına İlişkin Görüşleri" başlıklı tezimin ana bölümü (ön bölüm, kaynaklar ve ekler hariç) Turnitin İntihali Engelleme Programı aracılığıyla incelenmiş ve ilgili rapor danışmanım tarafından da kontrol edilmiştir. Kontrol sırasında (1) "Beş sözcükten daha az olan benzeşmeler" (2) "Kaynaklar" (3) "Doğrudan Alıntılar" dışarıda tutulmuştur. Benzerlik kontrolüne ilişkin rapordan elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Rapor Tarihi	: 14 Haziran 2021
Gönderim Numarası	: 1606474023
Sayfa Sayısı	: 97
Sözcük Sayısı	: 23808
Karakter Sayısı	: 171357
Benzerlik Oranı	: % 7
Savunma Tarihi	: 12.07.2021

Yukarıda belirtilen sonuçları gösteren Turnitin İntihali Engelleme Programı'na ilişkin orijinal raporu, sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmaksızın bu beyanım ekinde Enstitüye teslim ettiğimi, tezimin %10'dan fazla benzerlik oranı içerdiğinin belirlenmesi durumunda, bundan doğabilecek tüm yasal sorumluluğu kabul ettiğimi bildirir, saygılarımı sunarım.

Öğrencinin Adı Soyadı : Selin Galolar
Tarih : 14.06.2021
İmza :……

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı ve Soyadı **:** Selin GALOLAR

E-Posta Adresi **:**

İş Deneyimi **:**

Unvan	**Görev Yeri**	**Yıl**
Sınıf Öğretmeni	İstiklal İlköğretim Okulu /Merkez/Şırnak	2002-2003
Sınıf Öğretmeni	Kırbaşı İlköğretim okulu/Beypazarı/Ankara	2003-2006
Sınıf Öğretmeni	Alper Tunga İlköğretim Okulu/Mamak/Ankara	2006-Halen

Akademik Bilgiler

Öğrenim Durumu:

Derece	**Bölüm/Program**	**Üniversite**	**Yıl**
Lisans	Felsefe	Ankara Üniversitesi	1996-2000